

ABD ve Rusya, Türk füzeleri için kapışıyor...

Lale Sarıbrahimoğlu 19.03.2008

ABD Savunma Bakanlığı Sözcüsü Geoff Morrel'in, geçen hafta yaptığı açıklamada, Bakanı Robert Gates'in şubat sonlarındaki Türkiye ziyareti sırasında füze kalkanı projesinin de ele alındığını açıklaması ve başkaca bir ayrıntı vermemesi, Washington'un Türkiye topraklarına da füze yerleştirmek istediği şeklinde algılandı.

Bunun üzerine ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı John Rood, Washington'da yaptığı açıklamada, yalnızca Polonya ve Çek Cumhuriyeti ile bu ülke topraklarına füze yerleştirilmesi için görüşüklerini Türkiye'ye ise füze konuşturmayayı planladıklarını söyledi.

ABD'nin Ankara'daki Büyükelçilik Sözcüsü Kathy Schalow ise önceki gün Anka haber ajansına yaptığı açıklamada, füze kalkanı projesini Türkiye ile müzakere etmediklerini teyit etti ama Washington'un bir süredir sıkıntılı olduğu asıl konuyu gündeme getirdi.

Schalow açıklamasında, "Türkiye, geçen yaz füze savunma sistemi alımı için bir ihale yapmaktan söz ediyordu. Savunma Bakanı Gates de, Türkiye tarafından gerçekleştirilecek herhangi bir alımın NATO savunması ile koordinasyon içerisinde yapılması gerektiğini söyledi. Bir NATO üyesi olarak Türkiye'nin bu konuyu NATO ortakları ile görüşmesi gerektiğini söyledi," şeklinde konuştu.

Bu açıklama, Washington'un, Türkiye'nin füze ihalesinde Rusya'nın da potansiyel bir müşteri olarak Amerikan firmaları ile yarışıyor olmasından uzun süredir duyduğu sıkıntıyı gün yüzüne çıkardı.

Dolayısıyla, ABD'nin Türkiye topraklarına da füze yerleştirmek istediği şeklindeki savlarla birlikte ortaya çıkan kafa karışıklığını gidermek açısından şu noktalara dikkat çekmek gerekiyor;

- Kasım 2008 seçimlerinden sonra değişmesi beklenen ABD'deki mevcut Bush yönetimi, uzunca süredir, "Haydut devletler" olarak nitelediği İran gibi ülkelerden gelebilecek olası uzun menzilli füze saldırılarını bertaraf etmek için Çek Cumhuriyeti ve Polonya topraklarına füze savunma sistemleri yerleştirmek istiyor,
- Ancak füze kalkanı diye de anılan bu sistemler, NATO'nun dört üyesi Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya'yı kapsama alanı dışında bırakıyor. Dolayısıyla olası bir füze saldırısında füze koruması altına girmeyen bu dört ülke, ABD'nin füze kalkanı projesinin NATO'nun füze projesi ile entegre edilerek ittifak şemsiyesi altında koruma talep ediyorlar. Anlayacağınız ABD'den ziyade Türkiye, NATO şemsiyesi altında olmak şartıyla topraklarında zaten füze istiyor aksi takdirde "çırılçıplak" ortada kalmaktan endişe ediyor,
- Diğer yandan ABD, NATO'nun füze programı ile entegre olma konusundan bağımsız olarak, Çek ve Polonya topraklarına yerleştirmek istediği füze sistemlerine ek olarak, Ankara'nın yanı başındaki İran'dan uzun menzilli füzelerin atıldığı anında tespit edilmesi için Türkiye topraklarına radar sistemleri yerleştirmek istedi. NATO'dan bağımsız olması nedeniyle Ankara bu öneriye soğuk bakmıştı. ?imdi nasıl bir politika izleyeceği ise belirsiz. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Rood, geçen hafta, "Ankara ile füze konuşmuyoruz," derken belki de doğruyu söylüyordu. Zira Washington ile belki de halen konuşulan Türkiye topraklarına füze değil radarların konuşturılması,

- Türkiye bağlamında füze konusunun üçüncü ayağı ise, Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın geçen yıl, dört adet uzun menzilli hava ve füze savunma sistemleri alımı için ihaleye çıkması konusu. Bu ihalede, Rusya S-300 ya da S-400 füzelerini, Amerikan Lockheed Martin ve Raytheon ortaklığı ise kısıdan orta irtifaya çıkabilen, yerden havaya Patriot-2 ve Patriot-3 füzelerinin karışımından oluşan bir modeli Türkiye'ye öneriyorlar. Bu arada, Türkiye'nin alacağı füze miktarını dört adetten 12 adede çıkardığı ve projenin 1,2 milyar dolar olarak tahmin edilen bedelinin dört milyar dolara çıktığı belirtiliyor. Rus füzelerinin ileri teknoloji olması ve Türkiye'nin de son yıllarda, ulusal sanayiinin güçlendirilmesi politikası çerçevesinde daha fazla teknoloji ve yerli firmalara daha fazla iş payı veren yabancı firmaları tercih ediyor olması ışığında ABD bu ihalede Rusya'yı güçlü bir rakip olarak görüyor. ABD, Rusya'nın pozisyonunu zayıflatmak için de NATO üyesi Türkiye'nin, füze alımında ittifak füze

sistemleri ile uyumlu projeye yani Amerikan sistemine ağırlık vermesini istiyor. Türkiye'nin bu projede ne zaman nihai kararı vereceği ise belirsizliğini koruyor.

Türkiye bağlantılı füze konusu zannediyorum yukarıda anlattığım gelişmelerden oluşurken bir nebze kafa karışıklığını da giderdiğimi umarım.

19.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ankara siyasi reformlarda çekingen davranıyor...

Lale Sarıbrahimoğlu 17.09.2008

Üyelik yolunda AB ile yakınlaşmamızı sağlayacak ve uygulanabilmesi halinde Türkiye'nin demokratikleşmesinde önemli adımları oluşturacak neredeyse 400 sayfalık Ulusal Program (UP) geçen ağustos ayı ortalarında kamuoyu ile paylaşıldı. Dışişleri Bakanı Ali Babacan, önceki gün ziyaret ettiği Brüksel'de, Avrupalı muhataplarına programla ilgili ayrıntı verdi. Ancak muhataplarının programın eksileri ve artıları konusunda kendisine ne gibi görüş aktardıklarını henüz bilmiyorum.

Ama Ankara'daki AB üyesi ülke diplomatlarıyla görüştüğümüzde, UP'nin özellikle Siyasi Kriterler bölümüyle ilgili ciddi sıkıntılar olduğunu dile getiriyorlar. Bu sıkıntıların genel hatlarıyla; Türkiye'nin demokratikleşmenin temelini oluşturan insan hakları, yargı reformu ve asker-sivil ilişkileri gibi konularda Ankara'nın yuvarlak ve genel ifadeler kullanması ve bu alanlarda yapılacak reformlar konusunda herhangi bir takvim vermemiş olmasından kaynaklandığı belirtiliyor.

Ekonomik alanda ise UP'nin, AB'ye uyum için yapılacak yasal değişiklikleri ve ne zaman hayata geçebilecekleri gibi ayrıntıları tablolar halinde sıraladığına dikkat çekiyor Batılı diplomatlar.

Oysaki en ideali, UP'da siyasi kriterler başlığı altında yer alan ve yapılacağı bildirilen reformların da somut yasal düzenlemeleri ve ne zaman bitirilecekleri konularında takvim içermeleri gerekiyor.

Ne var ki UP da, örneğin, yolsuzlukla mücadele kapsamında Siyasi Etik Komisyonu'nun kurulmasıyla ilgili yasa taslağının en kısa zamanda yasalaştırılacağı belirtilirken bu işlemin gerçekleşeceği olası tarih belirtilmiyor.

Aynı şekilde, siyasi iradenin belirleyeceği politikalar çerçevesinde hukukun üstünlüğü, insan hakları ve özgürlükleri kapsamında iç güvenlik hizmetlerinin profesyonel ve uzmanlaşmış yasa koruyucular tarafından gerçekleştirileceği belirtiliyor ama bu amaçla bir yasanın hazır olup olmadığı ve hazırsa ne zaman yasalaşacağı belirtilmiyor.

Keza, UP siyasi kriterler bölümünde, Türk demokrasisinin gelişmesinde önemli bir engel olan askerî siyasete karışmasını önleyici yeni yasal düzenlemelerden bahsedilmezken askerî mallar ve askerî harcamaların parlamento tarafından denetimi –denetimsizliği de diyebiliriz- konusunda bilinenler tekrar ediliyor.

Bu arada belirtelim... Parlamento adına devlete ait askerî malların denetimini yapmak isteyen Sayıştay yetkililerinin de görevlerini yapmak üzere bir askerî binaya girişleri engelleniyor.

Hükümetin, demokratikleşmenin olmazsa olmaz unsurlarını oluşturan UP'ın Siyasi Kriterler bölümünde AB'ye uyumu öngören unsurları belirsiz bırakmasında temel etkenin, Türkiye'de başta anayasanın değiştirilmesi olmak üzere reformlar konusunda yüksek oranlarda uzlaşının bulunmayışı olduğunu söylersek yanılmayız.

Yaklaşan yerel seçimler de, iktidarın, oy kaybettirme potansiyeli taşıyan insan hakları ve sivil-asker ilişkilerinin demokratik çizgiye çekilmesi gibi alanlarda takvim vermesi ve kesin taahhütlerde bulunmasında çekingen davranmasına yol açmış olabilir.

Bir son not... AK Parti iktidarının, içerideki onca sancılı gelişmelere karşın dış politika konularında attığı adımlar, uygulamada hayat bulan girişimler olarak görülüp AB tarafından olumlu ve önemli bir gelişme olarak nitelendiriliyor.

DÜZELTME

10 Eylül tarihli *Taraf* gazetesinde yer alan “ABD Karadeniz için Türkiye’den müzakere talep edecek” başlıklı köşemin, “Bu arada anımsatmakta yarar var...” diye başlayan 14’ncü paragrafında bir hata yapmışım. Bu cümleden devamla, “1990’lı yılların başında sona eren Soğuk Savaş döneminde Türkiye, Amerikan savaş gemilerinin Boğazlar üzerinden, örneğin, Lübnan’a geçişlerine izin vermedi” diyorum. Kanada’da öğrenim gören bir okuyucum da haklı olarak, “Boğazlar ve Lübnan ne alaka?” diye sormuş.

Doğru bilgi vermek gerekirse, 1980’li yılların ortalarında, Soğuk Savaş döneminde, örneğin, Türkiye, Lübnan’da konuşlanmak isteyen Amerikan güçlerinin İncirlik’i lojistik destek amacıyla kullanmalarına, harekâtın NATO alanının dışına çıktığı gerekçesiyle izin vermemişti. Soğuk Savaş sonrası ise NATO’nun alan dışı operasyonlara da girişmesiyle

birlikte Ankara, yakın müttefiki Washington'un, Boğazlar dahil Türkiye'nin hükümrancılığındaki suları ve üsleri gerektiğinde kullanmasına sıcak bakmaya başladı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Askeriyede sivil uzman gereksinimi

Lale Sarıbrahimoğlu 01.10.2008

Gerek askerî gerekse sivil kesimde bazı emekli bürokratların, Türkiye sorunlarına ilişkin yaşadıkları deneyimleri mümkün olduğunca önyargısız ve objektif bir biçimde kamuoyu ile artan biçimde paylaşıyor olmalarının, Türkiye'nin demokratik gelişimine önemli katkılar sağlayacağını vurgulamakta yarar var.

Devlette çalışmamış olan kesim açısından, Türkiye'de gerek iç gerekse dış politika alanında yaşanmış ve yaşanmakta olan temel sorunların tam olarak neler olduğunu bilmek pek mümkün değil. Ama bürokraside üst düzey görevlerde bulunmuş insanların, ülkeyi ekonomik, siyasi, ve kültürel açıdan darboğazdan çıkartamayan konularda yaşanmış olan aksaklıkları, kamuoyu ile paylaşıyor olmaları geçmişten ders almamız açısından önem taşıyor.

Görevleri başındayken devletçi politikalara kimi zaman gönüllü kimi zaman gönülsüz destek vermiş olan bürokratlardan bazılarının, özellikle ülke politikalarının özeleştirisini yapan yazıları ya da söyleşileri, hem iç hem de dış politikada sorunlu olan alanlarda siyasilere yalnızca ışık tutmakla kalmayıp cesaretlendirici nitelikte de olabiliyor.

Örneğin, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eylül başında iki ülke milli takımlarının maçını izlemek üzere Ermenistan'ın başkenti Erivan'ı ziyareti, dış politika alanında yetişmiş Volkan Vural gibi emekli büyükelçilerin ilişkilerin iyileşmesi yolunda cesaret verici demeçleri Türkiye'nin önünü açar nitelikte. (Volkan Vural: "Devlet Ermenilerden özür dilemeli", Neşe Düzel, *Taraf*, 8 Eylül 2008)

Yine emekli Büyükelçi Rıza Türmen'in, Strasbourg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) yıllarca görev yapmış olması ve bu görevi sırasındaki deneyimlerini şimdi *Milliyet* gazetesindeki köşe yazıları aracılığıyla kamuoyu ile paylaşıyor olması aydınlatıcı bir işlev görüyor.

Türmen'in yazıları, Türkiye'nin, AİHM kararlarıyla bizim vergilerimizden yüklü tazminat ödemesiyle sonuçlanan hak ihlallerinin azalmasına katkıda bulunacaktır.

Keza *Taraf*'ta yazan emekli Büyükelçi Temel İskit, alışılmış devlet görüşünün dışına çıkan dış politika yazılarıyla kamuoyunu aydınlatıyor.

Yakınlarda okuduğum ve emekli Büyükelçi Ünal Ünsal'ın kaleme aldığı "Türkiye'de askerin sivil/politik denetimi ciddi bir sorun" başlıklı yazısı ise bir bürokratin, Türkiye'nin düzlüğe çıkmasında önemli bir engel teşkil eden asker-sivil ilişkilerindeki sorunlara parmak basıp önerilerde bulunması açısından çok önemli (*Radikal* 2, 20 Eylül 2008).

Ünsal, makalesinde Türkiye'nin ciddi şekilde başını ağrıtan, askerin denetlenmemesi konusu ve sivillerin askeri konulardaki bilgisizliğinin, Türkiye üzerindeki olumsuz etkilerini dile getirmiş.

Dışişleri Bakanlığı'nda müsteşar yardımcılığı görevinde de bulunan Ünsal, diplomat olarak 43 yıllık meslek hayatının 17 yılını uluslararası güvenlik konularıyla uğraşarak geçirdiğini anlatıyor ve böylelikle özellikle sivil-asker ilişkilerinin demokratik Batı ülkelerinde ve bizde nasıl ele alınıp yürütüldüğünü yakından gözleme olanağına sahip olduğunun altını çiziyor.

Anlayacağınız, Ünsal'ın gözlemleri ilk elden, aydınlatıcı ve yol gösterici.

Ünsal, sivil-asker ilişkileri bağlamında Türkiye'nin imajı bakımından üzücü, bazıları trajikomik olaylarla karşılaşma şansızlığını da yaşadığını dile getiriyor.

"Merhum Hasan Esat Işık dışındakilerin (Tanıdığı Milli Savunma Bakanları) seçiminde gözönünde tutulan tek ölçüt, askerlerle iyi geçinecek, onlarla sorun çıkarmayacak kişiler olmalarıydı. Etraflarında hiçbir sivil uzman/danışman yoktu, bütün yardımcıları askerdı," diyor Ünsal.

Ve Ünsal can alıcı noktaya parmak basarak, şu tespitleri yapıp, şu öngörülerde bulunuyor:

"Türkiye'de askerin sivil/politik denetimi ciddi bir sorun... Türkiye'nin imajı meselesinin çok ötesinde, en başta, demokrasimiz ve ülkemizin kıt kaynaklarının en rasyonel biçimde kullanılması bakımından sorun... Soruna mutlaka çare bulmamız lazım. Bunun sadece, 'AB uygulamaları çerçevesinde Genelkurmay Milli Savunma Bakanlığı'na bağlansın' formülüne tutunarak yapılamayacağını bilmemiz şart... Bu formülün benimsenmesi elzem ama yeterli değil. Askeriye'nin çeşitli saiklerle buna direndiği biliniyor. Hem işin gereği olarak hem de bu direncin aşılabilmesi için, bence şunlar yapılmalı: Her şeyden önce, politik kadrolarda ve toplumda bir zihniyet değişikliği gerekli. Askeriyeyle ilgili konuların, 'Göz bebeğimiz ordumuzun bileceği iştir, kimse karışamaz' olduğu zihniyetinin terk edilmesi lazım... İkincisi, siyasi partiler ellerindeki muazzam paraların bir kısmını, savunma, güvenlik, silah sistemleri gibi konularda uzmanlar yetiştirmek için harcayarak bilgi açıklarını kapatmalı... Üçüncüsü, bu uzmanları kullanarak Milli Savunma Bakanlığı'nı

yeni baştan örgütlersiniz. Özellikle, Milli Savunma Bakanlığı’nın bu biçimde örgütlenmesi yapılmadıkça, Genelkurmay’ın bakanlığa bağlanması, kâğıt üzerinde kalan bir işlem olur ve istenilen sonucu veremez.”

Bizler, Ünsal’ın kaleme aldığı benzer görüşleri yazınca “Kötü” oluyoruz... Ama gerçekler böyle...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asker halktan zaten kopuktu...

Lale Sarıbrahimoğlu 15.10.2008

Ne gariptir ki kendini “Halkın ordusu” diye kamuoyuna empoze eden ve mevcudunun ve gücünün neredeyse yüzde 90’ını zorunlu askerlik hizmeti yapan halktan alan TSK, her geçen gün halktan aslında nasıl kopuk olduğunu sergiler tutumlar içine giriyor.

Bunun son örneğini Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aydoğan Babaoğlu’nun, Aktütün saldırısı sonrasında golf oynadığının ortaya çıkmasıyla yaşadık. Sorun, Babaoğlu’nun golf oynamasıyla değil zamanlamasıyla ilgili.

Aktütün karakoluna PKK’nın düzenlediği saldırı sırasında hayatlarını kaybeden 17 askerin aileleri yas tutarken, terör örgütüyle mücadelede öncelikli konumda bulunan komutanlardan birinin, halen golf oynayabiliyor olması son derece üzücü.

Türkiye’de tabii ki sivil üst düzey yöneticiler de, kamuoyuna yansıyan davranışlarıyla, aslında halktan nasıl kopuk yaşadıklarını sergiliyorlar.

Ancak, kendisini halkın ordusu diye tanımlayan ve mevcudunun önemli bir bölümünü halktan alan bir kurumun üst düzey komutanının, derin bir acı döneminde tatil havasına girmiş olması hem üzücü hem de düşündürücü.

Babaoğlu olayı bir başka derin sorunumuzu daha gündeme getirdi. O da, askerin demokratik sivil denetiminin yapılmaması dolayısıyla da şeffaf ve denetlenebilir olmaması. Burada asıl görev siyasilere düşüyor. İktidar ve muhalefet, askerin denetimini gerçekleştirmek için mevcut yasaları işletmek ve yeni yasalar çıkartmakla görevli.

Statükonun sonlanmasına direndiği için varlığını halktan alamayan ana muhalefetteki CHP’den bir vekilin dahi Babaoğlu’nu istifaya çağırması, küçük adımlar olarak kalsa da hiç yoktan iyidir.

Arıtman, Babaoğlu'nu istifaya çağırırken, Aktütün saldırısındaki ihmaller zincirini ima ederek, “Hesabın sorulması, faturanın ödenmesi gerekiyor,” demiş (*Sabah*, 11 Ekim 2008).

Arıtman'ın sarfettiği “Hesap sorulması ve fatura ödenmesi” ifadeleri, üçüncü dünya ülkesi konumundan çıkmak isteyen ülkeler için hayati öneme sahiptir.

Hesap sorma mekanizmasının işletilmesi, o ülkenin önünü açar, kurumlarına saygınlık kazandırır.

Giden canların hesabının sorulması gereken o kadar çok hayati olay yaşandı ki. Yakın tarihteki örnekleri, geçen yıl kasım ayında 21 askerin öldürüldüğü Dağlıca baskını ve şimdi de Aktütün karakoluna yapılan saldırıda devletin ihmali olduğu yolunda *Taraf* gazetesinin dün gündeme getirdiği vahim iddialar olarak sıralanabilir.

TSK'nın mercek altına alınmasını gerektiren bir diğer hayati konu, silah alımları.

Ben dahil bu konuya kafa yoran bazı gazeteciler ve akademisyenler yıllardır yazıyoruz ve diyoruz ki, “Silah alımları denetlenmeli... 24 yıldır yaşadığımız ciddi terör sorunu varken neden silah envanterimizin çoğunluğunu klasik savaflara yönelik silah alımları oluşturuyor?. Ülkenin tehdit değerlendirmelerini sivil otoriteler sağlıklı bir biçimde yapsın ki, gereksiz silah alımlarını önemli ölçüde azaltalım. Heba olan kaynaklarımızı, ülkelerin gelişmişliğinin temel göstergeleri olan sağlık, eğitim ve özgün teknolojileri geliştirmeye aktaralım.”

Bunları yazmak ve talep etmek, vatanını gerçekten seven her Türkün görevidir aslında.

Kısa adı SASAD olan savunma sanayicileri derneği var. Bu derneğe 80'den fazla Türk firması savunma sanayii firması adı altında kayıtlı. Ne gariptir ki bunca askerî firmaya karşın biz halen kritik teknolojilerde yüzde 70'ler oranında dışa bağımlıyız. Bu oranın 2011 yılına kadar yüzde 50'ye düşürülmesi yolunda ciddi çaba olduğunu da belirtmemiz gerekir.

Ne var ki kimi kötü alışkanlıklarımız aynı hızda devam ediyor. Yetişmiş Türk insan gücünün üretebileceği, askerî ve sivil sanayide kullanabileceğimiz kimi ürünleri hazır alma dolayısıyla da kısa yoldan zenginleşme alışkanlığımız kırılmıyor.

Bu bağlamda, ABD'de öğretim üyeliği yapan bir okuyucumun yaşadığı trajikomik bir olayı sizinle kısaca paylaşmak istiyorum.

Kendisi, adını vermemi istemediği, üniversitede yürütüp geliştirdikleri ve Amerikan ordusunun Irak'ta kullanmaya başladığı bir sistemin Türkiye'de de ilgi çektiğini yazmış. Ama ilgi, Türkiye'de aynı sistemi –ki okuyucum üretiminin kolay olduğunu belirtiyor- hazır alma üzerine yönelmiş.

Nitekim, bu sistemin geliştirilmesine katkıda bulunan bu okuyucumu arayan bir Türk şirket yetkilisi, söz konusu sistemi hazır alıp Türkiye'de TSK'ya pazarlamayı planladığını belirtmiş.

Okuyucum bakın devamla ne diyor;

“Şirket yetkilisinin tek niyeti, bu sistemin Türkiye temsilciliğini almaktan ibaretti. Yani orada bir çark oluşmuş. Türkiye'nin askerî sanayide geri kalmasında bu çarkın anlaşılması önemli. Genelde es geçilen, ama önemli bir dişli de bizim hazır konucu, kısa yoldan para kazanmak isteyen aracı şirketlerimiz. Kimse üretmek istemiyor, herkes bol kâr getirecek büyük ithalatlar peşinde. *Akşam* gazetesinde, bir kaç ay önceki Irak hava operasyonları yapılırken ‘Lantirn’ler Saran’dan’ diye bir haber okumuştum. Şaşırdım tabii, ‘Saran laser imaging işine mi girmiş?’ diye araştırdım, meğer yaptıkları buradan alıp, üstüne epeyce kâr koyup bizim hava kuvvetlerine satmakmış.”

Çağdaş bir ülke olmak istiyorsak gerçekten artık kendimize gelmemiz gerekiyor. Halkı temsil etmek hesap vermekten geçer. Hesapsız, kitapsız işler bizi uçuruma sürüklüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barzani PKK ile görüşebilir...

Lale Sarıbrahimoğlu 22.10.2008

Biz tanımasak da Irak anayasasına göre, Kuzey Irak'ta Kürdistan Bölgesel Hükümeti (KRG) mevcuttur ve Başkanı da Mesut Barzani'dir. Barzani, aynı zamanda, PKK'nın, halen rahat hareket edebildiği dolayısıyla Türkiye içlerine eylemler için sızdığı bölgeyi kontrol altında tutan Irak Kürdistan Demokratik Partisi IKDP'nin lideridir.

Siyasi otorite, ürkek adımlarla da olsa, PKK'nın Kuzey Irak çıkışlı silahlı eylemlerinde etkisiz kılınıp, yalnızlaşmasında önemli rol oynayacak Barzani ile geçen hafta, beş yıl aradan sonra ilk resmî diyalogunu kurdu. MİT Müsteşarı Emre Taner'in, Barzani ile bu arada gizlice görüştüğü ise basına yansımıştı.

Büyükelçi Murat Özçelik başkanlığında, aralarında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Dış Politika Danışmanı Profesör Ahmet Davutoğlu'nun da yer aldığı bir Türk heyeti, Barzani ile Irak'ta temaslarda bulundu. Böylece Ankara, gecikmeli de olsa doğru adımlar atmaya başladı.

Dışışleri Bakanı Ali Babacan'ın da, dün *NTV*'ye verdiği demeçte, Türkiye'nin artık Kuzey Irak'taki bölgesel yönetimle doğrudan diyaloga geçtiğini belirtmiş olması, risk almayı göze alıp, sorunlarını cesurca çözmeyi hedefleyen güçlü devlet olma yolunda adımlar atmaya başladığımızın da göstergelerinden biridir.

ABD'nin, 2003 Mart ayında Irak'ı işgalinden sonra PKK'nın Kuzey Irak'taki varlığının sonlandırılmasında hep Washington'a bel bağlar politikalar izliyor, yanibaşımızdaki Irak'ta, örneğin, Kürt politikacı Celal Talabani'nin, artık devlet başkanı sıfatını taşıdığı yeni statüyü gözardı ediyorduk.

Bir zamanlar küçümsediğimiz Talabani, epeydir Irak'ın önemli aktörlerinden biri iken Mesut Barzani de, genelde ülkesinin politikalarını etkileyebilecek, özelde ise PKK'nın Kuzey Irak üzerinden Türkiye'ye yönelik askerî eylemlerini önemli ölçüde azaltabilecek güce sahip.

Talabani'yi artık muhatap alıyoruz, sıra Barzani'ye gelmişti, o da gerçekleşiyor.

Yoksa salt, ABD'den almakta olduğumuz ve Kuzey Irak'taki PKK hedeflerinin anında tespit edilmesinde kritik öneme sahip anlık istihbarat bilgilerinin tek başına çare olmadığını, maalesef terör eylemlerinin hız kesmemiş olmaması nedeniyle yaşayarak görüyoruz.

Bu arada belirtelim, Ankara'da bir askerî karargâhta konuşlu, kısa adı ISR olan "İstihbarat Keşif ve Gözetleme" adlı merkez aracılığıyla geçen kasım ayından bu yana devam eden ABD'nin anlık istihbarat aktarımı, Türk subaylarının bu alandaki açığını da eğitim düzeyinde azaltacak bir özelliğe sahip.

Türkiye'nin Kürt yönetimi ile resmî diyalog kanallarını açması konusuna dönersek eğer, kaynaklarımdan aldığım bilgi, Barzani'nin Türk heyeti ile görüşmesi sonrasında PKK üst yönetimi ile temasa geçeceği yönünde.

Barzani'nin, PKK'nın, Türkiye'ye yönelik eylemlerini sona erdirmemesi halinde yaralı örgüt üyelerinin kendi bölgesindeki hastanelerde tedavi görmesini engellemesinden tutun da Türk sınır bölgesine Peşmerge yığınağı yapmasına kadar uzanacak, terör örgütüne karşı bir dizi önlemi alması beklenebilir.

Kürt liderin, PKK'nın bölgedeki hareket serbestîsini önemli ölçüde kısıtlaması karşılığında Türkiye ile iyi ilişkiler içine girmesinin getirileri çok daha büyük olacaktır. Bunların başında da bölgeden çıkartılan petrolün Türkiye üzerinden pazarlanması olanağı ve ticaretin artması anlamına geliyor. Karşılıklı ticaret, hem insanları yakınlaştırır hem de fakirliği azaltır.

Türkiye, dış cephede Barzani ile doğrudan teması kurarken içeride Başbakan Erdoğan, önceki günkü Diyarbakır ziyaretiyle, 2009 Mart'ındaki yerel seçim startını verdi. Kuraklıktan etkilenen bölge çiftçilerine kesenin ağzını açtığını açıkladı.

Aşırı milliyetçiliğin kol gezdiği şu sıralar, hükümetin Kürt sorununun çözümüne ilaç olacak siyasi önlemler açıklamasını beklemek saflık olur herhalde.

Ama ne anlık istihbarat yardımının ne askerî önlemlerin ne de salt ekonomik paketlerin, Kürt sorununa çözüm olduğunu yıllarca yaşayarak görüyoruz ve hükümetin, PKK bağlamında dış eksenli cesur politikalarını içeride de atmasını geç de olsa bekliyoruz.

Artık BM Güvenlik Konseyi Geçici üyesi olan Türkiye'den, dış sorunlarda oynamaya başladığı öncü rolü, iç sorunlarda da cesurca oynamasını beklemek hakkımız.

DÜZELTME

15 10 2008 tarihli, "Asker halktan zaten kopuktu" başlıklı yazımda adı geçen işadamı Saadettin Saran'dan tepki aldım.

Yazımın, silah alımlarının, ülke refahı adına denetlenmesi gerektiğine ilişkin saptamamla ilgili bölümünde, savunma sanayii konularıyla yakından ilgili bir okuyucumun, "Saran firmasının da amacı laser imaging adlı sistemi ABD'den alıp Türkiye'de üstüne epeyce kâr koyup Türk Hava Kuvvetleri'ne satmakmış," mealindeki görüşünü aktarmıştım.

Saran, laser imaging sistemlerinin Türkiye'nin acil ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak alındığını anımsatarak, adının bu şekilde geçmesinden ciddi rahatsızlık duyduğunu ve söz konusu sistemler üzerine yüksek kâr koyulmasının söz konusu olmadığını belirtti.

Türkiye'de kimi aracı firmaların, ülke sanayiine katkıda bulunacak özgün üretim modelleri yerine üzerine yüksek kârlar koyarak hazır silah alımı yöntemlerine başvurdukları gerçeğini saklı tutmak kaydıyla işadamı Saran'dan, adını bu şekilde kullanmış olmam nedeniyle özür diliyorum.

Kendisinin de önerdiği üzere laser imaging sistemlerinin satın alınmasıyla ilgili kâr durumlarını gösterir belgeleri verirse, bu bilgileri de kamuoyu ile paylaşmaya hazırız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anti terör birimi gözboyamadan öteye gitmez...

Lale Sarıbrahimoğlu 29.10.2008

Neredeyse 24 yıldır devam eden PKK terörüyle mücadele adı altında devam eden "düşük yoğunluklu çatışma"ya karşı bugüne kadar alınan askeri ağırlıklı önlemlerle bir arpa boyu yol gitmediğimiz, şiddetin sürekli tırmanmasıyla apaçık ortada.

Durum böyleyken, terörün her defasında tırmanması sonrasında ilgili hükümetler, yeni birimler oluştururlar. AK Parti döneminde de önce Başbakanlığa bağlı Terörle Mücadele Yüksek Kurulu oluşturulurken yakınlarda da ayrıntıları henüz tam olarak belli olmayan yeni bir anti terör biriminin oluşturulduğu açıklandı.

Basına yansıyan haberlere göre, bu yeni birimin adı henüz netleşmezken asli görevleri arasında, bir bakanın bana da söylediği üzere, teröristleri dağdan indirme ve örgüte yeni katılımların önlenmesi yer alıyor. Yeni birimin diğer faaliyetleri arasında, iç güvenliğinin sağlanmasında aralarındaki işbirliği vahim boyutlarda eksik olan jandarma ve polisin eşgüdümünün sağlanması ve bu amaçla kolluk kuvvetlerinin profesyonelleştirilmesi gösteriliyor. Oluşturulacak yeni birimin, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak çalışacağı ve TSK'nın kontrolü altında bulunan Jandarma'nın, kademeli olarak profesyonelleştirilerek sivil otoritenin denetimine girmesinin sağlanacağı da belirtiliyor.

Terörle mücadeleyi etkinleştirmek amacıyla istihbarat alanındaki başıbozukluğun da eşgüdümlü hale getirilmesi hedefleniyor.

Hatırlatmakta yarar var, iç ve dış güvenlikte ülke çıkarlarının yara almaması adına ilgili kurumların derlediği istihbarat, demokratik ve ciddi ülkelerde tek elde, yani siyasi otoritenin başı olan başbakanın makamında oluşturulan bir birimde toplanır.

Bizde ise Genelkurmay Başkanlığı, Jandarma, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli İstihbarat Teşkilatı'nın topladığı istihbaratlar arasında eşgüdüm yoktur.

MIT'in bir dönem müsteşar yardımcılığı görevinde bulunmuş olan Ertuğrul Güven, yıllar önce bana verdiği bir söyleşide, istihbaratın kullanımında kurumlar arasında eşgüdümün olmayışının ülke güvenliği için ciddi sorunlar yarattığına dikkat çekmişti.

Güven ile söyleşim üzerinden neredeyse dokuz yıl geçmiş olmasına karşın istihbarat paylaşımındaki zaafiyetlerin devam ettiği, hem yakın geçmişte yaşamış olduğumuz kimi olaylardan hem de istihbaratın tek elde yani Başbakanlık makamında halen toplanmamış olmasından anlaşılıyor.

İstihbarat paylaşımındaki zaafiyetlerin, örneğin, Şemdinli olayında da çok açık bir şekilde ortaya çıktığını gördük.

Polisin görev alanına giren Şemdinli'de bir kitapevine Kasım 2006'da atılan bomba ve bu olayda rol aldıkları şüphesiyle iki astsubayın (Dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı emekli Orgeneral Yaşar Büyükanıt, biri için 'tanırım iyi çocuktur ama suçu varsa yargılsın,' mealindeki sözleri ile ünlenmiştir) yargılandığı davaya paralel olarak Meclis'te bir komisyon kurulmuştu.

Komisyon üyesi dönemin CHP Milletvekili Esat Canan, basına yansıyan açıklamasında, Jandarma subaylarının Şemdinli olayı sırasında polisin görev yaptığı bu kentte ve olay mahallinde neden istihbarat topladıklarını sorgulamıştı. Canan çok sorguladığı için olsa gerek bir dahaki dönem milletvekilliğine aday gösterilmedi.

Bu arada hatırlatalım, sivil mahkemece haklarında 39 yıl hapis istemiyle yargılanan iki astsubay, davanın askeri

mahkemeye havale edilmesinin akabinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldılar!!!.

Taraf gazetesinde 26 ekim pazar günü manşetten verilen bir haberde, Jandarma Genel Komutanlığı'nın*, hükümetin ağustos ayı ortalarında açıkladığı, AB'ye uyum kriterlerini içeren Ulusal Program'da yer alan ve güvenlik güçlerinin profesyonel hale getirilmesini de içeren bölüme itiraz ettiği haberini okuyunca şaşırmadım. Jandarma, asayişin sağlanmasında sivil denetimi yıllardır reddediyor.

İyi de bir ülkenin hayati çıkarları arasında yer alan iç güvenliğin sağlanmasında kolluk kuvvetlerinin daha etkili hale gelmesi demek olan profesyonelleşmeye ve dolayısıyla sivil denetim altına girmeye neden itiraz edilir. Cevabı basit aslında; özerk, denetimden uzak yapı muhafaza edilsin ama varsın iç güvenlikte zaafiyetler yaşansın.

Durum böyleyken, tırmanan terörle mücadeleyi etkinleştirmek adına kamuoyunu oyalamayı amaçlayan yeni güvenlik birimleri gözboyamadan öteye gitmeyecektir.

Çözüm için tek yol, sivil otoritelerin muktedir hale gelmesidir.

* Türkiye Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (TESEV) ile merkezi Cenevre'deki Silahlı Kuvvetlerin Demokratik Kontrolü (DCAF) adlı kuruluşun, 2006 yılında ortaklaşa yayımladığı ve Türkiye'de güvenlik örgütlerinin demokratik denetiminin gerekliliğini ilk kez irdeleyen raporda, jandarma konusunda detaylı bilgiye ulaşılabilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye İran'a şüpheyle bakıyor ama...

Lale Sarıbrahimoğlu 05.11.2008

ABD'de dün yapılan başkanlık seçimlerini hangi aday kazanırsa kazansın, kucağında bulacağı ve çözüm bekleyen en kritik konu, bu ülkeden başlayıp tüm dünyayı saran küresel ekonomik kriz olacaktır. Yeni başkanın, Başkan George Bush yönetiminin, Afganistan ve Irak olmak üzere iki cephede yürüttüğü savaş ile nasıl başedeceği de ekonomik kriz kadar önemli bir diğer sorun olacak.

Bugün itibarıyla, Demokrat aday Barack Obama ya da Cumhuriyetçi aday John McCain'in, ABD'nin 44'ncü Başkanlığı koltuğuna oturup oturmayacağı belki biraz netleşebilecek.

Obama, seçim kampanyası boyunca Irak'tan kademeli olarak çekeceği Amerikan askerlerini, El Kaide'ye karşı "terörle savaş" adı altında yürütülen ve içinden çıkılmaz hale gelen Afganistan'a konuşlandırmayı planladığını duyurmuştu. McCain ise, Afganistan'da giderek kötüleşen durumla başedebilmek amacıyla Irak'taki Amerikan muharip birliklerinin bu ülkeye yönlendirilmesine karşı çıkarken farklı politik seçenekler ortaya atmıştı.

Yeni Amerikan başkanının önüne gelecek ivedi sorunlardan bir diğerinin de İran olacağını söylemeliyiz.

Obama, nükleer enerjisini geliştirme adı altında uranyum zenginleştirme programıyla nükleer silah elde etme arayışları olduğundan aslında pek çok ülkenin emin olduğu İran sorununu çözmek için diplomatik yöntemlere ağırlık vereceğini açıkladı. McCain ise, ilk başta İran sorununun barışçıl yollarla çözümünü reddetmiş daha sonra ise koşullu olarak diplomasi yönteminin askerî yöntemlere göre ağırlık kazanmasından yana olduğunu beyan etmişti.

Adayların seçim kampanyalarında söyledikleriyle yönetim koltuğuna oturduklarında karşılaştıkları gerçekler

birbirini tutmayabilir. ABD'nin 44'ncü başkanının, seçim kampanyası sırasında söyledikleriyle icraatlarının ne ölçüde uyuşup uyuşmayacağını zaman gösterecek.

Ama, sekiz yıllık döneminin özellikle ilk dört yılında, uluslararası koalisyonlara sıcak bakmayıp tek yanlı ve askerî çözümlere ağırlık veren icraatlarıyla, hem ABD hem de dünyada onarılması zor tahribatlar yaratan Başkan Bush'tan devralacağını da gözönünde bulundurursak, yeni başkanın işinin ne denli zor olacağını kestirmek zor olmayacaktır.

Yeni ABD başkanının, Bush yönetimi altında ciddi iniş ve çıkışlar yaşayan Türkiye ile ilişkilerinde yeni bir sayfa açıp açmayacağı ise, öncelikle Washington'ın ama Ankara'nın da izleyeceği politikalarla bağlantılı olacaktır.

Amerikan gizli servisi CIA'nın eski üyelerinden Graham Fuller'ın, geçen hafta Washington'daki Jamestown Vakfı'nda yaptığı konuşmasında da söylediği gibi Türkiye artık yakın müttefiki ABD'den daha bağımsız hareket ediyor.

Dolayısıyla, Washington'da Oval Ofis'teki başkanlık koltuğuna oturacak yeni başkanın, bölgede kendi ulusal çıkarları için ihtiyaç duyduğu ama daha bağımsız hareket etme yeteneğini geliştiren bir Türkiye'ye uygun çözümler üretmesi, iki müttefik arasında daha uyumlu bir çalışma ortamı yaratacaktır.

Örneğin, Türkiye'nin, Bush yönetiminin İran'a karşı saldırı politikasından farklı olarak diplomatik yöntemlere ağırlık veren yaklaşımı, Washington ile arasındaki sorunlu alanlardan birini oluşturuyordu.

Ankara, Tahran'ın, nükleer silah geliştirme niyetleri konusunda masum olmadığını biliyor ama endişesi, Irak'tan sonra yanı başında çıkacak ikinci bir savaşın, hem siyasi hem ekonomik etkilerinin ülke üzerinde yapacağı tahribat.

Yoksa dünyanın önde gelen petrol ve doğalgaz rezervlerine sahip bir İran'ın, uranyum zenginleştirme hevesinin, ileride karşılaşabileceğini öne sürdüğü enerji sıkıntısına karşı nükleer enerji santralleri kurmak istemesinden kaynaklanmadığını Ankara da çok iyi biliyor.

Ankara, nükleer silaha sahip bir İran'ın, bölgesinde önemli bir konvansiyonel güç olan TSK ile yarışmak ve yine bölgesinde bir güç haline gelmek istediğinin farkında.

Türkiye'nin İran ile diplomatik çözümden yana tavrını etkileyen bir diğer gerçek de Rusya'dan sonra en fazla doğalgaz satın aldığı ülkenin İran olması. Yani Türkiye, enerjide İran'a da önemli ölçüde bağımlı ve maalesef 1996 yılında bu ülke ile imzalanan gaz anlaşması, Ankara'nın çıkarlarını gerektiği ölçüde kollayan hükümleri içermiyor.

Ancak, gazda İran'a bağımlı olmamızdan da öte sorunların barışçıl yollarla çözümünün getireceği artılar, Türkiye'nin komşusu bu ülke ile iyi geçinmesini gerekli kılarken yeni ABD başkanının da bu gerçeği gözönünde bulundurması beklenmeli.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Moda dünyası askerî üniformalardan esinlenmiş...

Lale Sarıbrahimoğlu 12.11.2008

Ayaküstü bir sohbetimizde, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül "Siz füzelerle uğraşacağınıza moda ile ilgilenin," deyince, geçirdiğim saniyeler süren bir bocalamadan sonra kendisine espiyle karışık, "Bu sene moda da aksi gibi askerî üniformalardan esinlenmiş," yanıtını verivermişim. Devamla, "Dolayısıyla askerî konulardan kaçış yok," demişim.

Düşünsenize yıllarınızı, sevdiğiniz bir mesleğe ve ilkelerinizden ödün vermemeye adıyorsunuz ve birkaç yıl öncesine kadar onca sivil ve askerî reforma imza atan bir hükümetin hem de savunma bakanı, size, "moda" ile ilgilenin tavsiyesinde bulunarak, yaptığınız işi aslında kendince ne denli küçümsediğini gösterirken, daha da ötesi sindirmeye çalışıyor.

Keşke Türkiye'de de yetenekli pek çok insan, her alanda olduğu gibi moda alanında da yaratıcılık yönlerini daha fazla ortaya koyabilecek şartları bulabilseler kendilerine, ne iyi olur.

Böylesine bir ortamın yaratılması içinse, öncelikle demokrasinin olmazsa olmaz koşulları olan hesap verilebilirlik, şeffaflık gibi erdemli ilkelerin artan biçimde ülkemizde kabul görmesi gerekir.

Böylelikle, hesap verebilen, şeffaf bir toplum düzeni gelişmiş ülkelerde olduğu gibi hem kendi askerî sanayimizi hem de moda sanayimizi yaratırız. Doğal olarak, ikisi de birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcıdır.

Biz, "askerî bütçeyi de denetleyin, şeffaf olun, 24 yıldır devam eden terör varken, zaten sınırlı olan kaynaklarımızı Soğuk Savaş dönemi zihniyetini yansıtan silahlara değil, terörle mücadele için elzem olan silahlara ayırın," mealindeki yazıları yazarken, ülke çıkarlarını düşünüyoruz.

Ülke çıkarlarını gözettiğimiz için sindirilmeye çalışılmamız kabul edilebilir bir yaklaşım değildir.

Bırakın da insanların önü açılsın, moda olsun, silah olsun yaratıcı ürünlere imzalarını atsınlar ki özgür düşüncenin yeşermesi halinde neler yapabileceklerini kanıtlasınlar, özgüvenlerini kazansınlar, ülkemizi zenginleştirsınler.

Asker olsun sivil olsun üst düzey yöneticilerin, basını ve dolayısıyla toplumu sindirici politikalardan ziyade asli görevlerini yaparak, toplumun önünü açacak tavır sergilemeleri yukarıda belirttiğim zenginliğin yaratılmasında kritik önem taşıyor.

Emekli Orgeneral Hilmi Özkök'ün, Genelkurmay Başkanlığı döneminde, Türkiye'nin tek bir özgün ürüne imzasını atmamış olmasından hayıflandığı bir konuşması, aslında askerler arasında da gerçeği kabullenip, özeleştirir yapıp ileriye dönük yol gösterici komutanların var olduğunu bize göstermişti.

Toplum, sert üslup eşliğinde parmak sallayıp, kendisini tehdit edici tavırlardan rencide olduğu gibi hiç de hazzetmiyor.

Bu arada, bilmeyen okuyuculara anımsatmakta yarar var. Bu yıl dikkat ederseniz gerek manto gerek ceket gerekse pantolonlarda askerî üniformalardaki gibi metal ya da düz iri düğmeler kullanılmış. Manto ve ceketlerin kesimi de ayrıca askerî üniforma kesimlerinden etkilenirken bereler de çeşitli ülkelerin askerlerinin kullandığı modellerden esinlenip, piyasaya sürülmüş. Şık duruyor.

Şık olmayan, varlığını milletten alanların, ya parmak sallayıp, tehditkâr tavır içine girmeleri ya da moda dünyası gibi yaratıcı beyinlerin istihdam edildiği bir sektöre alttan bakmalarıdır.

Yoksa biz sinmeyiz, boşuna çaba harcamayın...

Konu Sayın Gönül'den açılmışken önceki gün Brüksel'de yapılan 10 Kasım'ı anma töreninde, Türkiye'yi zor durumda bırakacak bir konuşma yaptığını da anımsatalım.

Gönül, "Bugün eğer Ege'de Rumlar ve Türkiye'nin pek çok yerinde Ermeniler yaşamaya devam etseydi, bugün acaba Türkiye aynı milli devlet olabilir miydi," diye sorarak, tehirci bir tek teyit etmediği kalmış.

Sayın Gönül, bu türden konuşmalarıyla bilinçaltındakileri dışa vuruyor. Ama kendisi, taşıdığı unvan nedeniyle konuşmalarında mutlaka daha dikkatli olmalı.

Türkiye'nin adını, ülkesindeki onca tersi çabalara karşın marka yapan Nobel Edebiyat ödüllü Orhan Pamuk'un, Ermenilerle ilgili sözleri değil asıl Sayın Gönül'ün sözleri, Türkiye'yi dış politikasında zaafa uğratacak nitelik taşıyor.

Karar vericiler, markalarla uğraşmak yerine Türk milletini, bağlayıcı konuşmalarıyla zor durumda bırakmasalar çok daha hayırlı işler yapmış olacaklar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Basının içine düştüğü haller...

Lale Sarıbrahimoğlu 19.11.2008

Bazı başbakanlık muhabirlerine yakınlarda getirilen akreditasyon yasağı, Türkiye'de bitmek bilmeyen genel yasaklar sorunuyla birlikte irdelendiğinde, fikirlerimizi özgürce ifade etme konusunda ne denli fakir bir ülke olduğumuzu yeniden gözler önüne seriyor.

Durum böyleyken, temel görevi ister askerî ister sivil alanda olsun halkı mümkün olduğunca doğru bilgilendirmek olan bizzat basının, akreditasyon yasağına getirdiği eleştirilerin geneline baktığımızda, ne tür bir kısır döngü içinde olduğunu gösteriyor.

Başbakanlık Basın Müşaviri Akif Beki, bazı gazetecilerin başbakanlıktaki gelişmeleri izlemesine getirilen yasağa gerekçe olarak bu gazeteciler tarafından uydurma haberlerin yapılmasını göstermiş.

Sayın Beki'nin, akreditasyon yasağına getirdiği gerekçeden hareket edersek, o zaman, söz konusu gazetecilerin, doğruluğunu ilgili taraflardan kontrol etmeden, yaptıkları savlanan uydurma haberleri yayımlayan gazetelerin yöneticilerine de yasak getirilmesi gerekiyor.

Kendilerine yasak konduğunda demokrasi savunucusu kesilen kimi gazete yöneticileri ve sahiplerinin, özeleştiri yapmalarında da ciddi fayda var. Zaman zaman, politikaları kişisel çıkarlarına hizmet etmeyen hükümetleri karalamaya kadar varan haberlerin yayımlanmasına izin vermek yerine muhabirlerini, daha dengeli, objektif,

araştırmaya dayalı haberler yapmalarına özendirmeleri gerekiyor.

Türk basın tarihi, gazetecilerin, bizzat yöneticileri tarafından nasıl harcandıklarının binlerce örnekleriyle de dolu.

Anımsatabileceğimiz bir olay; dönemin üst düzey komutanı Orgeneral Çevik Bir'in, şimdi cezaevinde bulunan PKK'nın iki numaralı adamı ve itirafçısı Şemdin Sakık'ın iddianamesine eklettiği sahte ifadelerden yola çıkılarak, Gazeteciler Mehmet Ali Birand ve Cengiz Çandar'ın, terör örgütüyle ilişkileri olduğu gerekçesiyle gazeteleri tarafından nasıl harcanıp, toplum nezdinde küçük düşürülmek istenmeleridir.

Keza bir günlük gazetenin, dönemin başbakanının girdiği yolsuzluk batağını haberleştiren ya da köşelerinden eleştiren medya mensuplarının topunu hem de bir günde nasıl işten çıkartmış olması, yakın basın tarihimizin ibret verici olaylarından bir diğeridir.

Yukarıda aktardığım operasyonlardan birincisi, asker ve dönemin medya patronu arasındaki tehlikeli uzlaşma sonucu ortaya çıktıysa diğeri de yine, medya patronu ile dönemin hükümeti arasındaki ürkütücü işbirliği sonucu gerçekleşti.

Akreditasyon kartları yenilenmeyen gazetecilerin, konuyu yargıya taşımaya hazırlandıklarını hafta sonu gazetelerden okuyunca, "vah zavallı basınımız" dedim kendi kendime.

Bu ne çifte standarttır. Bir yanda hemen hemen her gün, kimi gazeteciler, işadamları ve öğretim üyeleri olmak üzere toplumun her kesimini "tehlikeli" gören andıçların mimarı TSK'nın uygulamakta olduğu kurumsallaşmış yasaklara karşı tek vücut olmayacaksınız diğeri yandan başbakanlık, akreditasyonlarınızı yenilemeyince yargıya gideceksiniz.

Peki, ben ne anladım böylesine çifte standartlı basın özgürlüğü anlayışından. Onurlu duruş, ancak ve ancak tüm kurumların uyguladığı yasaklara karşı topyekûn direnmekten geçer.

AB, Kürtlerin fikir özgürlüğünü ilk kez dile getirdi...

Fikir özgürlüklerinden söz etmişken, Avrupa Birliği'nin 5 kasım günü Türkiye konusunda yayımladığı İlerleme Raporu'ndaki bir yeniliğe dikkat çekmek isterim. Raporun 16. sayfasına, diğer ilerleme raporlarında yer almayan bir ifade konarak, Kürtler konusu ile fikirlerin serbestçe ifade edilmesi arasında yakın bağ olduğu vurgulanmış. Son zamanlarda artan biçimde Kürt kökenli belediye başkanlarının, şiddet içermeyen görüşler ifade etmelerine karşın şiddete teşvik ettikleri gerekçesiyle tutuklanmaları ya da gözaltına alınmaları, AB'nin, söz konusu ilintiyi ilk kez raporlarında kayıt altına almasında etkin rol oynamış.

Rapor, Türk yargıç ve savcılarının, Türk Ceza Yasası ile Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan şiddete teşvik etme suçu ile şiddete teşvik etmeyen ifadeleri geniş şekilde yorumlamaları, yani her iki kavramı birbirleriyle karıştırmaları sonucu gerçekleşen tutuklama ve gözaltıların, güneydoğu bölgesinde artan bir kötü muamele sorununu gündeme getirdiğini dile getiriyor.

Oysaki Batılı diplomatlar, Kürtlerin fikirlerini özgürce ifade etmeleri dolayısıyla siyasi sürece daha fazla katılmalarının tam aksine terör örgütünün şiddet eylemlerini azaltıcı etki yapacağını vurguluyorlar. Türkiye'de de böyle düşünenler var, yeter ki karar vericiler bu fikirlere kulak versinler.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıvırtmayalım beyler, kanunları uygulayalım...

Lale Sarıbrahimoğlu 26.11.2008

Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nun, her yıl gerçekleşen mutâd kasım ayı toplantılarında vekillerimiz, bir sonraki yılın bütçeleri üzerinde görüşmeler yaparlar. 17 kasım günü de Milli Savunma Bakanlığı bütçesi ele alındı. Ele alındı ama görüşmelerde her zaman olduğu gibi havanda su dövüldü bir tek istisnaıyla. O da Bakan Vecdi Gönül'ün, müsteşarı Korgeneral Ahmet Turmuş'un kulağına fısıldadığı bir cümle, bütçelerin gerektiğinde kamuoyunun duyguları sömürülerek nasıl şişirildiğini göstermesi açısından üzücü olduğu kadar ibret verici olmasıydı.

Bakan Gönül, *Habertürk* kameralarına yakalanan fısıltısında, müsteşarına, "Güneydoğu'dan bir operasyon göstersek bütçeyi (askerî) çoktan kurtarırız," diyordu. (*Taraf*, 20 kasım).

Bakanın ne demek istediğini bir milletvekili, kimsenin kıvırtmasına gerek kalmayacak netlikle yönelttiği sorusuyla özetleyerek, takkeyi düşürüp keli gösterdi.

CHP Muğla Milletvekili Ali Aslan, bakanın müsteşarıyla yaptığı operasyon muhabbeti üzerine, "Bütçeyi şişirmek için kaç hayali operasyon yaptınız," diye sorarak, tepkisini gösterdi. Milli Savunma Bakanlığı, kameralara yakalanan bu ifadeleri yalanlasa da, artık sözler ağızdan çıkmış, kimi bütçelerin nasıl şişirildiği ortaya çıkmıştı.

Aynı vekil, devamla, "Gönül'ün bu sözlerinin, bölücü terör örgütünün neden bir türlü bitirilemediğinin kanıtı mıdır," diye de sorarak, can alıcı bir noktaya değindi.

Zira, siyasi otoritelerden ziyade atanmış bürokratların, değişen dünyaya ayak uyduramayan görüşlerinin ağırlıklı yansıtıldığı milli güvenlik siyaset belgelerine dayandırılarak alınmaya devam edilen silahlar ya da terörle mücadele adı altında duygularımız sömürülerek, yapılmamış operasyonlar, yapılmış gibi gösterilerek, bütçeler şişiriliyor, kaynaklarımız heba ediliyor.

Boşuna demiyoruz; tüm kurumlarda ve özellikle de halen özerkliğini koruyan askerî kurumlarda şeffaflık ve hesap verilebilirlik işletilsin ki kamu kaynaklarının doğru amaçlar için harcanıp harcanmadığını bilelim, sorunlarımıza doğru teşhisler koyup doğru reçeteler uygulayalım.

Bakan Gönül, her yıl olduğu gibi bu yıl da komisyon toplantısında, kes yapıştır yöntemiyle yani bir öncekilerden pek farklı unsur taşımayan içerikte hazırlanan bakanlık faaliyetlerine yönelik uzun bir sunum yaptı. Sonra soru ve cevaplara geçildi. Sorular, vekillerin halk adına bütçe denetimini yine yeterince yapmadıklarını gösterirken Bakan Gönül'ün yanıtları ise her zamanki gibi tatmin edici olmaktan uzaktı.

Böylece vekillerimiz, bazılarının, arada kaynayan kimi hesap sorma girişimleri eşliğinde Milli Savunma Bakanlığı'nın, 2008'e göre yüzde 9,1'lik artış gösteren yaklaşık 14,53 milyar YTL'lik 2009 bütçesini onayladılar.

Halk adına denetim yapma yetkisi olan vekiller, savunma bütçesini yine gereğince denetleyemedi onaylarken

savunma için harcanan bütçe dışı kaynaklardan ise hiç bilgilendirilmediler.

DSP Milletvekili Harun Öztürk ile DTP Milletvekili Hasip Kaplan, savunma için harcanan önemli bütçe dışı kaynak olan Savunma Sanayii Müsteşarlığı'na bağlı kısa adı SSDF olan Savunma Sanayii Destekleme Fonu'nda* oluşan bütçenin de denetlenmesi gerektiğini komisyon toplantısında dile getirdiler.

DSP'li Harun Öztürk, "Savunma hizmetleri için her yıl yapılan harcamaların bütününe burada görüşemiyoruz. Parlamento denetimi açısından bunun bir eksiklik olduğunu öncelikle işaret etmek istiyorum," dedi ama Bakan Gönül'den aldığı yanıt pek tatmin edici olmadı.

SSDF fonunda biriken kaynaklar, TSK'nın modernizasyonu için silah alımlarına harcanıyor. Bilinen verilere göre, Türkiye silah alımları için yılda yaklaşık 4 milyar dolar harcama yapıyor.

Diğer yandan, yukarıda adlarını verdiğim iki milletvekilinin, Savunma Sanayii Fonu'nu da denetlemeleri gerektiğini dile getirmekten ziyade, mevcut kanunları işleterek aslında SSDF'nin de Sayıştay tarafından denetiminin gerçekleştirilmesini sağlama yetkileri bulunuyor.

Zira, 2003 Aralık ayında kabul edilen Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Yasası, SSDF'nin de denetimini öngörüyor. Üstelik Sayıştay, mevcut yasaya karşı oluşan tereddütleri giderici bir kararı da 24 temmuz tarihli oturumunda almış bulunuyor. Buna göre, yasa SSDF'nin denetimini de zaten mümkün kılıyor.

Sorun ne o zaman?. Bu sorunun yanıtı, korkunun yol açtığı irade eksikliği.

*Savunma sanayii altyapısının hem ulusal imkânlar kullanılarak hem de yabancı firmalarla işbirliği yapılarak kurulması amacıyla 1989 yılında oluşturulan fon; gelir ve kurumlar vergisi, at yarışları, hafif ateşli silahlar, akaryakıt, alkol ve tütün mamulleri ile tüm şans oyunlarından elde edilen gelirlerin bir kısmından kesilen kaynaklardan oluşuyor. Milli Savunma Bakanlığı bütçesinden de her yıl belirli bir miktar fona aktarılıyor. Milli Piyango İdaresi özelleştirilse bile, bu idarenin şans oyunlarından elde ettiği gelirler SSDF fonuna aktarılmaya devam edecek.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ülkenin güvenlik örgütü S.O.S. sinyalleri veriyor...

Lale Sarıbrahimoğlu 03.12.2008

Milli Güvenlik Kurulları, siyasi otoritelerin, ülkelerinin ulusal güvenlik politikalarına yön vermede faydalandıkları merkezî konumdaki kurumlardır. Türkiye'de kısa adıyla MGK olarak anılan bu kurulun ise hayati işlevinin, giderek azalmakta, hatta yok olmakta olduğunu gözlemliyoruz.

Üstelik de günümüz ve geleceğin tehdit algılamalarının ne denli değiştiği ve çeşitlendiği bir dönemde... Yine üstelik de, MGK'nın işlevi bağlamında Anayasa'da yer alan, "devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kurulu'na bildirir," hükmüne rağmen.

Anayasa'nın 118. maddesi devamla şöyle der:

"Kurulun, devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulu'nca değerlendirilir."

Enerji güvenliği, gıda kıtlığı, iklim değişiklikleri ve devlet dışı gruplardan gelmekte olan asimetrik savaş gibi küresel tehdit unsurlarını caydırıcı politikaları üretip, hükümete yol haritası çizmesi gereken anayasal bir organ olan MGK'nın, bırakın bu işlevlerini yerine getirmesini yok olma sürecini izlemekle yetiniyoruz.

Oysaki MGK, 2003 yılında yapılan reformlarla, siyasi otoritelerin üzerinde karar alma ve uygulatma gibi işlevleri sona erdirilip gerçek anlamda ulusal güvenlik politikaları üreten bir kuruma dönüştürülerek demokrasinin gereği yapılmıştı.

Gelin görün ki 2003 reformlarıyla sivilleştirilen ve askerin arka bahçesi olmaktan çıkartılan MGK'nın, artık esamesi okunmaz, potansiyeli heba edilir olmuş.

Başında bir büyükelçinin görev yaptığı MGK, Terörle Mücadele Üst Kurulu toplantılarına çağrılmayarak, iç güvenlik yetkileri tırpanlanırken dış politika alanında da Dışişleri Bakanlığı'na fikir üreten bir düşünce kuruluşu statüsüne indirgenmiş durumda.

İlgili tüm kurumlar arasında iç ve dış güvenlik konularının koordine edilmesi amacıyla Başbakanlık bünyesinde 2006 yılında kurulan Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü, MGK'nın yetkilerini tırpanlamıştı, üstelik de bu birimin kurulması için gerekli eylem planını bizzat hazırlamış olmasına karşın.

Yeri gelmişken, bu genel müdürlüğün de hem güç kavgası hem de ehil atamaların yapılmamış olması nedeniyle kendisine yüklenen görevleri gerçekleştiremediğini belirtelim.

Bu da siyasi otoriteyi yeni arayışlara yöneltmiş ve Aktütün karakoluna ekim başlarında PKK'nın düzenlediği saldırılar sonrasında hükümet, henüz ayrıntıları belli olmayan yeni bir güvenlik birimi kurulmasına karar vermişti. Bu güvenlik biriminin kurulması için yapılan güvenlik zirvesi toplantılarında da MGK yoktu.

Hükümetin, kullanması gereken önemli bir potansiyel olan MGK'nın nasıl ihmal edildiğinin bir göstergesi de, üç genel sekreter yardımcılığından boş olan ikisine aylardır henüz bir atama yapılmamış olması.

Enteresandır ki, hükümetin, MGK'ya ilgisinin azalmasına paralel olarak askerin de, sivilleşmesiyle sonuçlanan reformlar öncesi ağırlığını olabildiğince hissettirdiği bu kurula artan biçimde ilgi göstermediği gözleniyor.

Hatta güvenilir bir kaynağımın bana aktardığı bir anekdota göre, ağustos ayı itibarıyla emekli olan dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, yine dönemin MGK Genel Sekreteri Büyükelçi Yiğit Alpogan'a, "MGK toplantılarına ayağımı sürüyerek gidiyorum," diyerek, bu kurula yönelik ilgisizliğini dile getirmiş.

Devletin tepesini, iç ve dış güvenlik konularını görüşmek üzere biraraya getiren MGK'ya gösterdiği isteksizliğini Büyükanıt, bu kurul dışında kamuoyuna sık sık yaptığı açıklamalarla da gösteriyordu zaten.

Şimdiki Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un ise, MGK toplantılarına ve buradan çıkan tavsiye

niteliğindeki kararlara daha uygun hareket ettiği belirtiliyor. Orgeneral Başbuğ'un, hükümetin isabetli bir karar alarak, Kuzey Irak'taki Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile başlattığı diyaloga en azından kamuoyu önünde henüz bir tepki vermemiş olması da olumlu bir işaret olarak gösteriliyor.

Sonuçta, Anayasa'ya göre, ülkenin güvenlik politikalarının oluşturulmasında böylesine önemli bir görevin yüklendiği MGK'nın, bugün işlevsiz bir kurul haline gelmesi, Türkiye'yi, doğru güvenlik politikalarının oluşturulup, olası tehditlerin bertaraf edilmesi konusunda zaafa uğrattır nitelikte.

Bilkent Öğretim Üyesi ve ASAM Uzmanı Şanlı Bahadır Koç'un, "Arzın Merkezine Seyahat: ABD Ulusal Güvenlik Konseyi" adlı makalesinde, ABD'nin önde gelen siyaset adamlarından yaptığı aşağıdaki alıntılar, MGK'nın önemini vurgulamak açısından önem taşıyor.

"Ben sentezci, analist ve koordinatörüm. Ayrıca uyarıcı, güçlendirici, uygulayıcı, arabulucu ve hatta paratonerim. Değişik zamanlarda duruma göre bu rolleri oynarım." –**Zbigniew Brzezinski**, Ulusal Güvenlik Danışmanlığı rolünü yorumlarken

"İyi organizasyon iyi politikanın garantisi değildir. Ama kötü organizasyon kötü politikanın garantisidir." –**Dwight Eisenhower**

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ülkenin güvenlik örgütü S.O.S. sinyalleri veriyor...

Lale Sarıbrahimoğlu 03.12.2008

Milli Güvenlik Kurulları, siyasi otoritelerin, ülkelerinin ulusal güvenlik politikalarına yön vermede faydalandıkları merkezî konumdaki kurumlardır. Türkiye'de kısa adıyla MGK olarak anılan bu kurulun ise hayati işlevinin, giderek azalmakta, hatta yok olmakta olduğunu gözlemliyoruz.

Üstelik de günümüz ve geleceğin tehdit algılamalarının ne denli değiştiği ve çeşitlendiği bir dönemde... Yine üstelik de, MGK'nın işlevi bağlamında Anayasa'da yer alan, "devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kurulu'na bildirir," hükmüne rağmen.

Anayasa'nın 118. maddesi devamla şöyle der:

"Kurulun, devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulu'nca değerlendirilir."

Enerji güvenliği, gıda kıtlığı, iklim değişiklikleri ve devlet dışı gruplardan gelmekte olan asimetrik savaş gibi küresel tehdit unsurlarını caydırıcı politikaları üretip, hükümete yol haritası çizmesi gereken anayasal bir organ olan MGK'nın, bırakın bu işlevlerini yerine getirmesini yok olma sürecini izlemekle yetiniyoruz.

Oysaki MGK, 2003 yılında yapılan reformlarla, siyasi otoritelerin üzerinde karar alma ve uygulatma gibi işlevleri sona erdirilip gerçek anlamda ulusal güvenlik politikaları üreten bir kuruma dönüştürülerek demokrasinin

gereği yapılmıştı.

Gelin görün ki 2003 reformlarıyla sivilleştirilen ve askerin arka bahçesi olmaktan çıkartılan MGK'nın, artık esamesi okunmaz, potansiyeli heba edilir olmuş.

Başında bir büyükelçinin görev yaptığı MGK, Terörle Mücadele Üst Kurulu toplantılarına çağrılmayarak, iç güvenlik yetkileri tırpanlanırken dış politika alanında da Dışişleri Bakanlığı'na fikir üreten bir düşünce kuruluşu statüsüne indirgenmiş durumda.

İlgili tüm kurumlar arasında iç ve dış güvenlik konularının koordine edilmesi amacıyla Başbakanlık bünyesinde 2006 yılında kurulan Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü, MGK'nın yetkilerini tırpanlamıştı, üstelik de bu birimin kurulması için gerekli eylem planını bizzat hazırlamış olmasına karşın.

Yeri gelmişken, bu genel müdürlüğün de hem güç kavgası hem de ehil atamaların yapılmamış olması nedeniyle kendisine yüklenen görevleri gerçekleştiremediğini belirtelim.

Bu da siyasi otoriteyi yeni arayışlara yöneltmiş ve Aktütün karakoluna ekim başlarında PKK'nın düzenlediği saldırılar sonrasında hükümet, henüz ayrıntıları belli olmayan yeni bir güvenlik birimi kurulmasına karar vermişti. Bu güvenlik biriminin kurulması için yapılan güvenlik zirvesi toplantılarında da MGK yoktu.

Hükümetin, kullanması gereken önemli bir potansiyel olan MGK'nın nasıl ihmal edildiğinin bir göstergesi de, üç genel sekreter yardımcılığından boş olan ikisine aylardır henüz bir atama yapılmamış olması.

Enteresandır ki, hükümetin, MGK'ya ilgisinin azalmasına paralel olarak askerin de, sivilleşmesiyle sonuçlanan reformlar öncesi ağırlığını olabildiğince hissettirdiği bu kurula artan biçimde ilgi göstermediği gözleniyor.

Hatta güvenilir bir kaynağımın bana aktardığı bir anekdota göre, ağustos ayı itibariyle emekli olan dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, yine dönemin MGK Genel Sekreteri Büyükelçi Yiğit Alpogan'a, "MGK toplantılarına ayağımı sürüyerek gidiyorum," diyerek, bu kurula yönelik ilgisizliğini dile getirmiş.

Devletin tepesini, iç ve dış güvenlik konularını görüşmek üzere biraraya getiren MGK'ya gösterdiği isteksizliğini Büyükanıt, bu kurul dışında kamuoyuna sık sık yaptığı açıklamalarla da gösteriyordu zaten.

Şimdiki Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un ise, MGK toplantılarına ve buradan çıkan tavsiye niteliğindeki kararlara daha uygun hareket ettiği belirtiliyor. Orgeneral Başbuğ'un, hükümetin isabetli bir karar alarak, Kuzey Irak'taki Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile başlattığı diyaloga en azından kamuoyu önünde henüz bir tepki vermemiş olması da olumlu bir işaret olarak gösteriliyor.

Sonuçta, Anayasa'ya göre, ülkenin güvenlik politikalarının oluşturulmasında böylesine önemli bir görevin yüklendiği MGK'nın, bugün işlevsiz bir kurul haline gelmesi, Türkiye'yi, doğru güvenlik politikalarının oluşturulup, olası tehditlerin bertaraf edilmesi konusunda zaafa uğratır nitelikte.

Bilkent Öğretim Üyesi ve ASAM Uzmanı Şanlı Bahadır Koç'un, "Arzın Merkezine Seyahat: ABD Ulusal Güvenlik Konseyi" adlı makalesinde, ABD'nin önde gelen siyaset adamlarından yaptığı aşağıdaki alıntılar, MGK'nın önemini vurgulamak açısından önem taşıyor.

"Ben sentezci, analist ve koordinatörüm. Ayrıca uyarıcı, güçlendirici, uygulayıcı, arabulucu ve hatta paratonerim. Değişik zamanlarda duruma göre bu rolleri oynarım." –**Zbigniew Brzezinski**, Ulusal Güvenlik Danışmanlığı rolünü yorumlarken

"İyi organizasyon iyi politikanın garantisi değildir. Ama kötü organizasyon kötü politikanın garantisidir." –**Dwight Eisenhower**

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eski bir üst düzey MİT'çiyle sohbet...

Lale Sarıbrahimoğlu 10.12.2008

Uzun yıllar çalkantılı bir dönem geçiren MİT'in, Emre Taner'in Teşkilat Müsteşarlığı'na atanmasıyla birlikte kendisine çeki düzen vermeye başladığı bir gerçek.

Gelecek yıl mart ayında emekliye ayrılması beklenen Taner'in, geçen yıl kamuoyuna yansıyan açıklaması da, Türkiye'de değişime direnen zihniyetlere karşı bir meydan okuma, ülkeyi ise çağdaş bir demokrasiye taşıma iradesini yansıtıyordu.

Taner, MİT'in 80. yıldönümü nedeniyle, 5 Ocak 2007 tarihinde yayımladığı açıklamasında, Türkiye'nin gerek stratejik gerekse jeopolitik önemi nedeniyle kendisini hiç bir zaman olayların akışına bırakma ya da 'bekle-gör-tavır al' taktiği ile sınırlama lüksüne sahip olmadığına da işaret ediyordu.

Gerek *Today's Zaman*, gerekse *Taraf* adına söyleşi yaptığım MİT'in müsteşar yardımcılığı görevinden emekli olan Ertuğrul Güven, kendisi gibi bölge başkanlığı yapmış olan ve tabandan geldiğini anımsattığı Taner'in yakın arkadaşı.

Ertuğrul Güven'e göre Taner, örneğin, Kürt sorununu, teşkilata girdiği yıllardan itibaren gerek teorisi gerek pratiği anlamında çok iyi bilen biri olmasının yanında bu soruna çözüm üretebilen bir isim.

Taner, Irak Kürtlerinin şimdiki Lideri ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi (KRG) Başkanı Mesut Barzani'nin yanı sıra babası Molla Mustafa Barzani ile de zamanında temas halinde olmuş. Güven, Taner'in, Iraklı Kürt gruplarıyla diyalog başlatmasında hükümeti çok etkilediğini düşünüyor.

Güven, Taner'in MİT'i daha operatif ve daha aktif bir yapıya dönüştürdüğüne de işaret ediyor.

Deneyimli istihbaratçı Ertuğrul Güven ile alanına giren çeşitli konularda yaptığımız söyleşide, Türkiye'nin kanayan yarası olan istihbarattaki çok başlılığı da konuştuk.

Türkiye'de istihbarat örgütlerinin, zaman zaman adeta birbirlerinin düşmanı gibi faaliyet gösteriyor olmaları, ülkenin gerek iç gerekse dış güvenlik sorunlarının giderilmesinde ciddi zaafiyet oluşturduğu bilinen bir gerçek.

Ama bu gerçeği, eski bir üst düzey istihbaratçı olan Güven'den duymak, sorunun hayatiyetini kavramamız

açısından daha bir önem taşıyor.

Güven, istihbarat kurumlarının tek bir elde toplanmayışının halen ciddi bir sorun olmaya devam ettiğini belirterek, başbakanlık bünyesinde bu amaçla bir birimin oluşturulması gerektiğinin altını çiziyor.

İstihbarat bilgilerinin tek bir merkezde toplanması konusunda bir irade eksikliği bulunduğu da işaret eden Güven, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu soruna el atması gerektiğini vurguluyor.

"İstihbarat birimleri arasında koordinasyon eksik olunca ilgili birimler arasında kıskançlık oluşuyor ve birbirlerinden bilgi saklıyorlar. Hem devletin parası ziyan oluyor hem de istihbaratta zaafiyetler oluşuyor. MİT var, polis var, jandarma var, var oğlu var. Amerika'da örneğin, 16 istihbarat kuruluşu var, bunlar hiçbir zaman birbirlerinin görev sahalarına tecavüz etmezler. Ayrıca bunun dışında, bu istihbaratları koordine eden bir makam vardır. Ben, Sayın Abdullah Gül'e başbakanken, 'En azından bir sekreteryaya kurun, burada her kurumun bir adamı olur, gelen bilgiler burada koordine edilir,' önerisinde bulundum," diyor Güven.

Güven, MİT'in, geçenlerde *Sabah*'ta yayımlanan MİT belgesinin varlığını doğrulaması ve kontr terör dairesinin sorunlarıyla birlikte 1997 yılında teşkilat şemasından çıkartıldığı yolundaki açıklaması konusunda ise konuşmaktan kaçındı.

Konuşmaktan kaçınsa da Güven'in, MİT'in açıklamasında şemadan çıkartıldığı belirtilen kontr terör dairesinin o dönemki başkanı Mehmet Eymür'ün, Başbakan Tansu Çiller döneminde yeniden teşkilata dönmelerini öngören kararnameyi imzalamadığı biliniyor. Yakın çevresi Güven'in, teşkilat sırlarını dışa verme eğilimi ve yine müstakil ajan kullanmaya yatkınlığı yüzünden Eymür'ün atama kararnamesini imzalamadığını belirtiyorlar.

Güven ise söyleşimizde, MİT'in, yıpranmasını önlemek, sanki kanun dışı işler yaptığı izlenimi vermek istemediği için kontr terör dairesinin teşkilat şemasından çıkartılmış olabileceğini söylemekle yetindi.

MİT'in son yıllarda kendisine çekidüzen vermeye başladığı yolundaki yorumumla ilgili ise Güven şu görüşleri dile getiriyor;

"Geçmiş dönemlerde, mesela, Ermenilerin başlattığı terör olayları yüzünden diplomatlarımız öldürüldü. Bu terör olayına, yabancı servislerin de müsamaha ettikleri görüldü. Türkiye'nin bir şey yapması gerekiyordu. Biraz milliyetçi duygusu olan, gözü kara, bir şeyden korkmayan birtakım insanları, bu işlerde kullanma yoluna gidilmiş olabilir o dönemlerde. Bunun çok büyük bir sakıncası yok yabancı servisler bunun çok daha almasını yaparlar. ...Sizin de işaret ettiğiniz gibi sorun, bu kişilerin çalıştırdıktan sonra MİT'in adını kullanıp bir takım mafya olaylarına girişmiş olmalarıdır. Bunu da MİT ne tasvip etmiştir ne de teşvik etmiştir. Hatta MHP içinde bile, yani mafyalaşan, çek senet işlerine bulaşanları temizleme olayını MHP Genel Başkanı Bahçeli gerçekleştirmiştir. Sadece MİT'i değil MHP'yi de kullanmışlardır bunlar, 'ölkücüyüz, milliyetçiyiz,' adı altında."

Son günlerde MİT'e yönelik eleştirilere de tepki veren Güven, "Örneğin, Sayın Oktay Ekşi, geçenlerde 'MİT istihbarat vs. yapamıyor,' mealinde çok ağır bir yazı yazdı. Ben bu düşüncesine katılmadım," diyerek MİT'in işlevini şöyle özetliyor;

"MİT bir haberalma örgütüdür. Haberi alır, kıymetlendirir, analizini sentezini yapar, ondan sonra bunu kendi arşivindeki bilgilerle karşılaştırır ve istihbarat haline getirir. MİT in görevi budur. Yani bu bilgiyi ilgililere intikal ettirir. Eğer operasyona dönüşecekse emniyet ile işbirliği yapılır. İstihbarat çarkı diye bir şey vardır."

Güven, iç ve dış istihbaratın ayrılması gerektiğini uzun süredir savunan bir istihbaratçı iken Taner'in, iç ve dış istihbaratın ayrılmasına sıcak bakmadığı belirtiliyor. Taner'in, iç ve dış istihbaratın aynı çatı altında bulunmasının, istihbarat mekanizmasının daha güçlü olacağı ve daha radikal çalışma kurabileceği düşüncesinde olduğu kaydediliyor.

Ertuğrul Güven, diğer yandan, iç güvenlikle ilgili hükümetin kurmayı planladığı kurumda, ülke çapında istihbarat toplama görevinin Emniyet Genel Müdürlüğü'ne verilmesinin büyük sakınca doğuracağı uyarısında da bulunuyor.

"Emniyet Genel Müdürlüğü'ne polisin istihbaratı bağlı, üniformalı polis de oraya bağlı, işte buradan zaafiyetler olur. Aynı makama bağlı olması, istihbaratın otokontrolünün yapılamayacağı anlamına gelir," diyen Güven şöyle devam ediyor:

"Almanya'da, örneğin, Anayasa'yı koruma teşkilatı var. Bu teşkilat, Alman İçişleri Bakanlığı'nın bir müsteşarına bağlıdır, diğer taraftan kriminal polis de aynı müsteşara bağlıdır. Yani müsteşarda toplanır yetkiler. Bizde ise, ülke çapında istihbarat toplama işini Emniyet Genel Müdürlüğü'nde birleştirdiğiniz zaman, zaafiyetler oluşur."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonomik krizde savunma sanayii nereye gidiyor?

Lale Sarıbrahimoğlu 17.12.2008

Silkinip, kendimize gelmemiz lazım. Son ekonomik veriler, zaten var olan durgunluğun giderek derinleştiğini rakamlarla ortaya koyuyor. Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in önceki gün açıkladığı veriler, Türkiye'nin, yüzde 0,5 ile 2001 krizinden sonraki en düşük büyüme kaydettiğini gösterdi. İşsizlik, resmî rakamlara göre yüzde 10'un üzerine çıkarken, gayri resmî rakamlar bu oranı yüzde 20'lerin üzerinde gösteriyor.

Yine TÜİK'in 6 aralık tarihinde açıkladığı rakamlara göre, beş kişiden biri yoksul, 200 kişiden biri aç. İhracat yüzde 25'ler ve gerisine düştü.

Durumumuz hiç parlak değil. Hükümetin, ekonomiden bir nebze çıkış yolu olarak sunacağı planın neleri içerdiğini de henüz net olarak bilmiyoruz. Örneğin, vatandaş tüketemezken kamu harcamaları olanca hızıyla devam ediyor, (*Sabah*, 16 aralık). Bu duruma karşı ne tür önlemler alınacak?

Türkiye'nin halen en yüksek harcama kalemini oluşturan askerî harcamalarda da bir kısıntıya gidilip gidilmeyeceğini bilmiyoruz. Hava, Kara ve Deniz Kuvvetleri'nin harcamalarından oluşan Milli Savunma Bakanlığı bütçesi, 2009 yılı için yüzde 9,1'lik bir artışla 14,53 milyar YTL olarak belirlendi.

Kısa adı SSM olan Savunma Sanayii Müsteşarlığı gibi bütçesi silah alımları için kullanılan bütçe dışı askerî kaynaklara ayrılan miktarları ise, kamuoyuna açıklanmadığı için bilmiyoruz.

Ama derlediğim bilinen verilere göre, SSM'den yaklaşık 1 milyar dolar ve milli savunma bütçesinden de 4,5 milyar dolar (bu miktarın 1 milyar doları, Türk büyükelçiliklerinde görevli askerî ataşeliklerin yaptığı silah

alımlarını kapsıyor) olmak üzere yalnızca silah alımları için yılda 5,5 milyar dolar harcıyoruz. Bu harcama kalemleri arasında terörle mücadele için ayrılan pay ise çok düşük.

Silah alımlarımız, daha ziyade Türkiye'nin terörle mücadelesi için gerekli askerî teçhizat yerine klasik savaşlarda kullanılan silahlardan oluşuyor.

Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'in geçen ay yaptığı açıklamaya göre, 25 yıllık terörle savaşta 1 trilyon dolar harcanmış. Akıllı politikalar üretseydik, bu paralar, Türkiye'nin kalkınması için harcanır, terör de gündemimizden önemli ölçüde düşerdi.

SSM'nin yayımladığı 2007 yılına ait eylem raporuna göre, Türk savunma sanayii firmalarının toplam cirosu 2 milyar dolar ile GSMH içindeki payı yüzde 1'in altına tekabül etmiş. Yalnızca Arçelik'in cirosunun 2007 yılında 5 milyar dolar olduğunu düşünürsek, 80'e yakın firmanın faaliyet gösterdiği savunma sanayii sektörünün cirosunun 2 milyar dolar da kalmış olması çok ama çok düşündürücü.

Yine aynı rapora göre, savunma sanayii firmalarının 2007 yılı ihracatı 420 milyon dolarda kalmış. Bu ihracatın önemli bölümü, yabancı firmalarla yapılan offset* anlaşmaları yoluyla gerçekleşiyor. Avrupa pazarlarının daraldığı gerçeğini hesaba katarsak, bu ihracat rakamının daha da düşmesi kaçınılmaz olacak.

Oysaki SSM, savunma sanayii ihracatının 2011 yılına kadar 1 milyar dolara çıkmasını hedefliyordu.

Hükümet, 2004 yılında isabetli bir karar alarak, askerî bütçenin, Türkiye'de halen en yüksek harcama kalemini oluşturmasına karşın yurtdışına olan yüksek teknoloji ürünü silahlara bağımlılığı yüzde 80'lerde seyreden askerî ihtiyaçların yurtiçinden karşılanması yolunda uygulamaya dönük politikalar başlattı. Böylece, yurtiçinde askerî teknoloji üretiminin yüzde 40'lara ulaştığı belirtiliyor. Bu oranın ne ölçüde montajı ne ölçüde yüksek teknolojiyi kapsadığı konusunda daha önce SSM Müsteşarı Murad Bayar'dan yanıt alamamıştık.

Bir yandan derinden hissetmekte olduğumuz ekonomik kriz varken diğer yandan savunma sektörünün denetlenmiyor olması ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Zira, yerli firmaların yurtiçinde üretmesi öngörülen, örneğin, modern tank, saldırı helikopteri ve insansız hava aracı gibi tasarımı ve yapımı milyar dolarları bulan ve çok iddialı olan bu geliştirme projelerinin bitirilme süresi 2012 yılında aşağı yukarı sona eriyor.

Bu iddialı projeler çok iyi takip edilmez, denetlenmez ve adeta bir bebek gibi bakılmazsa, savunma sanayii dolayısıyla askerin gerçek ihtiyaçlarının karşılanması konusunda 2012 yılında derin bir krize girilebilir. Bir de tabii, yukarıda belirttiğim silah sistemlerinin, Türkiye'ye değil dünyaya has özellikle geliştirilmesi halinde ancak yurtdışında alıcı bulabileceği gerçeği de ne ölçüde hesaba katılıyor, o da belli değil.

* Diğer ülkeler gibi Türkiye de, yurtdışına giden dövizin bir miktarının yurtiçinde kalması ve ülke savunma sanayiinin kalkınması amacıyla yabancı firmalarla yaptığı silah anlaşmalarına offset hükümleri de getiriyor. Böylece yabancı firmalar, Türk savunma sanayii ürünlerini satın alma ya da üçüncü ülkelere pazarlama konusunda da taahhütte bulunuyor.

Bari Irak Kürtleri'nden ders alalım...

Lale Sarıbrahimoğlu 24.12.2008

Türkiye'nin, PKK sorununa, güç kullanımı dışında çözüm arayışlarına ağırlık vermesinin yaratacağı faydaları bilmemesi mümkün değil. Zira önünde, gerek batısında gerekse doğusunda, güç kullanımının yarattığı sancılar ve silahsız çözümün getirilerinin daha fazla demokrasi olduğunu gösteren binlerce örnek var. Batısında, İngiltere ve İspanya, doğusunda Iraklı Kürtler örneği bulunuyor.

Türkiye'nin tam üye olma arzusu birkaç yıldır gerileyen Avrupa Birliği'nin üyeleri İngiltere ve İspanya, IRA ve Bask terörü sorununu, silahsız siyasi çözüm reçeteleri ile önemli ölçüde aştılar. Ama Doğu'ya doğru ilerlerken, kaba güçten medet uman, idam edilen Irak eski Devlet Başkanı Saddam Hüseyin gibi despot liderlerin, kendi iç isyanlarını silah zoruyla sonlandıramadıklarını görüyoruz. Bu kaba güçten medet uman zihniyet, Irak Kürtleri'nin, bugün yanı başımızda Kürdistan Bölgesel Hükümeti'ni kurmaları ile sonuçlanan süreci önleyemediği gibi hızlandırdı da.

Geçenlerde Ankara'da görüştüğüm ve bölgesel hükümete politika üreten Kürdistan Demokratik Partisi KDP'nin Dış İlişkiler Sorumlusu Sefin Dizayi, Irak Kürtleri'nin, merkezî Bağdat yönetimine karşı 30 yıla yakın silahlı mücadele verdiklerini anımsatırken, Türkiye'nin niye kendi Kürt sorununa çözümü silahsız yöntemlerde araması gerektiğinin de ipuçlarını veriyordu.

"Irak Kürtleri olarak haklarımızı elde etme pahasına napalm bombası ve kimyasal silah saldırılarına karşı bile direndik. Silahlı mücadele, biz Kürtleri yıldırmadı ve merkezî yönetime de bir fayda sağlamadı. Türkiye PKK ile 25 yıldır mücadele veriyor. PKK zayıfladı mı?, hayır. Türkiye'nin hava harekâtları ise tam aksine PKK'yı güçlendirdi. Türkiye'nin, kendi Kürt sorununa, neden silahların kullanılmadığı çözüm bulması gerektiğinin en iyi örneği yanı başında duruyor, yani biz Kürtler," diyor Dizayi.

Medeniyetleşme ile özdeşleşen Batı'nın askerî kanadı NATO ile hukukun üstünlüğü, demokrasi, temel insan hakları ve özgürlükleri garanti etme arzusundaki ülkeleri biraraya getiren Avrupa Konseyi'nin üyesi olan Türkiye'nin ise, önündeki İspanya ve İngiltere gibi iyi, Irak Kürtleri bağlamındaki kötü örneklerden bir türlü ders çıkartmamış olması son derece vahim.

Ben, ne TSK ne de siyasi otoritelerin, PKK ile mücadeleden ne tür dersler alındığına dair anlamlı ve içerikli bir rapora sahip olduklarını zannediyorum. Olsa idi zaten, bugün halen silahlı mücadeleyi gündemde tutan bir yaklaşım olmazdı devlette.

Son birkaç aydır, PKK ile sürmekte olan düşük yoğunluklu çatışmanın azaltılması ve kimi teröristlerin dağdan indirilmesi yolunda bir dizi adımlar atıldığını da gözlemliyoruz. Bu adımların, gerçekten bu kez, Kürt sorununa anlamlı bir çözümü içerirken silahlı mücadelenin sonu yolunda ise bir başlangıç olmasını diliyorum.

Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, yaklaşık iki ay önce yaptığı açıklamada, terörle mücadele için 1 trilyon dolar harcadığını bildirdi. Bu rakam insanın dudaklarını uçuklatacak düzeyde.

"Ülke bölünür" gibisinden, askerî ve sivil bürokrasinin statükoyu koruma pahasına ortaya attığı anlamsız gerekçelerin yarattığı korkularımızdan çok önce kurtulabilseydik, bu 1 trilyon ile gelişmiş ülkeler liginde boy gösterirdik.

Dolayısıyla, geç de olsa aklımızı başımıza toplayıp, askerî harcamalarımızı sürekli katlayan hesapsız, kitapsız güce dayalı politikalardan uzaklaşmalıyız.

Asker polemiği Türkiye'yi yıpratıyor...

Batı medeniyetleri, ordularının yıpranmalarını önlemek ve asli işleri olan ülke sınırlarını koruma görevini layıkıyla yerine getirmelerini sağlamak için, silahlı bürokrasilerinin de demokratik sivil denetimini sağlamışlardır. Askerin siyasete bulaşması da böylece engellenmiştir. Biz de ise iki emekli general arasında yakınlarda yaşanan söz düellosu bir kez daha gösterdi ki, TSK kendi kendine zarar verirken aslında Türkiye'ye zarar veriyor. Türkiye'nin görebileceği en akılselimi sahibi askeri, Genelkurmay Başkanlığı'ndan emekli orgeneral Hilmi Özkök, yolsuzluk suçundan hapiste yatan Deniz Kuvvetleri eski Komutanı emekli Amiral İlhami Erdil'e, Mevlana'dan okuduğu bir şiirle en güzel yanıtı verdi. Daha doğrusu yanıt vermek zorunda bırakıldı, Coca Cola / şarap denklemindeki anlamsız ama Türkiye'de çok anlam yüklenen Erdil'in başlattığı polemiğe. Askerlerin siyaset üzerinden giriştikleri birbirlerini yıpratma kampanyalarının, Türkiye'ye verdiği zararların ne derece onarılmaz sonuçlar yarattığını artık görmemiz lazım.

Bir hâkim portresi...

Konu; Ankara 5. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde görülmekte olan bir hakaret davası. Mahkeme hâkiminin, daha salona girer girmez, gerek avukatlar gerekse sanıklar üzerinde salmak istediği korku havasını hissetmemeniz mümkün değil. Hâkim değil de cellat sanırsınız. Sanıkları azarlamalar, ilk isimleriyle hitap etmeler, ve emirler yağdırmalar. Bu arada, asli işi olan sanıkların savunmasını dinleme gibi bir derdi yok. Mahkemelerde sorunlarına çözüm bulamayınca insanlar, çözümü kendi uyguladıkları adalette arıyorlar. İşte o zaman da Türkiye'deki gibi kargaşa ortamı durulmak bilmiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk-İsrail askerî ilişkileri, Gazze'ye saldırı

Lale Sarıbrahimoğlu 31.12.2008

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bir yandan aldatılmışlık hissi bir yandan da İsrail'in, Hamas'ın kontrolü altında bulunan Gazze'ye son dört gündür giriştiği şiddetli saldırıların yüzlerce masum insanın ölümüyle sonuçlanmasına, her insanın duyabileceği vicdan sızlamasının dışı vurumu şeklinde sert tepki gösterdi. Erdoğan, İsrail'in saldırılarını, bir "insanlık suçu" olarak nitelerken "Bu, Türkiye'ye karşı da saygısızlıktır" dedi.

Erdoğan kendisini aldatılmış hissediyordu, zira geçen hafta Türkiye'yi ziyaret eden İsrailli meslektaşları Başbakan Ehud Olmert, Gazze'ye saldırıda bulunmayacaklarını söylemişti.

Dönemin başbakanı Bülent Ecevit de, İsrail'in Filistinlilere yönelik orantısız güç kullanımıyla bağlantılı bir başka

saldırısına karşı, bu ülkeyi, Filistin halkına soykırım yapmakla suçlayarak tepkisini göstermişti.

İsrail'in Filistin topraklarına yönelik orantısız güç içeren saldırılarına karşı, savunduğu politik görüş ne olursa olsun Türk siyasi liderlerinin tepkisi bir hayli sert olabiliyor.

Arada kaynayan bir gerçeği de belirtmekte yarar var. İsrail, altı aydır devam eden ateşkesi, –radikal Hamas güçlerinin topraklarına yaptığı roketli saldırılarına misilleme olarak- yaklaşık dört gün önce sonlandırıp Gazze'yi şiddetli ateş altına aldı.

Ancak, bu misilleme saldırısında İsrail'in orantısız güç kullanması ve şu ana değin 60'ı sivil 350'ye yakın kişinin ölmesi, Türkiye'de de tepkilere yol açtı ve gösterilerle kınanıyor.

Göstericilerin attıkları sloganlar arasında, Türkiye'nin İsrail ile askerî işbirliğini askıya alması gibi yaptırımlar uygulaması talepleri de bulunuyor.

Hükümet sözcüsü Cemil Çiçek, önceki gün düzenlediği basın toplantısında, bir gazetecinin, Türkiye'nin geçen perşembe günü (İsrail saldırılarından yaklaşık bir gün önce) İsrail ile imzaladığı yaklaşık 167 milyon dolarlık silah alımı anlaşmasını, tepki olarak iptal edip etmeyeceği sorusuna, İsrail'in Gazze'ye yönelik devam eden saldırıları ile bu konu arasında bir bağlantı kurulmaması gerektiği mealinde bir yanıt vermekle yetindi.

Anlaşmayı imzalayan İsrailli firmalar, kendi basınlarına Türkiye ile yaptıkları silah anlaşmasını duyurmasalar bizim bu anlaşmadan haberimiz olmayacaktı, bu arada belirtelim.

Anlaşma, Türk Hava Kuvvetleri'ne gece ve gündüz şartlarında gerçek zamanlı olarak yani anında istihbarat bilgilerinin ulaştırılmasında önemli bir yetenek kazandıracak.

İsrail'in Filistinlilere yönelik saldırılarını yoğunlaştırdıkları dönemlerde Türkiye'de, bu ülke ile yapılan silah işbirliğinin kesilmesi şeklinde yaptırım uygulanması beklentilerinin artması doğal. Zira, Türkiye'nin İsrail ile silah anlaşmaları yaptığı kimi zamanlar hep sorunlu oluyor.

Türkiye, envanterindeki 170 adet Amerikan M60 A1 tanklarının yenilenmesini öngören yaklaşık 1 milyar dolarlık tank anlaşmasını, 2002 yılında, İsrail'in Filistin'e yönelik şiddetli saldırılarının gerçekleştiği bir sırada bu ülke ile imzalamıştı.

Dönemin hükümeti ve TSK'ya karşı, tank anlaşmasının yapılmasına yönelik basında yer alan tepkiler bugünkünden çok daha sert olmuştu. Bunun bir nedeni, tank anlaşmasının, Türkiye'nin çıkarları gözetilmeden imzalandığı iddialarının ayyuka çıkmasıyken diğer nedeni de anlaşmanın zamanlaması (İsrail'in yoğun saldırıları) olmuştu.

Dönemin genelkurmay başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, basında tank anlaşmasına yönelik çıkan sert eleştirilere, "Analarından Yahudi düşmanı olarak doğanlar..." şeklinde anlamsız bir tepkiyle yanıt vermişti.

Oysaki eleştirilerin önemli bir kısmı, tank anlaşmasının İsrail ile imzalanmasının zamanlaması ve bu proje etrafında dönen ve ciddiye alınması gereken şaibe iddialarıydı.

Neyse tank olayı, Kıvrıkoğlu'nun toplumu sindirme şeklinde tezahür eden tepkisiyle birlikte kapandı gitti.

Bugüne dönersek eğer, Türk-İsrail askerî ve silah sanayiinde işbirliği, oyun kuralına göre oynandığı sürece yalnızca İsrail'in değil Türkiye'nin de ulusal çıkarlarına hizmet eder nitelikte.

Tabii ki Türkiye, ulusal savunma sanayiini akıllı politikalar ile çoktan ileri düzeye çıkartmış olsaydı İsrail dahil yabancı ülkelere mevcut durumdaki kadar bağımlı olmazdı. Ama bağımlı.

Kamuoyu, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırısına karşı Türkiye'nin silah yaptırımı ile bu ülkeyi bir ölçüde caydırabileceğini düşünüyorsa aynı şekilde, "Biz niye onca askerî harcamaya karşın başka ülkelere yüksek oranlarda bağımlıyız" sorusunu da sorma bilincine erişmiş olması gerekiyor.

Türk-İsrail askerî ve silah ticaretindeki işbirliği, kamuoyunun tahminlerinin üzerinde derin bir nitelik taşıyor.

Boşuna, dönemin genelkurmay başkanı Orgeneral Hilmi Özkök, 2004 yılında İsrail'i gizlice ziyaret edip, bu ülkeden PKK konusunda istihbarat işbirliğini yoğunlaştırmasını istememişti.

25 yıldır terörle mücadele eden bir ülkeyiz, envanterimizde ne uydu sistemi var ne de istihbarat bilgileri toplanmasında etkin silahlardan olan insansız hava araçları bulunuyor.

Durum böyle olunca da, bize bu sistemleri verecek ileri teknolojiye sahip İsrail gibi ülkelerle işbirliği yapmak zorunda kalıyoruz. Dolayısıyla, İsrail ile süren askerî ve savunma sanayii işbirliği, Ankara'nın ulusal çıkarlarına hizmet ediyor.

Cemil Çiçek'in önceki gün kendisine yöneltilen soru karşısında, İsrail ile son yapılan silah anlaşmasının misilleme olarak iptal edilebileceği yolunda bir sinyal vermemesinin altında, Türkiye'nin ulusal çıkarları yatıyor. Bir de tabii Türkiye'nin, savunma sanayiindeki kendi ihmalinden kaynaklanan geri kalmışlığı yatıyor.

Geçen yıl itibariyle Türkiye ve İsrail arasındaki ticaret hacmi yaklaşık 2,6 milyar dolar iken savunma sanayii işbirliğinin 1,8 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor. Böylece Türkiye silah alımları sonucu İsrail ile ticaretinde açık veriyor.

Anlayacağınız, Türkiye ve İsrail arasındaki askerî ve savunma sanayii işbirliği, zaman zaman ortaya çıkan siyasi anlaşmazlıkları etkilemeyecek kadar derin.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon, istihbarat savaşını tetikledi...

Lale Sarıbrahimoğlu 07.01.2009

Ankara'da, zaten birbirlerinden kopuk hareket eden istihbarat birimleri arasındaki savaş, son zamanlarda dikkat ederseniz Ergenekon terör örgütünün gün yüzüne çıkartılmasıyla yeniden kızıştı. Bu savaşın arkasında bir güç çatışması olduğunu söylersek, yanılmamış oluruz.

Bir yanda Emniyet istihbaratı ve MİT diğer yanda Jandarma ve TSK'ye ait istihbarat örgütleri... Bu örgütlerin

birbirleriyle uyumlu çalıştıklarına hiç tanık olmadık nedense. Hele de Türkiye gibi bulunduğu coğrafya gereği istihbarat birimlerinin sürekli tetikte olmaları, aralarındaki uyumun azami ölçüde sağlanmış olması gereken bir ülke olmamız gerekirken.

Ana muhalefetteki CHP'nin lideri Deniz Baykal'ın, partisine mensup bazı milletvekillerinin, çalışma odalarında dinleme cihazları bulunduğunu tespit ettiklerini belirttikten sonra, "Henüz polise resmî bir başvuru yapmadık. Maalesef polis teşkilatına güvenimiz kalmamıştır," (CNNTürk, 2 ocak) yolundaki sözleri, Ergenekon davasıyla yeniden ortaya çıkan istihbarat birimleri arasındaki güç savaşının bir yansıması olarak algılanabilir.

Zaten Baykal, "Polise güvenmiyoruz," derken, "polis istihbaratına güvenmiyoruz," demek istedi büyük olasılıkla.

Aynı Baykal, istihbarat birimlerini yeniden karşı karşıya getiren ve devletin derinlerine, ilk kez hukukun araç olarak kullanılarak girildiği Ergenekon davasının "avukatlığına," soyunmuştu. Bu soyunma işlemi, perde arkasında yine istihbarat birimleri arasındaki güç kavgasının bir yansıması olabilir.

Ne hazindir ki bu ülkede, darbelere karşın altı kez başbakanlık koltuğuna oturan eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in, örneğin, "12 Eylül'ün olacağını bilmiyorduk," yolundaki sözleri, MİT dahil çeşitli istihbarat birimlerinin, icranın başında olduğunu varsaydığımız bir lideri nasıl es geçebildiğinin önemli bir kanıtı olarak belleklerimizde hep yer almıştır.

Diğer bir hazin nokta ise Demirel'in, defalarca başbakanlık yapmasına karşın normalde kendisine bağlı çalışması gereken istihbarat birimlerini kontrol altına alma yetkisini kullanmamış olmasıdır.

Hatırlar mısınız hukuk nasıl ayaklar altına alınmıştı, meşum Susurluk kazasında dahli olduğu için hapis cezasına çarptırılan asker kökenli eski istihbaratçı Korkut Eken'e, aralarında bir eski genelkurmay başkanının da bulunduğu yedi emekli generalin sahip çıkmasıyla.

Oysaki, emekli generallerin, "kahraman," diyerek sahip çıktıkları Eken, ilk kez devlet ve mafya arasındaki bağın ortaya çıkartıldığı 1996 yılındaki Susurluk kazası bağlamında, 2002 yılında suç işlemek için çete kurmak suçundan altı yıl hapis cezasına çarptırılmıştı!!!

Susurluk soruşturmasında, polis ve MİT mercek altına alınırken askerî kanada dokunulmamıştı.

Ama bugün Ergenekon soruşturması sonucu 86 sanık hakkında başlatılan yargı sürecinde, Susurluk olayında dahli olduğundan şüphelenildiği halde o dönem sorgulanamayan emekli Tuğgeneral Veli Küçük, tutuklu olarak yargılanıyor. İki eski general ise Ergenekon bağlantısı iddialarıyla tutuklandılar.

Dolayısıyla Ergenekon örgütlenmesi içinde polis istihbaratı ve MİT ile ilintili şahısların bulunmuyor olması, Ankara'daki istihbarat savaşlarının tetiklenmesinde önemli bir etken olabilir.

Bu anılan her iki kurumda da Ergenekon bağlantısı olanlar var ise mahkeme önünde hesap vermeliler, bunda hiç kuşku yok.

Ama dün Susurluk çetesi olayına karıştıkları şüphesi doğup da mahkeme önünde hesap vermeme pervasızlığını gösterirken bugün hesap verme durumunda olanları savunursanız, inandırıcılığınız ortadan kalkacağı gibi kamu vicdanını da derin bir şekilde yaralamaya devam edersiniz.

Ergenekon davası bağlamında çıkartılan onca gürültü ve patırtıya bakınca acaba diyorum, bir dönem dokunulamazken bugün dokunulanlar –yargı önünde hesap verme anlamında- ve onların destekçileri, derin devletin faaliyetlerinin sürmesini mi istiyorlar? Ve bu faaliyetlerin devamı adına, Ergenekon’a karşı başlatılan hukuki süreci baltalamaya mı çalışıyorlar?

Ama Ergenekon davası kapsamında eski DGM Savcısı Mete Göktürk’ün de dikkat çektiği hususlara özen gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ergenekon davasına destek veren deneyimli hukukçu Göktürk, “Yine bir savcı gözüyle soruşturmaya yönelik eleştirilere ne diyorsunuz,” sorusuna şu yanıtı veriyor;

“Soruşturmanın başlatılmasını eleştiren kesimler var. Eleştirilebilecek şey, soruşturmanın hukuk içinde yapılıp yapılmadığı olmalı. Kötü muamele yapıldı mı, savunma hakkına yeterince yer verildi mi, gözaltı süresi aşıldı mı, sanıkların avukatlarıyla görüşmesi engellendi mi? Bunlara dikkat edilmeli. Bunlarla ilgili de bir şikâyet yok. Üstelik en başından beri ‘Bu soruşturma boştur, bir şey çıkmaz’ diyenlerin bir kısmı parlamenterler. Burada soruşturmanın uzaması ciddi bir hata. Diğer taraftan iddianameden sızdırılan haberlerle sanık ve şüpheliler hakkında linç havası oluşturuldu. Onların şahsiyet hakları rencide edildi. Tam bir bilgi kirlenmesi yaşandı.” (Sabah, Ecevit Kılıç’la röportaj, 20 Ekim 2008)

Son tahlilde, istihbarat kurumları arasında yeniden gün yüzüne çıkan derin savaşlar, ancak ve ancak siyasi iktidarların, bu kurumları tek elde toplayacak ve kontrol altına alacak mekanizmaları çalıştırmalarıyla olur. Bunu gerçekleştirmenin tek yolu da muktedir olmaktan geçer.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil-asker ilişkilerinin normalleşmesi...

Lale Sarıbrahimoğlu 21.01.2009

Ergenekon soruşturması kapsamında Türkiye’de istikrarsızlığı besleyen bir yapının varlığı yeni yeni ortaya çıkmaya başladı.

Doğru, bu soruşturmayı biraz da Türk usulü yaparak, zaman zaman elimize yüzümüze bulaştırdık ve kamuoyunun art niyetli olmayan bir kesiminde, “Ergenekon’un arkasında hükümetin muhaliflerinden öç alma duygusu mu yatıyor?” şeklinde bir kanaat oluştu. Bu kanaatin giderilmesi için çaba harcanması elzem hale geldi ki böylece Türkiye, otorite boşluklarından yararlanıp ülkeyi sürekli kaos ortamında tutan derin yapılanmaların faaliyetlerini sonlandırma iradesini, halktan daha fazla destek alarak gösterebilsin. Zira, vatandaşın can güvenliğini sürekli tehdit eden, yine vatandaştan toplanan vergileri kirli emelleri için kullananların, “Hükümet öç almak istiyor,” bahanesini kullanarak, bu işten sıyırma tehlikesi güçlü bir şekilde karşımızda duruyor.

Art niyetli olmayan kamuoyunda kimi kuşkuların uyanmasında, Ergenekon soruşturmasında ilk kez hem de üst düzey emekli generaller ve daha alt rütbede muvazzaf askerlerin tutuklanmış olması da rol oynamış olabilir. Zira, nedenleri tartışılmaya muhtaç olsa da birçok ankette ülkenin en güvenilir kurumu olarak ortaya çıkan

TSK'nın, kimi eski ve mevcut mensuplarının Ergenekon derin devlet yapılanmasıyla bağlantılı oldukları şüphesiyle tutuklanmış olmaları, kamuoyunun bu kesiminde bir şok etkisi yaratmış olabilir.

Zaten İtalya'da da, NATO'nun, komünist yayılcılığının önlenmesi adına kurduğu ve sonradan kontrolden çıkıp çeteleşen ve ülke içindeki bombalı eylemlerin arkasında olduğu yapılan soruşturmalarda ortaya çıkan Gladio'nun da bu tür kirli işlere karıştığına ortaya çıkması, ilk başta kamuoyunda bir şok etkisi yaratmıştı.

Ancak Gladio, onca patırtı ve gürültüye karşın, asker, sivil suça bulaşmış herkese dokunup, sağlıklı bir soruşturma ortamında sonlandırılmıştı.

Türkiye'de Ergenekon yapılanmasıyla ilgili soruşturmada aşmamız gereken en önemli sorun, halen dokunulmaz olduklarını düşünen kurum ve kişilerin de, sağlıklı bir soruşturma sürecinden geçirilerek, dokunulabileceklerini artık bilmeleri gerekliliğidir. Bunun sağlanmasının yolu da en başta TSK'nın ve diğer atanmış bürokratlardan oluşan kurumların, demokratik sivil denetimlerinin gerçek anlamda yapılmasından geçer.

Sivil denetimin sağlanması da, siyasi otoritelerin, 2005 yılından bu yana ara verilen başta Anayasa'nın çağdaş standartlara getirilecek biçimde değiştirilmesi olmak üzere yasal reformlara yeniden başlamalarıyla mümkün olabilir.

İtalya'da olduğu gibi Türkiye'de de, kirli işlere bulaştığı savlanan derin yapının ciddi şekilde araştırılması için halkın Meclis'e taşıdığı milletvekillerinden oluşan Parlamento'nun, Ergenekon olayına ciddiyetle el atması gerekiyor.

TSK, şu ana değin istemeyerek de olsa, kurumun itibarını korumak adına, Ergenekon ile bağlantısı olduklarından şüphelenilen kimi emekli general ve muvazzaf askerlerinin tutuklanmalarına izin vererek, kurban verdi.

Ama savcıların, soruşturmayı sağlıklı yapabilmeleri için hiçbir ayırım gözetmeksizin TSK dahil tüm kurumların, gizlilik adı altında paylaşmadıkları istihbarat bilgilerini incelemeleri şart.

Aksi takdirde Ergenekon soruşturması, davayı gören hâkimlerin, mafya ve devlet arasında ilk kez bağ kurdukları Susurluk gibi yarım kalır ve can güvenliğimiz, ülke ekonomisi ve demokrasisi yara almaya devam eder.

Dolayısıyla, siyasi otoritelerin, devlet içindeki yasadışı yapılanmaları, denetlenemeyen özerk kurumları denetim altına alabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeleri yapmaları ve bu düzenlemelerin uygulamada hayat bulmaları şart.

Yoksa salt Ergenekon'un ortaya çıkmasıyla, çağdaş ülkelerde olduğu gibi askerlerin demokratik sivil denetiminin yolu açılmaz.

Şu monşerler meselesi...

Lale Sarıbrahimoğlu 04.02.2009

İsrail'in Gazze saldırısına tepki olarak Türkiye'de yapılan gösterilerde atılan sloganlar ve pankartlar, toplumun genelinde ırkçı ve kafatasçı milliyetçilik duygusunun ne denli tehlikeli boyutlarda olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Osmangazi Kültür Dernekleri Federasyonu'nun, ocak ayı ortalarında, "Bu kapıdan Yahudiler ve Ermeniler giremez ve köpeklere giriş serbesttir," ifadeleri taşıyan pankartları –neyse ki sonradan bu konuda soruşturma açıldığını duyduk- toplum genelinde farklı ırk ve din mensuplarına tahammülsüzlüğü göstermesi açısından ibret vericiydi. Ermeni asıllı gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesi, Malatya'da misyonerlerin hunharca katledilmesi, Trabzon'da Rahip Santoro cinayeti ve gayrimüslimlere dönük daha birçok saldırının ardında Türk toplumunun ırkçı duygularla beslendiği eğitim sisteminin etkisi çok fazla.

Yabancı ülkelerde, örneğin Almanya'da, ırkçı dolayısıyla yabancı düşmanlığının Türkleri acımasızca hedef aldığını da biliyoruz. Ama bu türden kafatasçı milliyetçiliğin, söz konusu ülkelerde toplumun geneline yayılmasının önlenmesi için ilgili hükümetler, devlet politikası olarak bir dizi yasal önlemler alırken eğitim sistemi de toplumları zehirleyen, her alanda gelişmeyi önleyen aşırı uçtaki eğilimleri frenleme görevini yapıyor.

Bizde ise devletin, toplumun ırkçı ve aşırı muhafazakârlaşma eğilimlerini önleyici tedbirler almadığı ortada. Tam tersine, Ergenekon soruşturmasında da ortaya çıktığı üzere bizzat devlet içindeki kimi unsurlarca bir dizi cinayetin –ki kimisinin yukarıdaki örneklerde olduğu gibi ırkçı amaçlı- işlettiirildiği iddialarının, iddianameye girdiğini görüyoruz. Örneğin, Ergenekon davasına bakan Silivri'deki mahkeme, geçtiğimiz aylarda, dinî eğilimleri ağır basan kişi ya da kişilerce yönlendirildiği öne sürülen Danıştay'a yönelik silahlı baskının, gerçekte ülkeyi karmaşa ortamına sürüklemek için gerektiğinde silahlı isyan çıkartmayı göze aldıkları savlanan kimi Ergenekon hükümlüleri tarafından yönlendirilmiş olabileceği kanaatine vararak Ergenekon ve Danıştay davalarının birleştirilmesini talep etti.

Son olarak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'in de katılımıyla gerçekleşen Davos toplantısını terk etmesinin akabinde İstanbul'da geçen hafta sonunda yaptığı bir konuşma sırasında, "Siyonist diplomatlar Türkiye'den defolun," yazılı bir pankartın açılmış olması, toplumun sağlıklı bir düşünce yapısına kavuşmamış olduğunu göstermesi açısından ürkütücü.

Türk diplomatlarını hedef alan bu pankartın, Başbakan Erdoğan'ın, Davos toplantısını terk etmesine tepki veren emekli büyükelçileri kastederek, "O diplomatların, hele hele monşerlerin âdetini pek bilmem. Bilmek de istemem," demesinin ardından gelmesi dikkat çekiciydi. Siyasilerin ya da atanmışlardan oluşup, siyasete karışmayı ülke pahasına görev sayanların, toplumu ırkçılığa özendirecek yaklaşımlardan kaçınmaları artık elzem hale geldi.

Ama Türkiye'de aynı ölçüde çözülmesi elzem hale gelen bir diğer sorun da, atanmış olup da sürekli siyasete karışmayı asli görevleri sanmaya devam edenlerin küçümsedikleri toplumu sürekli gütmeye çalışmaktan vazgeçip, asli işlerini yapmalarıdır.

Erdoğan'ın, özünde zor bir sanatın icrası olan diplomatlık görevini yapanlar için kullandığı monşer kelimesi Fransızca monchere'den gelirken "azizim, dostum" anlamında kullanılıyor.

Ancak bizde genelde diplomatlar için kullanılan monşer kelimesi, Batı özentiliğiyle eşdeğer bir davranış biçimi olarak algılanıyor. Bizde genelde kendilerini laik ve elit kişiler olarak görenler de zaten Batı'nın, yaşam biçimi haline gelmiş olan demokrasisini özümsemek yerine Batı özentisi bir görünüm sergilerler.

Türkiye'de son olarak diplomatları hedef alan pankartların açılması, özünde toplumdaki sınıf farklılığının da gözle görülür biçimde derin olduğunu yansıtıyor. Bu yansımayı kimi Türk diplomatlarının davranışlarında da görmek mümkündür.

Meslek yaşamımın önemli bölümünde Türk dış politikasını izledim, işim gereği pek çok ülke gördüm, yurtdışında bir süreliğine okudum. Ankara'da yabancı diplomatlarla sık sık görüşme olanağı buluyorum ve böylece özellikle Türk ve Batılı diplomatları, ülkelerini temsil anlamında mukayese etme konusunda uzmanlaştım.

Benim uzun yıllara dayanan mesleki deneyimim, kusura bakmasınlar, bazıları hariç, Türk diplomatlarının Türkiye'yi temsil açısından çok başarılı olmadıklarını göstermiştir. Doğru, Türkiye gibi sürekli askerî darbelere maruz kalıp, insan hakları ihlallerinde sürekli sınıfta kalan bir ülkeyi temsil etmek her zaman zor olmuştur. Batılı ülkeleri gezen pek çok Türk de, ülkesindeki kötü yönetimler yüzünden sürekli ağır eleştirilere muhatap olmuştur.

Ama Türkiye de, ağır aksak da gitse kimi demokratik reformlarla artık bir nebze de olsa Batılı ülkelerde başı daha dik durabiliyor. Türk diplomatlarının da bu değişime ayak uydurmalarında yarar var.

Hatırlayın, daha geçen yıl Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, emekliye ayrılmalardan dolayı yemek davetinde bulunduğu bazı büyükelçilerin ideolojik nedenlerle protestolarıyla karşılaşmıştı. Gül'ün davetine katılmayan bazı emekli büyükelçiler, bu tutumlarıyla, Türkiye adına yurtdışında temsil ettikleri Cumhurbaşkanlığı makamına nezaketsizlik yapmaktan çekinmediler. Ama aynı büyükelçiler, zamanında, örneğin, ülkede darbe yapan cuntanın başı Kenan Evren'i, Türkiye adına yurtdışında temsil etmeyi zül saymamışlardı.

Nasıl yaman bir çelişkidir bu!!!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ankara NATO sınavında...

Lale Sarıbrahimoğlu 11.02.2009

Fransa'nın 43 yıl aradan sonra NATO'nun askerî kanadına dönme hazırlığına karşı Türkiye'nin izleyeceği tutumun, epeydir hükümet ve diplomatlar düzeyinde tartışıldığı ve bu nükleer gücün kararına yüksek perdeden tepki verilmeyeceği anlaşıyor. Nitekim Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın, "Fransa başkalarına benzemez," mealinde geçen hafta sarfettiği sözler de Türkiye'nin, Paris'in ittifakın askerî kanadına dönüşünde başağrısı yaratmayacağını işaretlerini verir gibiydi. Zaten Fransa da Babacan'ın sözlerini, Türkiye'nin olumlu

pozisyonu olarak temkinli bir iyimserlikle not etmiş durumda.

Aldığım bilgiler, Türkiye ve Fransa arasında yapılmakta olan olağan ikili temaslarda da, Ankara'nın, Paris'in NATO'nun askerî kanadına dönüşüne itiraz etmeyeceği görüşünün hakim olduğu yönünde. Önümüzdeki aylarda meydana gelebilecek beklenmeyen gelişmeler, Türkiye'nin pozisyonunda aksi istikamette bir gelişmeye sahne olur mu?, göreceğiz.

Muhalefet partileri, şimdiden hükümeti, Türkiye'nin zaten ağır aksak gitmekte olan AB ile üyelik müzakerelerinde önemli sorun çıkartan Fransa'ya karşı, veto hakkını –böyle bir hak henüz doğmuş değil- koz olarak kullanmaya çağırdılar. Milleti acı ilaç içmek zorunda bırakan, dönemin darbeci generalliğinden devlet başkanlığı mertebesine ulaşan Kenen Evren'in, Türkiye'nin çıkarlarını gözardı edip, Yunanistan'ın 1980 yılında NATO'nun askerî kanadına dönüşünü sağladığı vak'anın tekrarlanmaması uyarısı da muhalefet tarafından yapıldı.

Ama 1980'li yılların üzerinden çok zaman geçti, bugünün dünyasında farklı bir siyasi iklim var. Türkiye, birçok eksiği de olsa demokratikleşme yolunda kimi adımlar attı, güç kavgası sürse de seçilmişler ve atanmışlar arasındaki sınırlar daha belirgin olmaya başladı. "Tek adamların" Türkiye adına, ulusal çıkarları zedeleme pahasına karar alma lüksü artık eskisi gibi yok. Hele hele de veto hakkımızın bulunduğu tek uluslararası örgüt olan NATO'da sürekli sorun yaratan ülke imajını sürdürmemiz de olanaksız görülüyor.

Türkiye imajı NATO'da öyle bir noktaya geldi ki, Ankara, kimi tezlerinde haklı da olsa genel anlamda inandırıcılığını kaybetmiş durumda. Yunanistan ile onlarca yıl bitmeyen kavgası, NATO'nun operasyonel anlamda çalışmalarını olumsuz etkilerken son yıllarda da Kıbrıs Rum kesimi ile Ankara arasında süren pürüzler, neredeyse ittifakın barış gücü operasyonlarına risk oluşturmaya başladı.

Türkiye'nin devlet olarak tanımadığı Kıbrıs Rum kesimi, Ankara'ya rağmen, bir AB üyesi. NATO'nun askerî imkân ve kabiliyetleri kullanılarak, ittifak ve AB üyesi ülkeler arasında yapılmakta olan barış gücü operasyonlarına, Rum kesiminin katılmasına Ankara'nın yönelttiği çoğu zaman haklı itirazlar bile artık ittifak içinde kabul görmez noktaya gelmiş bulunuyor. Zira, Türkiye'nin itirazları, NATO'nun belkemiğini oluşturan Amerika ve Avrupa arasındaki işbirliğini dolayısıyla da ittifakın geleceğini tehdit eder boyutlarda.

Bugün ittifak içinde sürekli başağrısı yaratan ülke imajını taşıyorsak bunu temel nedeni, geçmişte izlediğimiz seçilmiş bürokratların ağırlığında alınmış olan demokratik olmayan kararlardır. Bir ülke sürekli askerî gücünü ön plana çıkartıp, sorunlarına diplomasi yoluyla çözüm aramaktan uzak durursa olacağı budur. Yunanistan ve Kıbrıs konusunda gerek NATO gerekse AB nezdinde yaşamakta olduğumuz sorunların temelinde hep bu kaba kuvvet politikası yatmaktadır.

Fransa'nın NATO'nun askerî kanadına dönüşüne ilişkin Dışişleri Bakanı Babacan'ın, geçen hafta yaptığı ve "Burada önemli olan NATO ittifakının güçlü olmasıdır," (*Milliyet*, 7 Şubat) yönündeki sözlerinin, geçmiş politikaların Türkiye'ye olumsuz yansımalarını bertaraf etmeye yönelik olduğunu söylersek yanılmış olmayız.

Zaten, Fransa'nın ittifakın askerî kanadına geri dönüşü kararının, otomatik mi?, yoksa tüm üye ülkelerin oybirliğiyle mi?, alınacağına NATO sekreterliği karar verecek. Dolayısıyla mevcut durumda, Türkiye'nin veto kozunu kullanma imkânının olup olmayacağı da belirsiz.

Ama Babacan'ın sözlerinden, Ankara'nın, Türkiye'nin ulusal çıkarlarını zedeleyecek bir politika izlemeyeceği

anlaşıyor.

Gül'ün öfkesi...

Daha düne kadar Ergenekon terör örgütünün önemli zanlıları şüphesiyle kimisi tutuklanan kimisi gözaltına alınan emekli generallerin, şimdi serbest bırakılıyor olmaları, gazeteci Şamil Tayyar'ın, dün *NTV*'ye verdiği demeçte de söylediği gibi, Ergenekon davası ve soruşturmasının mevzi kaybettirilmeye yani sulandırılmaya başlatıldığı yorumlarına neden oluyor. Gerçi bu sulandırma havasını açıkça soluyoruz ya neyse.

Dikkat ederseniz, yargıya müdahale izlenimi veren yukarıda belirttiğim gelişme, Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un, sonradan serbest bırakılan ve önemli görevlerde bulunmuş iki emekli generalin gözaltına alınmasından hemen sonra Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile 8 Ocak günü yaptığı olağandışı görüşmelerin ardından meydana gelmeye başladı.

Gül'ün, Başbuğ ile yaptığı ve 50 dakika sürdüğü belirtilen baş başa görüşmeden sonra son derece öfkeli olduğu kulağıma gelen bilgiler arasında. Bu öfkenin nedenini artık siz yorumlayın.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaptırım göz boyamaktan öteye gitmeyince...

Lale Sarıbrahimoğlu 18.02.2009

İsrail'in, bine yakın Filistinli sivilin ölümüyle sonuçlanan ocak ayındaki Gazze saldırılarına Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın sert eleştirileri, kamuoyunda da ciddi yankı buldu ve bu ülkeye karşı askerî ilişkilerin askıya alınması dahil bir dizi yaptırımlar uygulanması istendi. Keza, İsrail basını da misilleme olarak Türkiye'ye, çok ihtiyaç duyduğumuz askerî teknoloji ihracatının durdurulmasını istedi. Ama İsrail'in cezalandırılması istemi, Türkiye'de hem muhalefet hem de kamuoyu tarafından çok daha fazla dillendirildi.

Türkiye-İsrail siyaseti arasında yaşanmakta olan gerilim, şimdi de iki ülke askerî yetkililerini karşı karşıya getirdi. İsrail hükümetinin, Türkiye'nin sert tepkisine karşı gösterdiği itidalli tutumun İsrail askerleri düzeyinde pek itibar görmediği anlaşıyor. Özellikle de İsrailli askerlerin, Başbakan Erdoğan'ın, 29 ocak günü Davos toplantısını terk ederken, İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'e dönerek, "Öldürmeye gelince siz öldürmeyi çok iyi bilirsiniz," şeklinde sarfettiği sözlerini hazmedemedikleri anlaşıyor.

Belki bu hazmedememe duygusunun bir yansıması olarak İsrail Kara Kuvvetleri Komutanı Tümgeneral Avi Mizrahi, Türkiye'nin tabu konularına damardan girmiş. İsrail'in *Haaretz* gazetesinin 13 şubat tarihinde aktardığı ve yalanlanmayan ifadelerine göre, Mizrahi, "Türkiye'nin uzun yıllar önce Ermenilere dünyanın en büyük katliamlarından birini yaptığını, aynı politikanın bugün de Kürtler üzerinde sürdürüldüğünü," söylemiş ve Türkiye'nin Kıbrıs'ı da işgal ettiğini belirtmiş. Mizrahi, Türkiye'nin kendi durumunu hatırlatmak adına, Erdoğan'ı da "Aynaya bakmaya," davet etmiş.

İsrailli general, İsrail'de 10 şubat salı günü düzenlenen, "Askerî Psikoloji" konulu bir uluslararası konferansta

sarfetmiş bu sözleri. Mizrahi'nin, Türkiye'yi daha da öfkeliendiren sözlerini, bir askerî psikoloji konferansında sarfetmiş olması, Ankara'dan gelen sert ifadelerin İsraili askerlerin psikolojilerini etkilediğinin bir işareti olabilir.

Türkiye'nin, Tümgeneral Mizrahi'nin bu sert çıkışına nota ile yanıt verip TSK'nın da sert açıklamada bulunmuş olması ilişkileri iyice gerdi.

İlişkilerde yaşanmakta olan ciddi gerilime karşın Ankara, artan kamuoyu baskısına karşın İsrail'e özellikle askerî ilişkileri askıya alma gibi bir yaptırım uygulamaktan şu ana değin sakındı. Belki bu sakınmanın arkasında, iki ülke ilişkilerinin, Ortadoğu'nun tümüne ve ABD'ye yansımaları yatarken hem hükümetin hem de askerinin daha akılcı bir yaklaşım sergilediklerini de söylemek mümkün.

Zira, Türkiye'nin, özellikle Ermeni soykırımı iddialarına karşı, örneğin, Fransa'ya geçmişte uyguladığı askerî yaptırımlar sonuç vermediği gibi Fransa Türkiye'nin dış ticaretinde ilk sıralarda yer alan ülke olmaya devam etti. Belki bunun arkasında, Fransa'ya uygulanan yaptırımların göz boyamadan öteye gitmemiş olması da yatıyor olabilir.

Adı bende saklı bir komutan, Fransa'ya askerî yaptırım uygulandığı bir sırada, örneğin, Fransız askerlerinin gönderdiği özel bir uçakla Paris'e gidip, 1998 yılında 450 milyon dolarlık, Eryx tanksavar füzelerinin alımı anlaşmasına imza atmıştı. (JDW, 24 Mart 1999). Anlaşma, TSK içinden de bu füzelerin alımına gelen itirazlara karşın imzalanmıştı. Bugün ise, bu gizlice imzalanan anlaşma ile ortaya çıkan ihtilaf nedeniyle Fransa'nın girişimiyle Türkiye, İsviçre'nin Cenevre kentindeki tahkim mahkemesinde halen yargılanıyor. Devletin 450 milyon doları da bize fatura ediliyor, vergilerimizden alındığına göre bu silahlar.

Şimdi emekli olan bir başka komutan ise, kendisinin ABD karşıtı olduğu ve bu ülkeyi bir kez olsun ziyaret etmediği suçlamalarına karşı geçen ay yaptığı açıklamada, "Kasım 2001'de bu ziyaretin (ABD) gerçekleşmesi için taraflar arasında mutabakat sağlanmış, hazırlıklar ona göre yapılmıştır. Fakat ziyaretten kısa bir süre önce ABD Temsilciler Meclisi ve Senato'da Ermeni soykırım tasarısı kabul edilince, tarafımdan bu ziyaret iptal edilmiştir," diyebiliyor (Fikret Bila, *Milliyet*, 23 ocak)

Ama aynı komutan, Fransız Parlamentosu'nun Ermeni soykırımı iddialarını gündeme getirmesine karşın, Genelkurmay Başkanlığı görevine resmen başlamadan 15 gün önce, 1998 yılında Ankara'da düzenlenen Fransız milli günü resepsiyonuna katılabiliyor. Samimiyetsizlik diye buna derim ben.

Aynı emekli komutan, görev süresi sırasında, dönemin başbakanı Bülent Ecevit, Filistinlilere saldırısından dolayı, İsrail'i "Soykırım" suçu işlemekle suçlarken, aynı ülke ile tank anlaşmasının imzalanmasında bir sakınca görmemişti.

Türkiye'nin yaptırım uygularken izlediği samimiyetsiz politikaların örneklerini çoğaltmak mümkün. Dolayısıyla, bugün geldiğimiz noktada İsrail'e yaptırım uygulamanın, Türkiye'nin gerçek ulusal çıkarlarına ne ölçüde hizmet edeceğinin iyi hesaplanması gerekiyor. Şimdiki karar vericilerin de bu konuda şu ana değin daha temkinli ve daha akılcı hareket ettiklerini gözlüyoruz.

Türk diplomatlar, İsraili meslektaşlarına, 29 Mart yerel seçimleri sonrasında ilişkiler rayına oturur mesajını da veriyorlarmış.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kriz, askerî harcamaları teğet bile geçmedi...

Lale Sarıbrahimoğlu 25.02.2009

Küresel ekonomik krizin etkilerini azaltma arayışındaki gelişmiş ülkeler, halkın sıkıntılarını bir ölçüde hafifletecek bir dizi tedbir paketlerini açıklıyorlar. Kriz öylesine derinden hissediliyor ki bu paketler, söz konusu ülkelerde insanların sokağa dökülüp durumu protesto etmesini önleyemiyor.

Krize önlem olarak pek çok gelişmiş ülke, milyarlık askerî projelerini de ya askıya aldı, ya sayılarını azalttı ya da iptal etti. Askerî alandaki bu kemer sıkma politikaları, söz konusu ülkelerin güvenliğini tehdit edici boyutlarda değil zira tehdit değerlendirmeleri tek merkezden, yani seçilmiş siyasi otoriteler tarafından yapıldığı için neyin tehdit, neyin yakın tehdit olduğu gayet iyi hesaplanıyor.

Bize gelince durum çok daha vahim. Kriz çok derinlerde hissedilmesine karşın şu ana kadar Türkiye bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan askerî harcamalarda kesintiye gidilmesi yolunda bir adım atılmadı.

Seçilmiş bürokratlarca mı, yoksa siyasi otoriteler tarafından mı hazırlandığı anlaşılmayan tehdit değerlendirmeleri ışığında her şey tehdit olup çıkıyor ve sonuçta ilgili ilgisiz her türlü silah alınmaya devam ediliyor.

Tehdit değerlendirmelerinin ne denli sivil denetimden uzak yapıldığı, 24 yıldır devam eden PKK ile savaşa karşı etkin silah alımları yapmadığımızdan da anlaşılıyor. Öğrendiğim kadarıyla, önümüzdeki 10 yıllık Stratejik Hedef Planlaması'nda da, genelde asimetrik tehdit adı verilen devlet dışı gruplara karşı –ki buna PKK da dahil- etkin silah alımı öngörülüyor. Tabii arzu edilen, PKK sorununun silahsız çözülmesidir, zaten başka çıkış yolu da görünmüyor.

Biz böyle düşünsek de, karar vericiler soruna farklı bakmaya devam ediyorlar. Ama farklı bakarken de ağırlıklı olarak klasik savaşlara karşı silah alımlarını devam ettirirken terörle mücadele için gerekli silah ihtiyacını karşılama arayışlarına gitmiyor olmaları enteresan.

Ekonomik krizi derinlemesine hissediyor olmamıza karşın tipik bir geri kalmış ülke mantığıyla, krizin savunma sektörünü etkilemediği ve etkilemeyeceğini söyleyebiliyor kimi sektör temsilcileri. Nitekim, Savunma Sanayii Müsteşarı Murad Bayar, askerî fuar nedeniyle bulunduğu Abu Dabi'de, geçen pazartesi günü Anadolu Ajansı'nın sorularını yanıtlarken, "Savunma sanayii sektörünün krizden şu anda etkilenmediğini, çünkü kaynaklarının belli, bunların çoğunluğunun önceden planlı kaynaklar ve uzun vadeli projeler olduğunu," söylemiş.

Kendin çal, kendin oyna misali, askerî harcamalar, ne Parlamento ne de Sayıştay tarafından denetlenmeyince verilen demeçlerin doğru olarak algılanması isteniyor. Eleştirince de rahatsız oluyorlar da biz vatandaşlar ne yapalım? Almanın sonu yok, sıkı denetim yapılısın istiyoruz silah alımlarına.

Yok efendim, "Ülke güvenliği için askerî harcamaların yüksek tutulması gerekiyor," gibi hamasi laflar artık gerçekten bıktırdı, kabak tadı vermeye başladı.

Daha geçen yıl 25 aralıkta Parlamento, sağlık, eğitim gibi sürdürülebilir kalkınma için kritik önemdeki alanları da içine alan kimi kuruluşlarda 3,1 milyar liralık kesinti yaptı. Bu kesintiler arasında, Milli Savunma Bakanlığı bütçesinin yanı sıra kamuoyuna açıklanmayan ve fakat savunmaya ayrılan diğer kaynaklarla birlikte yılda 20 ila 23 milyar dolar arasında seyrettiği bilinen askerî harcamalar yer almadı.

Parlamento'nun 2009 mali yılı için yaptığı kesintilerin, IMF'nin istemi doğrultusunda gerçekleştiği açıklandı. Enteresandır, aynı IMF, kimi yönetim kurullarında emekli kuvvet komutanlarının da bulunduğu banka sahibi işadamlarının, memleketi Cumhuriyet tarihinin en derin krizine sürükledikleri 2001 yılından sonra, o tarihlerde genel bütçenin neredeyse yüzde 40'larına tekabül eden askerî harcamaların kısılması yolunda önemli bir rol oynamıştı. Bu misyonu da Dünya Bankası'nın, Türkiye'deki krizi toparlaması için gönderdiği Kemal Derviş üstlenmişti. O dönem gazetelerine göz gezdirdiğinizde, askerî bütçede kesintiye gidilmesi için yapılan çalışmalar ve askerî bütçenin bir kısmının nasıl gizlice memur maaşlarına yedirildiğini okursunuz.

Bu kez ise IMF'nin, Türkiye'den, silah alımlarında kısıntıya gitme talebinde bulunmamış olması enteresan.

Taraf yazarı Süleyman Yaşar, Türkiye'nin, vatandaşlarının refahından, eğitim ve sağlığından fedakârlık yaparak silaha büyük paralar harcadığını anımsatarak, "IMF'nin silah alımları için harcanan paralar konusunda niye hiç ses çıkarmadığını," soruyor (*Taraf*, 16 şubat).

Yaşar, bu sorusuna yanıtı kendisi vererek, şu tespitte bulunuyor:

"Çünkü silah satışlarını ABD, Britanya, Fransa ve Almanya gibi zengin ülkeler yapıyor. Türkiye silah alımlarını azaltırsa silah ihraç eden zengin ülkelerin ödemeler bilançoları bozulabilir. İşte bu nedenle IMF, emeklinin maaşını azalt, vatandaşlarına iyi bir gelecek hazırlama, çocuğunun sütünden, eğitiminden kes ama silah alımından sakın kesme diyor."

IMF'nin, Türkiye bütçesinde, kalkınma için gerekli olan alanlarda kesinti yapılmasını sağlarken askerî harcamalarda bir tasarruf talebinde bulunmamış olmasının mantığını, tatmin edici bir açıklama yaparak, açıklığa kavuşturması elzem hale geldi. Aynı şekilde hükümetin de bir açıklama yapması gerekiyor.

Karar vericiler anlamak istemiyor ama artık millet, "Ülke güvenliği için yüksek ve de hesapsız kitapsız askerî harcamalar gerekiyor," mealindeki söylemleri yutmuyor.

Türkiye'deki silah alımlarını yakından takip eden çevreler, kimilerinin, özel toplantılar düzenleyerek askerî projeler üzerinden "yüzde" görüşmeleri yaptıklarından da haberdarlar. Millete, "Yüksek askerî harcamalar ülke güvenliği için gerekli," masalını anlatanlar, önce şu "yüzde" toplantılarının önünü kesseler. Bakın bu önlem bile askerî harcamalarda nasıl bir tasarruf sağlayacak.

Boşuna demokrasimizi geliştirelim demiyoruz. Böylece masallarla uyutulup, kandırılmaktan da kurtuluruz.

“İncirlik, Türkiye ve ABD için stratejik çekim merkezi”

Lale Sarıbrahimoğlu 04.03.2009

Amerika'nın yeni başkanı Barack Obama'nın, yaklaşık 145 bin askerini 2011 yılına kadar Irak'tan geri çekip, bu birlikleri Afganistan'a kaydıracağını açıklamasıyla birlikte Washington'ın gerek bu geri çekilme işlemi gerekse Afganistan konusunda Türkiye'ye ne denli muhtaç olacağı mealinde Türkiye kaynaklı görüşler yeniden ortaya atılmaya başlandı.

Doğru, Irak'ın coğrafi olarak bize yakın bölgelerinden çekilirken Amerikan askerlerinin Türkiye güzergâhını kullanmaları, Washington'ın işini kolaylaştıracak. Ama, ABD, müttefiki Türkiye ile iş yapmanın zorluğunu 2003 martındaki Irak işgalinden sonraki deneyimleri ışığında çok iyi bildiğinden, aynı sancılı sürece girmek istemeyebilir ve birliklerinin tahliyesini, zaten savaş boyunca kullandığı Basra Körfezi üzerinden gerçekleştirebilir.

Sonuçta, ABD askerleri için Türkiye dışından çıkış yolları mevcut. Ankara'nın Washington'a 2003 martı sonrasında olduğu gibi gereksiz zorluklar çıkartması, müttefik ilişkilerine yeni bir zarar verebilir ve yeni bir güven bunalımı yaratabilir.

İlişkilerin yeniden zarar görmesi ise Türkiye'nin ulusal çıkarlarına hizmet edici nitelikte değil.

Kendimizi dünyanın merkezinde görmemek şartıyla bir analiz yaptığımızda ise İncirlik Üssü'nün, gerek Irak'taki ABD ve diğer koalisyon ortakları gerekse Afganistan'a hava ikmalinde önemli noktalardan biri olarak hizmet verdiğini söyleyebiliriz. Türkiye güzergâhının öneminin altını çizenler ise, biz değil Amerikalı subaylar oldu.

Gerçi, Obama'nın kapatılması emrini verdiği ve işkenceleri ile ünlenen Guantanamo Üssü'ne, tutuklu taşınmasında Türkiye'nin İncirlik'i de kullandığı iddiaları doğrulanmasa da bu üssün bu amaç için de hizmet vermiş olabileceği akıllarda.

Neyse İncirlik'in, ABD'nin Irak savaşı açısından önemine dönersek eğer, bu üs savaş alanı dışında olması nedeniyle öncelikle güvenli bir merkez olurken geniş bir alanda yer alması nedeniyle de Amerikan askerlerinin kullanımı açısından elverişli bir zemin hazırladı. Bu üssün yakınlarındaki İskenderun limanı da, kamuoyuna verilen bilgilere göre, Irak'a ateşli silahlar dışındaki mal sevkiyatında önemli rol oynuyor. İncirlik ve İskenderun limanlarında, mühendisler ve işçiler olmak üzere yaklaşık 5 bin Amerikalının görev yaptığı belirtiliyor.

Amerikan C-17 kargo uçakları, İncirlik üzerinden Irak'a Amerikalılar için askerî araç gereçler dahil kargo taşımacılığı yaparken, üs depo vazifesi de görüyor.

İncirlik'te konuşlu 728. Hava Birliği Filosu subayı Yüzbaşı James Burnham, bu üssün öneminin şu sözlerle altını çiziyor;

“Kritik malzemeleri C-17 Globemaster 111 uçakları ile İncirlik Üssü'nden Irak'ın ücra köşelerine taşıyarak, aynı amaca hizmet edecek karayolu üzerinden ayda 3.300'den fazla kamyonla taşıma trafiğini önlemiş oluyoruz.”
(by Michael Tolzmann, *Air Force Print News*, 11/4/2006 – İncirlik Air Base, Turkey, AFPN)

C-17 uçaklarının tipi, küçük, ücra alanlara inmeyi mümkün kılarken üzerine monte edilmiş savunma sistemleri de olası füze saldırılarını karşı koruyucu görev yapıyor.

İncirlik'teki Hava Terminali Harekâtlar Merkezi'nde görevli Amerikalı Teğmen Ryan Randall ise aynı hava kuvvetleri yayınına verdiği demeçte, ABD'nin, 24 saat süreyle kargo üssü olarak kullandığı İncirlik Üssü'nden, yedek parça ve tıbbi malzemeler gibi ihtiyaç duyulan kritik kargoları C-17'ler ile taşıdıklarına işaret ediyor. İncirlik'teki 39. Hava Üssü Komutanı Albay Tip Stinnette de, Irak'a Amerikan ihtiyacı için giden tüm hava kargo taşımacılığının yüzde 60'a yakını İncirlik Hava Üssü üzerinden yaptıklarını anlatıyor.

Albay Stinnette, İncirlik'in Türkiye ve ABD için, bölgedeki stratejik çekim merkezi olduğunu anlatırken, bir diğer Amerikalı Albay Mike Cassidy, İncirlik üzerinden yapılan hava taşımacılığı yoluyla elde ettikleri en önemli kazanımın, mal ve erzak taşıyan kamyonlar ile şoförlerinin Irak'ın tehlikeli yollarından geçmelerini önlemek olduğuna işaret ediyor.

İncirlik üzerinden Irak'a hava yoluyla kargo taşımacılığının 2005 haziran ayında başlamasıyla birlikte 103 bin tondan fazla kargonun, Amerikan Hava Kuvvetleri haberinin yayımlandığı kasım 2006 tarihine kadar taşınmış olduğu da hatırlatılıyor.

Yukarıda, İncirlik Üssü'nün Irak savaşında sağladığı faydaları Amerikalı askerlerin ağzından duymuş olduk. Diğer yandan, savaş süresince Türkiye'nin, gerek Irak gerekse bu ülkede konuşlu başta ABD olmak üzere diğer ülkelerin ihtiyacını karşılamak üzere yapmakta olduğu ticaret sonucu; Türkiye-Irak ticaretinin de yılda 5 ila 6 milyar dolarlara çıktığı söyleniyor. Anlayacağınız, taraflar, İncirlik ve İskenderun üzerinden karşılıklı çıkar sağlamış durumdalar.

Türkiye, Amerikan askerlerine Irak'ı işgallerinde ikinci cephe açma tezkeresini reddettikten sonra dibe oturan ABD ile ilişkilerini, İncirlik Üssü'nün kullanımı konusunda, ilk başlardaki direncini kırıp ciddi kolaylıklar sağlayarak düzeltmeye çalışmış.

Şimdi ABD'nin Obama başkanlığındaki yeni yönetimi ile ilk resmî teması, Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın hafta sonunda yapması planlanan Ankara ziyareti ile kurmuş olacak. Clinton ile yapılacak görüşmelerde, Amerikan askerlerinin Türkiye güzergâhı üzerinden de geri çekilme işleminin yapılması konusuna değinilmesi beklenirken Ermeni soykırımı iddialarına karşı Obama yönetiminin desteğinin alınmasının masaya yatırılması büyük olasılık.

Amerikalı kaynaklar, Hillary'nin bu konuda Türkiye'nin önemli bir destekçisi olacağına inanıyorlar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kendi insanlarını tehdit gören ordular...

Lale Sarıbrahimoğlu 11.03.2009

Tüm resmî kurumların kendi görev alanları içinde faaliyet gösterdiği demokratik ülkelerde, bizdeki gibi sık sık siyasi kargaşa ortamının yarattığı istikrarsızlıklar yaşanmaz. Nitekim, kısa bir süreliğine de olsa Türkiye'de

ekonomide olumlu gidişatı beraberinde getiren siyasi istikrarı yakaladığımız yıllar, elle tutulur askerî ve siyasi reformları yaptığımız 2003 ve 2004 yılları oldu. Ne zamanki Türkiye 2005 yılı itibariyle demokratik reformları askıya aldı siyasi istikrarsızlık da başgösterdi.

İstikrarsızlıklardan beslenen odaklar, Türkiye'nin AB üyeliği savaşılanınca durumdan vazife çıkartıp, darbeyi çağrıştıran 27 Nisan 2007 tarihli gece yarısı muhtırası yayımlarken Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesini önlemek amacıyla yargı darbesine de imza attılar.

Ergenekon soruşturmasıyla ortaya çıkan kimi belgeler, aslında hepimizin birer birey olarak onlarca yıl, canlarımıza kasıt da dahil ne denli büyük bir tehdit altında yaşamakta olduğumuzu ortaya çıkardı. Ergenekon zanlısı emekli Orgeneral Hurşit Tolon'a ait olduğu iddia edilen ses kaydı –ki ses onun hiç endişeniz olmasın– TSK üst düzeyinin, başta siviller olmak üzere kendi toplumunu ne denli aşağıladığını ve çok gariptir ki tehdit gördüğünü gözler önüne serdi.

Ses kaydına göre, Tolon, "Teğmeni götürüp bunlara teslim etmek; teğmenini teslim eden ordu olmaz! Aşiret bile olmaz! Ordu komutanına diyorum ki o paşayı orada tutmak demek ihanet demektir. ... Savcı yazı yazmış, ne savcısı. Sen kimsin lan bana (Genelkurmay'a) yazıyorsun," diyor. Türkiye'nin sınırlarını koruması için insanların canını emanet ettiği bir eski üst düzey komutan, "bunlar" kelimesiyle sivilleri aşağılarken, bir savcı için "lan" ifadesini kullanma cesaretini gösterebiliyor. Bu ifadelerden belki daha iyi anlarsınız, Ege Ordu Komutanlığı yapmış Tolon gibi üst düzey komutanlar yüzünden, Türk halkının, Yunanistan gibi ilişkilerin fırsata dönüştürülebileceği komşularını hep tehdit olarak görmeye niye koşullandırıldıklarını.

Keza, ekibiyle birlikte üslubu kendi halkına tehdit oluşturan emekli Orgeneral Çevik Bir'in, *Taraf*'ta yer alan 28 Şubat çerçevesinde işlediği suçlar da geç de olsa belgeleriyle ortaya çıktı.

Sınırlarımızı olası dış tehditlere karşı korusunlar diye yaşam standardımızın çoğu zaman çok düşük seviyelerde seyretmesine razı olup, vergilerimizden onlarca para aktardığımız TSK'nın, asli görevine dönüp, demokratik kurallara uygun hareket etmesi yalnızca kendisi için değil Türkiye'nin aydınlık geleceği için de yaşamsal hale geldi.

Siyasi otoritelerin öncülük yapıp, demokratik –ki şu sıralar ekonomik reformlar hayati öncelikli– açılımları yeniden başlatmasıyla ancak bu aydınlık gelecek ufukları açılabilir. Yoksa halimiz gerçekten harap.

Nihayet sivil güvenlik uzmanları yetiştirilecek...

Çok anormal bir durum ama gerçek. Türkiye'de Bilkent hariç üniversitelerde güvenlik çalışmaları müfredatta yer almıyor. Hani hep yakınırsız ya, "güvenlik konularında sivil uzmanlar olmadığı için tehdit değerlendirmeleri gibi ulusal güvenlik politikaları ve askerî alımlar gibi aslında seçimle işbaşına gelmiş siyasi otoritelerin ve parlamentoların şekillendirmesi gereken konular askerin tekelinde," diye. Aslında güvenlik alanında sivil uzmanların yetiştirilmemiş olmasının temelinde, "korku ve sindirme" yatmıştır hep.

Türkiye'nin bir dizi askerî reformları gerçekleştirmesi ve AB ile üyelik müzakerelerine başlamasına paralel olarak, şimdi faaliyetleri sona eren Ankara'daki Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (ASAM) ile merkezi Hollanda'daki Avrupa Güvenlik Çalışmaları Merkezi CESS, silahlı kuvvetlerin demokrasilerde olduğu gibi

demokratik gözetiminin sağlanması amacıyla ortak bir çalışma başlatmıştı. Ancak bu çalışma, bizde askerlerin sert tepkisi üzerine 2004 yılında sonlandırılmıştı.

CESS'in bu kez Bilkent Üniversitesi'yle birlikte, asker-sivil ilişkilerinin normalleştirilmesi sorununun sivil ayağına ağırlık verdiği bir çalışma başlattığını öğrendik. CESS ve Bilkent, Türkiye'de Uluslararası İlişkiler ve Sosyoloji bölümleri olan 16 üniversite temsilcisinin katılımıyla geçen yıl aralık ayında Ankara'da bir çalıştay düzenlemiş. Çalıştayın amacı, söz konusu üniversitelerde güvenlik çalışmaları bölümlerinin açılmasını sağlayacak müfredat hazırlanması. Bu müfredata şekil vermek üzere bu yaz Ankara'da bir yaz okulu da faaliyete geçecek. Kütüphanelerinde çok anormal bir biçimde ulusal güvenlik ve askerî konularda doğru dürüst bir yayına yer vermeyen bu üniversitelerde –buna ODTÜ ve Bilkent de dahil-, güvenlik çalışmaları alanında öğrenci ve öğretim üyesi yetiştirilmesi için başlatılan bu girişim, ileride siyasi sınıfın tehdit değerlendirmelerini, asker-sivil tüm ilgili kurumların katkısını alarak ama kendi inisiyatifinde yapacağı demokratik bir sürecin önünü açacak nitelikte.

Bilkent-CESS çalışmasına paralel bir süreç de Brüksel'de başlatılıyor. 2 ve 3 nisan tarihleri arasında Brüksel'de, AB'ye aday ülkeler Türkiye, Hırvatistan ve Makedonya ile birlik üyesi ülkelerin temsilcilerinin katılacağı toplantıda, asker-sivil ilişkilerinin demokrasilerde nasıl işlediği konuşulacak.

En önemlisi de Türkiye gibi aday ülkelere, AB üyesi olma şartlarından birinin, askerinin demokratik gözetiminin sağlanmış olması anlatılıp, hatırlatılacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK'ya genel af zemini var gibi...

Lale Sarıbrahimoğlu 18.03.2009

Geçmişten farklı olarak, PKK'ya genel af çıkartılması fikri, devletin karar verme mercilerinde sanki kabul görmüş gibi. Ama, içeriği aynı olsa da, Kürtler konusunda koşullandırılmış kamuoyu tepkisini azaltmak adına bunun adına genel af denmeyeceği anlaşıyor.

Yıllardır dillendirilen ama uygulanmasına yanaşılmayan genel af kapsamında, "ağır suçlara karışmamış, –bizde devlet büyükleri, "şiddete başvurmamış olanlar," der bu grup için- PKK üyelerinin, isterlerse Türkiye'ye dönmeleri, üçüncü ülkelere gitmeleri ya da Irak nüfusuna geçmeleri öngörülür. PKK'nın sayıları 30 ila 40 arasında değişen yönetici kadrosunun ise üçüncü ülkelere ve de özellikle İskandinav ülkelerine sığınmaları söz konusudur bu genel af kapsamında.

Türkiye yıllardır, bu üst düzey kadronun Türkiye'ye iadesini talep etmiştir. Ama son zamanlarda, bu talebin ısıtılması yerine örgütün yönetici kadrosunun kabul edilecekleri üçüncü ülkelere gitmelerine sanki göz yumulacak gibi bir beklenti oluşmuş durumda.

Kuzey Irak'ta söz sahibi olan ve lideri Mesut Barzani'nin aynı zamanda Kürdistan Bölgesel Hükümeti'nin (KRG)

başkanı olduğu Kürdistan Demokratik Partisi'nin (IKDP) Uluslararası İlişkiler Sorumlusu Sefin Dizayi, PKK üst düzey yöneticilerini kabul edecek pek çok Avrupa ülkesi bulunduğuna dikkat çekiyor.

"Suça karışmamış" PKK üyelerinin ise Irak vatandaşlığına geçebilecekleri, Türkiye'ye dönebilecekleri ya da üçüncü ülkelere gidebileceklerini belirtiyor.

Dizayi'ye göre, toplam PKK'lı sayısı, bir kısmı Türkiye'de, bir kısmı Kuzey Irak'ta olmak üzere yaklaşık beş bin civarında. Bunlardan 1.500 kadarı ise Türk vatandaşı değil.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, geçen hafta İran'a giderken uçakta yaptığı açıklamada, Kürt sorunu konusunda "Güzel şeyler olacak," demişti. Gül, daha fazla ayrıntıya girmezken 'Güzel şeylerden,' belki adına genel af denmese de PKK sorununun çözümünde önemli bir aşama olarak görülebilecek yukarıda bahsettiğim PKK tasfiyesini ima etmiş olabilir. Bilmiyoruz henüz.

PKK sorununun çözümünde genel af açılımını zaten uzun süredir benimseyen ABD'nin, Türkiye'ye gönderdiği heyet aracılığıyla bu konuda Kürt kanaat önderleriyle görüşmeler yapmış olması da, terör örgütünün tasfiyesinde aktif rol oynadığının bir kanıtı.

Sefin Dizayi, bölgedeki tüm Kürt gruplarını biraraya getirmesi öngörülen ve ne zaman yapılacağı netlik kazanmayan Kürt konferansının ise, Kürt kamuoyuna, hangi Kürt gruplarının şiddetten, hangilerinin barışçıl çözümden yana olduklarını göstermesi açısından da önemli olacağına dikkat çekiyor. "Belki" diyor Dizayi, "PKK da bu Kürt konferansının amaçları konusundaki mesajı alır ve silahları bırakır."

Genelde PKK ile Kürt vatandaşlarını özdeşleştirmeye koşullandırılan Türk kamuoyunun, Kürt sorununun şiddete başvurulmadan çözümünde önemli rol oynaması beklenen genel af fikrine hazırlanması ise karar vericilerin en önemli sınavı olacak.

Hukuk kurallarını pervasızca çiğneyenler...

"Kendi insanlarını tehdit gören ordular," başlığı altında 11.3.2009 tarihinde yayımlanan yazıma bir dizi tepki geldi. Bir hukukçu okurum, Ergenekon soruşturmasına maalesef gölge düşüren adil yargılama kurallarına uyulmuyor olmasından dem vuruyor. Bu açıdan baktığımızda hukukçu okurumun yaklaşımı doğru. Bugünlerde, 'hukuk kurallarına uyulması' için çağrıda bulunan kimi kurumların, geçmişte ve halen hukuk kurallarını nasıl çiğnediklerini ve yargıyı nasıl etkilemeye çalıştıklarını pek çok somut örnekleriyle görüyor olmamıza karşın, bizler adil yargılama kurallarına uyulmasına özenin gösterildiği fikirleri savunmalıyız. Böylece belki, kendilerini ayrıcalıklı gören kurumlarda suç işleyenlerin de yargı önünde hesap vermelerinin yolunu açabiliriz.

Sivil güvenlik uzmanları yetiştirmenin zorluğu...

"Nihayet sivil güvenlik uzmanları yetiştirilecek," ara başlığı ile aynı yazımda işlediğim konuyla ilgili de bazılarını köşeme taşımamı gerektirecek tepkiler aldım.

Bir okurum, güvenlik konularında sivil uzmanların yetiştirilmesi çalışmalarıyla birlikte, ulusal güvenlik konularının belirlenmesinin, anti demokratik bir uygulama olan askerin tekelinden çıkartılmasının önünün açılacağını işlediğim bu bölümle ilgili özetle şöyle diyor;

“Sivil stratejistler üzerine yazdığınız yazı çok iyi. Ancak Türk üniversitelerinde buna ilişkin bir birimin kurulması çok zor. Zira, üniversitelerde tıp kökenli rektörler fazla olduğundan bunlar militer yapının öncü kuvveti gibi hareket etmektedir. 12 Eylül sonrası üniversiteler bilimle uğraşan kurumlardan çıkarak ülkenin parçalanmaması için militer kesimin dikte ettiği doğrultular üzerine hareket etmiştir, vakıf üniversitelerinde devrim tarihi verenlerin ise büyük bölümü asker kökenlidir.”

Aynı yazımda, Türk kamuoyunun, Yunanistan'ı tehdit olarak görmeye koşullandırıldığına değinmiştim. Murat Yıldırımoglu adlı okurum özetle, “Türkler ile Yunanlılar uzun zamandır sorun yaşıyorlar. Yine uzun zamandır bu sorunun aslında halklar arasında değil, politikacılar arasında olduğu söyleniyor. Politikacılar çirkin politikalarını bıraksalar, her şey iki halkın inisiyatifine bırakılsa ortalık günlük gülistan olacak gibi düşünülüyor,” diyor. Aynı okuyucum, “Ben sorunun Yunan halkından kaynaklandığını düşünüyorum. Yunan halkı Türklere karşı kin ve nefret besliyor. Yunan politikacıları düşmanlığı körüklemiyorlar yalnızca halktaki bu düşmanlığın temsilciliğini yapıyorlar,” görüşünü dile getiriyor.

Ben de diyorum ki, Yunan halkı, eskisi kadar olmasa da halen Türklerden hoşlanmıyor, doğru, ama bu sorunun çözümü, ilelebet ilişkileri düşmanlık üzerinden götürmekle çözülmez. Biz Türkiye olarak kaba güçten ziyade diplomasi yoluyla sorunları çözmeyi öğrendiğimiz ölçüde çevremizdeki düşman sayısını azaltırız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TSK eğitim müfredatıyla değişir...

Lale Sarıbrahimoğlu 25.03.2009

Türkiye’de ordunun, olası dış tehditlere karşı ülkeyi koruma olan asli görevine dönmesini sağlamanın tek yolu, siyasi iradenin gerekli yasal düzenlemeleri yapmaya devam edip, bu düzenlemelerin uygulamada hayat bulmasını sağlamasıyla mümkün olur. Hiçbir kurum, kendisine sağladığı ya da sağlanan ayrıcalıklardan kendiliğinden vazgeçmez. Hep denir ki, dönemin başbakanı ve cumhurbaşkanı Turgut Özal zamanında, ilk kez ordu siyasi iradenin kararlarını kabul etmek durumunda kalmıştır. Doğru ama Özal, ordunun siyasi kararlara uymasını sağlarken, Parlamento gerekli yasal düzenlemeleri yapmadığı içindir ki TSK’nın sivil denetimi geçici bir uygulamadan öteye gitmemiştir.

Hatırlanacağı üzere, 1991 yılındaki Körfez Savaşı’nın hemen öncesinde, dönemin genelkurmay başkanı Orgeneral Necip Torumtay, Özal’ın savaşta ABD için cephe açma fikrine karşı çıktığı gerekçesiyle aralık 1990’da istifa etmiştir. Asker, alışkanlığı olduğu üzere muhtıra vermek yerine istifa mekanizmasını çalıştırmıştır.

Türkiye’de 2003 ve 2004 yıllarında AB’ye uyum adına yapılan reformlarla ilk kez TSK’nın demokratik sivil denetiminde kapı aralandı, zira bu yönde yasal düzenlemeler yapıldı. Bu dönemde, MGK’nın yürütmenin

üzerinde, emir niteliğinde olan kararları tavsiye kararlarına dönüşürken, kamuoyundan gizli tutulan askerî harcamaların denetiminin de önü açıldı. Ama, Parlamento'nun, Sayıştay Kanunu'nda neredeyse dört yıldır değişiklik yapmaması nedeniyle askerî harcamaların denetimi yapılamıyor.

Gerçi mevcut yasalar, askerî harcamaların ve devlete ait, askerin kullandığı malların denetimini kısmen de olsa olanaklı kılarken bu sınırlı denetim bile ilgili sivil kurumların ürkekliği nedeniyle yapılamıyor. Zaten Sayıştay denetçileri, çoğu zaman karargâh kapısından içeri alınmıyorlar.

AB'nin 2008 Türkiye raporunda da vurgulandığı üzere, ordunun yalnızca yüzde 25'ler dolayındaki hesapları, o da 2007 yılında kontrol edilebilirken devlete ait olup ordunun kullandığı mallar ise zaten denetlenemiyor.

TSK'nın silah alımlarında kullandığı Savunma Sanayii Fonu ise yasalar izin vermesine karşın, Sayıştay tarafından denetlenmiyor. Ama en azından Savunma Sanayii Müsteşarlığı, bir ilke imza atarak, yakınlarda internet sitesinden duyurduğu Performans Raporu belgesiyle, 2007 yılına ait fon gelir ve giderlerini kamuoyu ile paylaşmış oldu.

Neyse konuyu fazla dağıtmadan başa dönersem eğer, vurgulamak istediğim, gerek siyasi otorite ve muhalefet, gerekse Parlamento, asli görevleri olan denetim mekanizmalarını çalıştırlırlarsa hem sivil hem de askerî alandaki kronik denetim sorunlarının çözümünü önemli ölçüde sağlarlar. Ama 2003 ve 2004 yılında kabul edilen yasaların dahi uygulanmasını, ilgili sivil otoriteler sağlayamıyorlar ki 2005 yılında askıya alınan yeni yasal düzenlemeleri yapsınlar.

Önemli askerî reformların yapıldığı tarihlerde genelkurmay başkanlığı görevini yürüten emekli Orgeneral Hilmi Özkök, dün *Milliyet*'ten Fikret Bila'ya verdiği demeçte, Türkiye'de darbeler döneminin kapandığı düşüncesine dayandığı önemli etkenler arasında, genç subayların artık daha demokratik düşündüğünü ve TSK genelinde entelektüel düzeyde ilerleme olduğunu sayıyor. Özkök, halkın demokrasiyi algılama seviyesindeki yükselmeyi de darbe dönemlerinin kapanmasındaki gerekçeler arasında gösteriyor.

Türkiye'nin daha 2007 yılında TSK tarafından gece yarısı yayımlanan 27 Nisan e- muhtırasıyla sabahladığını gözönüne alırsak eğer, ordunun darbe çağrışımı yapan elektronik posta göndermede iletişim çağını yakaladığını ama ne ülkedeki değişimi ne de değişen çağı yakalayabildiğini gözlemliyoruz.

Geçenlerde katıldığım bir arkadaş toplantısında, üst düzey bir bürokratin eşi, siyasi konular tartışılmadığı halde, çokbilmiş bir şekilde, bana dönüp, "Sen biliyor musun ne kadar çok asker doktora, master yapıyor?" diye bir yorumda bulundu. Bu arkadaşın bana yönelttiği bu anlamsız soru bile Türkiye'de okumuş kesimin önemli bölümünün, ezbere dayalı eğitim sistemi kökten değişmedikçe çağı yakalayamayacaklarını gösteriyor. Bir hukuk profesörü, şimdi beraat ettiğim 301 davam için akıl danışmaya gittiğimde, kendisini "Ben militarist hukukçuyum," diye tanımlamıştı.

Vay benim güzel ülkemin kimi zavallı insanları...

Ezber dayalı, bireylerin muhakeme yeteneğini körelten eğitim sistemi, TSK'yı da çağın gerisine itiyor. Hele de bu eğitim sistemi üstüne üstlük askere, laik Cumhuriyet'i kollama görevini de vermesinden dolayı, genç subaylar; teknik donanım, profesyonelleşme, askerî alanlarda meydana gelen değişiklikleri mi öğrensinler yoksa Cumhuriyet'i darbe tertipleriyle mi kolasınlar, arada sıkışıp kalıyorlar. Olan tüm Türkiye'ye oluyor. Bırakın da Türkiye Cumhuriyeti'ni kollamak ve demokrasiyi sağlamak herkesin görevi olsun.

Dolayısıyla, askerî eğitim müfredatı değişip, normalleşmedikçe, ve siyasi irade, askerin demokratik sivil denetimi yolunda gerekli yasal düzenlemeleri yapmadıkça, "Cumhuriyet'i kollama görevine adanma ve durumdan vazife çıkarma," anlayışı kolayına değişmeyecektir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'nın 100'üncü günü dolarken...

Lale Sarıbrahimoğlu 01.04.2009

Bizdeki "takıntılılar," kızacak ama ABD Başkanı Barack Obama, seçim kampanyasında verdiği ve "iktidardaki ilk 100 gününde bir Müslüman ülkeden İslam dünyasına sesleneceği," sözünü galiba Türkiye'de yerine getirecek, son anda bir başka Müslüman ülkeye gitmezse eğer.

Obama, 20 ocakta yemin ederek, ABD Başkanlığı görevini, Müslüman dünyasını kızdıran George Bush'tan devralmıştı. Nisan ortalarında, görevdeki ilk 100 günü dolacak. Obama, çeşitli zirve toplantılarına katılacağı Avrupa turunun son durağında, 6-7 nisan tarihleri arasında hem Ankara hem de İstanbul'u ziyaret edecek. Bu ziyaretten neredeyse 15 gün sonra iktidardaki 100'üncü gününü dolduracak.

Obama'nın, meşhur konuşmasını, ülkesinin İslam dünyasıyla barışması adına dünyanın en kalabalık Müslüman nüfusuna sahip Endonezya'dan yapacağı tahminleri uzunca bir süredir yürütülüyordu. Ancak 100 günlük zamanı doluyor, bu ülkeye gider mi?, programında görünmüyor.

Biraz fazla abartılı olacak ama, Obama, İslam dünyasına hitaben yapması beklenen konuşmasını belki de, Türkiye'den ayrıldıktan sonra komşu İran'a gidip yapabilir. İran tarihinde önemli u-dönüşleri yapmış bir ülkedir. Bakarsınız, rol kapma adına Obama'nın jestlerine radikal bir açılım yapıp, ABD Başkanı'nın beklenen konuşmasını Tahran'dan yapmasını sağlayabilir. Bu olasılık çok zayıf olsa da hiç belli olmaz...

Gelelim Türkiye'ye... Obama'nın Türkiye ziyareti, iktidardaki 100'üncü günü dolmak üzere gerçekleşeceği için dünyanın gözü, asıl bu nedenle bizim üzerimizde. Bir yabancı meslektaşım, Obama'nın Türkiye'de sarfedeceği her sözün, İslam dünyasına seslenip seslenmeyeceği anlamında dikkatle izleneceğini belirtiyor.

Amerikan *USA Today* gazetesi de dünkü haberinde, Obama'nın Müslüman dünyasıyla yeni bir ilişkiyi arayacağı taahhüdünü anımsatarak, "Bunun sonucunda Ankara ve İstanbul'da atacağı her adım, sarfedeceği her söz çok yakından izlenecek" diye yazmış.

Hatırlarsanız, Başkan Bush döneminde Afrika'nın bir bölümünü de içine alan Büyük Ortadoğu projesi fikri ortaya atılırken Türkiye'ye de, nüfusunun yüzde 99'u Müslüman olmasına karşın laikliği kabul etmiş bir ülke olarak, "İlımlı İslam" modeli olarak rol biçilmişti. ABD'nin, Türkiye'ye "İlımlı İslam ülkesi" rolü biçmesi, bizde sözde laik, kurulu düzeni çok kızdırmıştı.

Bu yüzdendir ki ABD'nin yeni dışışleri bakanı, eski "First Lady" Hillary Clinton, mart başında Türkiye'ye yaptığı ziyarette, basının kendisine yönelttiği sorular üzerine, "Laik, demokratik Türkiye'yi ılımlı İslam ülkesi görmüyoruz," dedi de rahatladı bir kesim.

İlmlı İslam ülkesi değiliz tabii ama bu kadar takıntılı olmayalım. Nüfusumuzun önemli bir bölümü Müslüman, bundan gocunmayalım. Gocunmadan, laik demokratik sistemi özümseyip geliştirelim. Müslüman kimliğimizle laikliği ve demokrasiyi geliştirdiğimiz sürece, hem kendimiz güçlenir hem de İslam dünyasına iyi bir örnek oluruz. Fena mı, yanı başımızdaki Ortadoğu'nun demokrasiyi geliştirmesi, huzur buluruz.

Bizdeki "takıntılıların" asıl derdi, "Laik Cumhuriyet" modelini dayatıp, böylece güçlerini kaybetmemek.

Taklit teknolojilerle bu kadar olur...

Eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök, görevi sırasında yaptığı bir konuşmada, teknolojiye ne denli geri kaldığımızı vurgulamak adına, "Tek bir özgün üretimde imzamız yok," mealinde bir söz sarfetmişti. Söyledikleri doğrudu, ne askerî ne de sivil alanda Türk insanının ortaya çıkarttığı ve dünya pazarlarında alıcı bulan önemli bir buluşumuz var, zira teşvik edilmiyoruz. Gerçi son yıllarda hükümet, teknolojiye gelişim adına Araştırma ve Geliştirme Çalışmaları'na göreceli olarak kaynak ayırmaya başladı.

BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ile birlikte beş kişinin ölümüyle sonuçlanan helikopter kazası sonrası bırakın vefat edenlere, helikopterin enkazına bile çok geç ulaşılmış olması, teknolojiye geri kalmışlığımızı getirdi aklıma. Hele de cesedi ancak dün bulunabilen gazeteci İsmail Güneş ile sağlık ekiplerinin cep telefonu ile yaptığı görüşme ve televizyonların bu görüşmeyi canlı vermesi. Başkalarının üretip bize sattığı teknolojileri ne güzel kullanıyoruz!!! ama kendi teknolojimiz olmadığı için ne enkaza ne de mağdurlara zamanında ulaşabildik.

Pilotlar Derneği İkinci Başkanı Ahmet İzgi, 27 martta *NTV*'ye yaptığı açıklamada, "Türkiye'deki radar sistemi, alçak irtifada hava araçlarını takip edemiyor. Bu sistemimizdeki bir eksiklik. Benim bildiğim kadarıyla yenilenecek ama yenilenmemiş, haliyle 4 bin feet'in altına inerseniz radarda görülmezsiniz. Radar sisteminde eksiklik var" dedi.

Başka söze gerek var mı?..

1999 yılında, Marmara Bölgesi'ni yerle bir eden, 20 binden fazla kişinin ölümüne neden olan depremde de, ülke çapında haberleşme ağı çökmüş, askerî telsizler bile çalışmamıştı...

BBP yetkililerine tavsiyem, bu radar sorununun peşini bırakmamaları... Vatan, bilgiyle, teknolojik gelişmeyle yaşatılır ve saygın hale gelir...

Başbuğ'un konuşması reformların aciliyetini gösterdi...

Lale Sarıbrahimoğlu 15.04.2009

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un, dün Harp Akademileri Komutanlığı'nda yaptığı uzun konuşma, Türkiye'de siyasi otoriteler ve muhalefeti yani seçimle işbaşına gelen bu grubu çatısı altında toplayan Parlamento'nun, ara verdiği demokratik reformları biran önce yapması gerektiğini bize bir kez daha hatırlatması açısından önemliydi.

Doğru, Başbuğ, –Genelkurmay eski Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök hariç- seleflerine göre ilk kez sorunların, demokrasi, hukukun üstünlüğü gibi çağımızın öne çıkan kavramları ile çözülebileceği vurgusunu yaparak, TSK'nın da demokrasinin önemini kavradığını ima etti. Cumhuriyet tarihinde siyasi yaşamı kesintiye uğratan değişik tiplerdeki askerî müdahaleler gözönüne alındığında, Başbuğ'un konuşmasında yaptığı demokrasi vurgusu önemliydi.

"Modern Cumhuriyet ancak demokrasiyle gerçekleşir," yolundaki Başbuğ'un sözleri, Türkiye'nin istikrarı açısından umut verici bir mesaj olarak okunmalı.

Ama Başbuğ'un, TSK'nın dine karşı bir kurum olmadığını bir kez daha yinelerken, din eksenli cemaatlerin dini siyasi araç olarak kullandıklarını savlarken, Türkiye'de laikliğin katı tanımı ve toplumun suni müdahalelerle bir türlü rüşünü yani büyüdüğünü ispat etmesine engel olan TSK liderliğindeki girişimlerin ne denli yaralayıcı olduğunu görmesini de bekleriz.

Orgeneral Başbuğ, Türkiye'nin önemli sorunlarından biri olan sivil-asker ilişkileri konusunda, sivillerin gerçek güç ve otoriteye sahip olduklarını açık bir biçimde ifade ederken demokratik düzenin olmazsa olmaz koşulu olan silahlı kuvvetlerin demokratik sivil kontrolüne saygılı olacakları mesajını verdi.

Verdi vermesine ama TSK'nın geleneksel çizgisi olan, sivil-asker ilişkilerinin düzenlenmesinde her ülkenin kendine özgü koşulları olduğu ifadesiyle de bu ilişkilere bir koşul getirdi. Bu koşul, Başbuğ'un deyimiyle, Atatürk'ün laik Cumhuriyeti'ne TSK'nın taraf olması, diğer bir deyişle TSK'nın laikliği koruma kollama görevini sürdürecektir olması. Oysa, Atatürk'ün temellerini attığı laik Türkiye'ye herkesin taraf olduğu ve kollama gereği duyduğu bir düzen tesis edilmedikçe, tek bir kurumun bu kollama görevini ifa etmesi, sorunların devamı anlamına gelecektir.

Başbuğ'un, sivil-asker ilişkilerine değinirken, bazı kurumların özelliği gereği gizlilik ilkesine bağlı kalınırken saydam olmasına önem verilmesi gerektiği yolundaki sözleri, "Bakın asker de saydamlığa karşı değil, hadi parlamento kolları siva ve askerî bütçe denetimini sağlayacak yasaları çıkart," şeklinde biz vatandaşların siyasilere çağrıda bulunmamızı gerektiriyor.

Orgeneral Başbuğ'un, demokrasi ve hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı gibi ilkelere vurgu mesajını, Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklanan bazı emekli general ve daha alt rütbeli askerlerin, suçlularsa cezalarını çekmelerine TSK'nın engel olmayacağı şeklinde de okumak isteriz.

Uzun konuşmasının hiçbir yerinde Başbuğ'un, TSK'nın Türkiye'nin AB'ye üyelik hedefini desteklediğini gösteren bir ifade kullanmamış olması ordunun, AB'ye olumsuz bakış açısını teyit eder nitelikte olduğunu söylersek yanlış olmayız.

Orgeneral Başbuğ'un konuşmasında verdiği mesajlar, laiklik ve dinî inançların yerine getirilmesi arasındaki hassas dengenin kurulamamış olmasının Türkiye'yi nasıl istikrarsız kıldığını da bir kez daha gösterdi. Ama daha da önemlisi, Türkiye'nin istikrara kavuşmasında askerî ve sivil reformların ne denli hayati olduğunu ve bu konuda da sivillere çok önemli görevler düştüğünü kuvvetle hatırlattı.

Zira, Orgeneral Başbuğ'un konuşması genel hatlarıyla siyasiydi.

Sivil toplum örgütleri nasıl istismar edilir?

Hükümet dışı örgütler olarak da adlandırılan ve kâr amacı gütmeyen sivil toplum örgütleri (STK) kavramı, Birleşmiş Milletler'in 1945 yılında kurulmasıyla kullanılmaya başlandı. 20. yüzyılda küreselleşme süreciyle birlikte STK'ların önemi artmaya başladı, zira pek çok sorun artık bir ülke içinde çözülemez hale gelmişti. Uluslararası antlaşmalar ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlar, kapitalist teşebbüslerin çıkarları üzerine odaklanan oluşumlar olarak algılanmaya başlanmıştı. Bu algılama ve eğilimi dengelemek amacıyla insani konular, kalkınma yardımları, sürdürülebilir kalkınma, fikir özgürlüğünün yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gibi insan odaklı sorunların çözümü için STK'lar kuruldu.

Bizde de AB'ye üyelik yolunda bir dizi reformlar yaparken STK'lar da doğal olarak çoğaldı. Ama bu çoğalma sırasında seçimle işbaşına gelmemiş olan kurulu düzen, kendi fikirlerine yakın durmayan STK'ları düşman ilan ederken bazılarını yanına çekmeyi başardı. Bu türden gönüllü kuruluşlar, "laiklik ve demokrasi" adı altında bilerek ya da bilmeyerek, ülkeyi istikrarsızlaştırmak gibi amaçları dışına çıkan faaliyetlerde bulunmaya başladılar.

İngiliz City Üniversitesi'nden Profesör Peter Willetts, STK'lar konusunda yazdığı bir makalede, siyasi bir parti gibi davranmak ve suç işleyen gruplarla bağlantı kurmak gibi girişimlerin, STK'ların faaliyet alanları içinde asla yer almayacak unsurlar olduğunu altını çiziyor.*

*City University London, Professor Peter Willetts, *What is a non governmental organisation?*

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rasmussen pazarlığının arkasında PKK mı var?

Lale Sarıbrahimoğlu 22.04.2009

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Türkiye'nin çekincelerinin ABD Başkanı Barack Obama tarafından giderildiğini," açıklamasından sonra, Danimarka Başbakanı Anders Fogh Rasmussen'in, nisan başlarında NATO Genel Sekreterliği görevini üstlenmesi mümkün olmuştu.

Erdoğan, Müslüman dünyasını ayağa kaldıran ve bir Danimarka gazetesinin Hazreti Muhammed'le ilgili yayımladığı karikatür ile ortaya çıkan kriz ve PKK bağlantılı olduğu belirtilen Roj TV'nin, ülkesinden yayın yapmasına engel olmadığı gerekçesiyle Rasmussen'in NATO Genel Sekreterliği adaylığına önce itiraz etmiş daha sonra Türkiye'nin kimi istemlerinin kabul edilmesi karşılığında bu itirazını kaldırdığını bildirmişti.

Türkiye, Rasmussen'e yönelik vetosunun kaldırılması karşılığında NATO Genel Sekreterliği'nin sivil yardımcılığı görevlerinden birine bir Türk'ün atanması ve NATO'nun komuta kademesinde Türk askerinin de bulunması gibi bir dizi talebinin kabul edildiğini açıklamıştı.

NATO'nun Afganistan'daki sivil görevlisi olarak Hikmet Çetin'in geçmişte görev yaptığını, halen Napoli'deki NATO karargâhında bir Türk tuğgeneralin komutan yardımcılığı görevini sürdürdüğü düşünülürse, Türkiye'nin yukarıda özetlediğim taleplerinin yerine getirilmesi karşılığında Rasmussen'in NATO Genel Sekreterliği'ne yönelik vetosunu kaldırmış olması pek inandırıcı gelmiyor. Yani, Türkiye'nin bu taleplerinin kabul görmesi zaten zor değildi, pazarlığa gerek yoktu.

O zaman, Erdoğan'ın, "Obama çekincelerimizi giderdi," yolundaki ifadelerinin arkasında gerçekte ne yatıyor. İşte bu noktada insanını aklına, NATO'daki Rasmussen pazarlığının arkasında, şimdilerde moda deyiimiyle "Kürt açılımı" konusu mu yatıyor, sorusu geliyor.

Malum, PKK'nın çözülmesinin önünü açacak önlemler arasında, PKK lider kadrosunun, başta Danimarka, Finlandiya ve İsveç gibi İskandinav ülkeleri olmak üzere Avrupa ülkelerine kabul edilmesi de yer alıyor.

Türkiye, Kürtler ile PKK'yı maalesef aynı kefeye koyma eğilimindeki kamuoyunun endişelerini gidermek adına örgüt lider kadrosunun iadesini istediği söylemini bu arada tekrarlıyor. Gerçekte ise, Türkiye'ye iadeleri halinde bu kişileri yargılamak zorunda olduğu ve dolayısıyla dış dünyadan ciddi tepki alacağını bildiği için Ankara, bu kişilerin üçüncü ülkelere gitmelerinin önünün açılmasına karşı değil.

Sanıldığıının aksine de üçüncü ülkelerin, PKK lider kadrosunu kolayca kabullenmeleri kolay değil. Zira başlarına dert olabilir, toplumlarının huzuru kaçabilir. Dolayısıyla üçüncü ülkelerin, PKK lider kadrosunu ülkelere kabul etme konusunda ikna edilmeleri de gerekiyor.

Ülkesi Danimarka'nın, PKK liderlerinden bir bölümünü alma potansiyeline sahip Rasmussen'in, NATO Genel Sekreterliği'ne getirilmesi önündeki vetosunu kaldırması karşılığında Türkiye'nin PKK pazarlığı yapmış olması ihtimali gözardı edilemez. Hele de Amerikan Başkanı Obama'nın, Türkiye'nin Kürt sorununa çözümünde ağırlığını koyduğu bir dönemde.

Türkiye'de aklı başında herkes gibi Obama da biliyor ki, Türkiye'nin normalleşmesi önündeki en büyük engellerden biri Kürt sorununun çözümsüzlüğü ve PKK'nın varlığını etkin biçimde sürdürmesidir.

Diğer yandan, PKK lider kadrosunun üçüncü ülkelere gönderilmesi ve kalanların dağdan indirilip topluma kazandırılması ve böylece PKK'nın dağılma sürecine girmesi, yazıldığı çizildiği gibi kolay değil. Bu sonuca ulaşmada, korkulardan arınmış siyasi kararlılık, özgüven ve yürek gerekiyor.

“Birilerinin lütfettiği kadar bir hayata hayır”....

Özellikle kırsal kesimde, engelli erkek bireyler, evlilik yaşına geldiklerinde bir kız “kurban” seçilip, evlendirilir. Engelli kızlar ise evlilik çağına geldiklerinde cinsiyetlerinden ötürü, böyle bir olanağa sahip değildirler. Aile ıstırap içinde bu çocuğu yetiştirmeye çalışır.

AKP Milletvekili Lokman Ayva, 11 yaşındayken görme yeteneğini kaybetmiş. Aile fertleri, onun için de “evlilik çağına geldiğinde evlendiririz nasıl olsa,” düşüncesine kapılmışlar. Ama Ayva pes etmemiş, okumuş, bugün milletvekili.

Ayva, dün First Lady Hayrünnisa Gül’ün himayesinde başlatılan “Eğitim her engeli aşar,” sloganıyla başlatılan Çankaya Köşkü’ndeki etkinlikte, “Birilerinin lütfettiği kadar bir hayata hayır, başkalarına muhtaç olursam bu hayat bana ne kadar ait olabilir,” sözleriyle, eğitimin her engeli aşacağına dair mesajlar verdi.

Ayva, “Topluma katılımda en önemli sorunun eğitimsizlik olduğunu,” dile getirirken, Beyaz Show programlarıyla ünlenen Beyazıt Öztürk, “r” harfini telaffuz edemediği için alfabenin 29 harfi değil 28 harfini kullandığını belirtip, bu 28 harfle ne anlatabildiğinin önemine değindi.

Türkiye’de 8,5 milyon engelli bulunuyor. Bu vatandaşlar, engelli oldukları için değil eğitim alamadıkları için engellendiler. First Lady Gül’ün himayesinde başlatılan bu etkinliğin devamının getirilmesi toplumsal barış açısından büyük önem taşıyor.

Kampanya ile ilgileneler, 0 212 444 6000 nolu telefonu arayabilir ve <http://www.egitimherengeliyasar.org> adresine ulaşabilirler.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bedelli askerlik umudu şimdilik söndü...

Lale Sarıbrahimoğlu 29.04.2009

Tam da, “binlerce genç için bedelli askerlik umudu doğdu,” diye yazmışken, MHP’li vekiller önceki gün verdikleri ve bedelli askerliğin önünü açan kanun teklifini geri çekiverdiler.

Kanun teklifinin verilmesine öncülük eden MHP Milletvekili Hasan Çalış, dün yaptığı yazılı açıklamada, Türk Silahlı Kuvvetleri’ne ve ekonomiye katkı olur amacıyla önceki gün, “TBMM başkanlığına sunduğumuz bedelli askerlik konusundaki kanun teklifimizi Sayın Genel Başkanım Devlet Bahçeli’nin talimatları doğrultusunda geri çekiyorum” dedi.

Teklif, 1 Ocak 1983 tarihinden önce doğan yükümlülerin, her ne sebeple olursa olsun bir defaya mahsus olmak üzere bedel ödeyerek askerlik hizmetlerini yerine getirebileceklerini öngörüyordu.

Askerlerin, bedelli askerliğe sıcak bakmadığını biliyoruz. Ama Milletvekili Çalış'ın bu önergeyi vermesinin ardında askerden gelen olumlu görüşün etkili olduğunu düşünmüştük. Ama öyle değilmiş. Belli ki Bahçeli, TSK'nın sıcak bakmadığını öğrenince, kanun teklifini son anda geri çektirtmiş, öyle anlaşıyor.

Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, bir açıklamasında bedelli askerliğin gündemlerinde olmadığını (Daha doğrusu askerin gündeminde olmadığını) belirtirken yakınlarda yaptığı bir diğer açıklamada, küresel ekonomik krizin Türkiye'de de ağırlaşarak hissedilmeye başlanmasıyla birlikte asker ihtiyacından fazla müracaat gelmekte olduğunu söylemişti. (*Hürriyet*, 16 mart)

Gönül, aynı açıklamasında, askerî yükümlülüğünü yerine getirmesi gereken üniversite mezunlarının genellikle kısa dönemi tercih ettiğini hatırlatarak, "Ancak son aylarda uzun dönem askerliğe olan ilgi arttı. Bunun sebebinin işsizlik olduğunu düşünüyoruz," demişti. Gönül'ün de belirttiği üzere, iş bulma güclüğü çeken üniversite mezunları, uzun dönem askerlik yaparak, ekonomik olarak da belli bir süre güvencede olmayı tercih ediyor. Sonuçta uzun dönem askerlik yapan üniversite mezunlarına 1700 TL maaş veriliyor.

Bu açıklama, aslında bedelli askerliğin önünde engel kalmadığını açıkça gösteriyordu. Ne var ki, bu yöndeki teklifin geri çekilmiş olması askerin halen bedelli askerlik konusuna sıcak bakmadığını gösteriyor.

1999 depreminin Marmara bölgesinde yol açtığı ağır tahribatın ardından 2001 Şubat krizinin gelmesi üzerine dönemin genelkurmay başkanı, şimdi emekli olan Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, bedelli askerlik uygulamasına geçildiğini açıklamıştı. Kıvrıkoğlu, gerçi 1999 depreminin ardından, zaten somutlaşmamış, yani olmayan askerî projelerin de ertelendiğini açıklayarak, kamuoyunun gözünü boyamaya çalışmışsa da bu ayrıca irdelenecek bir konu.

Bedelli askerlik konusunu ilk gündeme getiren *Taraf* yazarı Süleyman Yaşar oldu. Yaşar, kriz döneminde bedelli askerlik yoluyla devletin elde edeceği geliri hafife almamak gerektiğini belirterek, "Eğer 500 bin kişi 15 bin dolar ödeyerek bedelli askerlik yaparsa, bundan 7,5 milyar dolar gelir elde etmek mümkün," diyordu. (*Taraf*, 23 şubat)

Yaşar'ın bu konuyu gündeme getirmesiyle birlikte bedelli askerlik yapmak isteyen binlerce genç, pek çok gazete yazarını mail bombardımanına tutmuştu. Krizde mevcut işini kaybetmek istemeyen 17 binden fazla kişi ise www.bedelliaskerlik2009.net adlı internet sitesinde biraraya gelerek bedelli askerlik taleplerini dile getiriyor. (*Sabah*, 25 nisan)

Ama umutlar şimdilik söndü, yine de belli olmaz...

İtalyan CEO askerî fuarı niye terketti?

Malûm, Türkiye, İstanbul'da binlerce konuğu savunma sanayii fuarında ağırlıyor. Silah sanayiinin devleri de ürünlerini satmak için yarışıyor. Amerikan Sikorsky ve İtalyan Agusta Westland firmaları da IDEF'09 adı verilen fuarda kıyasıya çekişen firmalar arasında. Sikorsky firması yetkililerinin, önceki gün düzenledikleri basın toplantısında, Türkiye'nin 100'ün üstünde genel maksat helikopteri satın almak için açtığı ihaleyi adeta kazandıkları havası yaratmaları rakip İtalyanları kızdırmış. Bu durumu protesto eden Agusta'nın CEO'su Guiseppe Orsi de bavullarını topladığı gibi aynı gün fuarı terkedip ülkesine dönmüş. Bu arada, fuarda,

füzelerden toplara yüksek teknoloji ürünü ne ararsan var. İki yılda bir yapılan savunma sanayii fuarının en ilgi çeken yanı ise bence, insanları açlıktan ölen Afrika ülkelerinden en yüksek düzeyde heyet katılımı olması!!! Yaklaşık 14 Afrika ülkesinden milli savunma bakanı fuarı ziyaret ederken pek çok Batılı ülke, son teknoloji silahlarını fuar stantlarında sergiliyorlar... Türkiye'nin önceki savunma sanayii fuarlarından farklı olarak 18 yaşından küçük çocukların bu kez fuar alanına alınmaması da çok geç gelen olumlu bir karar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Silah tedarikinde sivillerin ön alma çabası...

Lale Sarıbrahimoğlu 20.05.2009

Silah tedariklerinde sivil demokratik denetim, dolayısıyla da şeffaflık ve hesap verme mekanizması olmayınca zaten sınırlı olan parasal kaynakların ciddi şekilde israfı da kaçınılmaz oluyor. Sanki Türkiye'de sivil ihalelerde şeffaflık var mı?, diye de genelde sorulur. Yok tabii ama gerek muhalefete gerekse iktidara yakın basın, tarafların karşılıklı hesaplaşmalarının bir yansıması olarak, sivil alımlardaki yanlışların ya da yolsuzlukların ortaya çıkartılmasında rol oynuyorlar. Nitekim yalnızca son bir yılda ihalelere fesat karıştırdıkları iddiasıyla bazı siyasilerin istifa etmek zorunda kaldıklarına tanık olduk. Ama askerî alandaki kimi ihale yöntemleri ya da yolsuzlukların ortaya çıkartılmasında hem siyasiler hem de basın çok ürkek ve korkak. Aradaki fark bu.

Silah alımlarında uzun yıllardır yaşanan bir sorun da kullanıcı olan TSK ile alıcı olan siviller arasındaki sınırların berrak olmayışı ve puslu bir seyir izlemesi. Oysaki demokrasilerde silahın kullanıcısı ve alıcısı arasındaki sınır çok net çizilmiştir. Yani askerler, teknik bakımdan ihtiyaçlarını ilgili sivil kuruma bildirirler, siyasi denetim altındaki sivil kurum da çok gizli bir proje olmadığı sürece serbest rekabet koşulları altında silah alımını gerçekleştirir. Böylece sivil demokratik denetim mekanizması çalıştırılırken alınan silahı kullanmakla yükümlü askerin de olası yolsuzluk suçlamalarından uzak tutulması sağlanır.

Türkiye'de Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı Savunma Sanayii Müsteşarlığı kısa adıyla SSM, yasalara göre sivil olması gereken bir kurumken, kuruluşu üzerinden 24 yıl geçmiş olmasına karşın bu sivilleşme tam olarak sağlanabilmiş değil. Ama son birkaç yılda bazı mesafeler alındı. Örneğin, SSM'nin müsteşarı Murad Bayar, silah alımlarında yasaların kendisine verdiği hakları mümkün olduğunca uygulama çabası içinde. Asker istediği silahın özelliklerini bildiriyor, SSM de bu silahların alımı için çoğunlukla ihaleye çıkıyor. Ama, Türkiye'nin tehdit algılamalarını belirleyen Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nin hazırlanmasında sivil ağırlık hissedilmediği için halen alınacak silahların niteliği TSK tarafından belirleniyor. Dolayısıyla, alınan ya da alınması planlanan silahların gerekli olup olmadığı konusu ciddi soru işaretleriyle dolu.

Ama en azından SSM, sivil bir kurum olarak silah tedarikçisi konumunu biraz güçlendirmiş durumdayken 2007 ve öncesi dönemi kapsayan fon gelirlerini de ilk kez bu yıl açıkladı.

Yabancı ve yerli silah sanayii firması temsilcilerinin, artık TSK mensuplarıyla silah tedariki konusunu görüşmeleri de bir hayli zorlaşırken muhatap olarak SSM'yi almak zorunda kalıyorlar. Bu gelişme, silah tedarikindeki kayırmacı ve bazen acımasız rekabeti önemli ölçüde önleyemezken, ileriye dönük umut verici nitelikte.

Sivil otoritenin silah tedarikinde ön alma çabasının bir göstergesi olarak, Amerikan-Türk Konseyi kısa adıyla ATC'nin, Washington'da 31 mayısta başlayacak üç gün süreli yıllık toplantısında, Türk generalleri yerine Murad Bayar'ın, çoğunluğu Amerikan ve Türk savunma sanayicilerinden oluşan kalabalığa askerî projeleri anlatması bekleniyor.

Geçmişte, Türkiye'nin aldığı ve almayı planladığı silahlar konusundaki detaylı bilgiler Türkiye'den giden üç general tarafından kapalı oturumlarda katılımcılara anlatılır ve Türk savunma sanayii pazarına girmeleri teşvik edilirdi. Bu arada tabii, ne tür silahların alınması gerektiği ve bu alımlara temel oluşturan tehdit değerlendirmelerinin bırakın kamuoyu ile parlamento ile bile paylaşılmaması ve parlamentonun bu yönde bir istek, bir irade göstermemesi ciddi bir zafiyet olarak karşımızda duruyor. Yine dönüp dolaşıp aynı soruna parmak basıyoruz; yabancılarla paylaşılan kimi bilgiler bile halkın seçtiği vekiller tarafından istenmiyor ve sorgulanmıyor.

En azından askerî projelerin önemli bölümünden sorumlu olan SSM'nin müsteşarı Bayar'ın, sivil ağırlığı bir süredir hissettirmesi ve bunu ATC toplantısına, yani dış dünyaya yansıtma niyeti iyi bir gelişme.

Bu arada, Amerikalı meslektaşısı Oramiral Mike Mullen'ın Türkiye ziyaretine karşılık vermek üzere ABD'ye gitmesi planlanan Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un da bu ziyaretine denk gelen ATC toplantısında bir konuşma yapması bekleniyor.

Başbuğ ve Mullen arasındaki diyalog öylesine ilerleme sağlamış ki iki müttefik ülkenin komutanının, bölgesel konuları bazen telefonda saatlerce görüştükleri oluyormuş.

IMF'ye askerî harcama sözü...

Hükümetin bu yılın başlarında, sağlık gibi sosyal gelişimin anahtar sektörlerinde tasarruf planı açıklarken halen yüksek seyreden askerî harcamalara dokunmamış olması cılız da olsa bir dizi tepkiye yol açmıştı. Ancak öğreniyoruz ki en azından hükümet, askerî harcamaları mevcut düzeyinde tutma ve artırmama konusunda IMF'ye söz vermiş.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasiler mayında gerçek gündemi saptırıyor...

Lale Sarıbrahimoğlu 27.05.2009

Yanılmıyorsam 1998 ya da 1999 yılı idi. TSK, Türkiye'nin sınır bölgelerine onlarca yılda yerleştirdiği 2,5 milyondan fazla kara mayınının –bir kısmı tank mayını- imhasını, kendi olanaklarıyla yapma girişiminde hem teknik hem de maddi nedenlerle başarılı olamadı ve dönemin hükümetlerinden yardım istedi. Bunun üzerine

mevcut hükümet, TSK'ya mayın temizleme işlemi için 44,7 milyon dolar tahsis etti. Verilen bu ödeneğe rağmen TSK, mayın temizleme işlemini yapamayacağını bildirip, parayı hükümete iade etmiş.*

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün dünkü basın toplantısı sırasında da söylediği gibi mayın temizleme işlemi dünyanın en zor işlerinden biri. Mayınları imha işlemi sırasında insan kaybı riski de çok yüksek ve çok özveri isteyen bir iş.

Dolayısıyla, Türkiye'de hesapsız, kitapsız yerleştirilen mayınları imha işlemi, zoru başarmayı ve özveriyi gerektiriyor. Bu arada, hiç gündeme gelmiyor şu sıralar ama PKK'nın da yerleştirdiği mayınlar var ve yerleri bilinmiyor.

İsrail, Ukrayna, Hırvatistan, Rusya, Fransa, Almanya, İsveç ve İngiltere dahil çeşitli ülkelerden 14 firma, Türkiye'de yerli ortaklıklar kurarak, mayınları temizleme ve sonrasında 44 yıla kadar çıkan bir sürede bu alanları organik tarım için işletmeyi öngören şartnameye ilgi gösteriyorlar. Bu firmalar, zoru başarmaya ve özveride bulunmaya hazırlar.

Ama Genelkurmay Başkanlığı Basın Sözcüsü Tuğgeneral Metin Gürak, geçen cuma günü, yani 22 Mayıs tarihinde yaptığı açıklamada, "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, bu iş için yeterli teçhizatı ve uzman personeli olmadığını, sadece muharebe alanında askerî ihtiyaçlara cevap verecek şekilde olduğunu," söyledi.

Haftalardır, parlamentoda, iktidar ve muhalefet arasında fırtına kopartan yasa tasarısı, ilk aşamada, Türkiye'nin Suriye ile olan sınırında, 510 kilometre boyunda, 350 metre genişliğinde, 176 kilometrekarelik alanda döşendiği belirtilen 615 bin civarındaki hem personel hem de tank mayınlarının imha edilip organik tarıma açılmasını öngörüyor. Suriye sınır bölgesinde 450.652 kara mayını, 164.497 adet de tank mayını bulunuyor.

Muhalefet ve iktidar arasındaki tartışmalar, güvenlik, ulusal çıkar ve askerden görüş alınması gerektiği ekseninde tuhaf bir şekilde uzayıp gidiyor. Tuhaf diyorum zira bu üç eksenindeki tartışmalar, mayın konusunda gerçeklerin çarpıtılıp, asıl sorulması gereken soruların sorulmuyor olması durumunu ortaya çıkartıyor.

Ya da daha açıklıkla söylersek, Kürt sorununun çözümünü de kolaylaştırıcı nitelikteki mayınların imhası konusuna yanlış teşhisler konulup, siyasi hesaplaşma adına çözümsüzlük üretiliyor.

Çözüm üretilmek istense, parlamento tartışmaları farklı ve önemli bir boyut kazanır. Örneğin, bir tek vekil çıkıp da, "NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olan ve bütçenin halen önemli bir bölümünün tahsis edildiği TSK, mayın temizleme için gerekli teçhizat ve personele nasıl sahip olamaz," diye sormuyor. Bunun yerine vekiller, İsrail'e takmışlar kafayı, ve yine, "Ufacık İsrail mayın temizleme için aday da benim askerim bu işi olanaksızlıklar nedeniyle nasıl yapmam," diyebiliyor," konusunu hiç mi hiç tartışmıyorlar.

Benim asıl aklımın almadığı da bu....Ulusal çıkar ve güvenlik, yukarıda belirttiğim soruların sorulması ile kollarır.

Mayınların temizlenmesi konusunda gerçek gündemi saptırıp, soruna yanlış teşhisler koyarak çare arar gibi görünmenin bu ülkeye nasıl bir faydası var?, bu vekillerin açıklaması gerekiyor.

Askerî harcamaların ve silah alımlarının, parlamento olarak denetimini yapmayarak, bu ülkenin silahlı kuvvetlerine de zarar veriyorsunuz, vatandaşın vergilerini de heba ediyorsunuz.

Türkiye'deki mayın temizleme işine girmek isteyen bazı ülkelerde mayın dahi yokken bu mayınların imha edilmesi teknolojisine sahipler. Topraklarında 2,5 milyondan fazla mayın bulunan ki bunların yüzde 43'ü imha edilmiş, Türkiye ise mayın imha teknolojisi ve insan gücüne nasıl sahip değil, anlamak çok güç.

Mayın teknolojisini geliştirmek zor bir iş değil, zor olan, zamanında hesapsız kitapsız yerleştirilmiş olan bu mayınları temizlemek, yani zoru özveriyle başarmak.

İşte Türkiye'nin en büyük ama en vahim sonuçlar doğuran eksiği zordan kaçmak ve özveride bulunmamak, kaynakları hoyratça kullanıp, milletin her gün daha da fakirleşmesine yol açmak...

Yukarıda ne dedim; "Mayın temizleme işi, zoru başarmayı ve özveriyi gerektiriyor." Aslında tüm zorlu konular da bu şekilde çözülür.

*Mustafa Elitaş, AKP Grup Başkanı, NTV ile 25 mayısta söyleşi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karayılan söyleşi ve gelinen nokta...

Lale Sarıbrahimoğlu 03.06.2009

Bazı gazeteciler, bundan 12 yıl önce, şu an cezaevinde bulunan PKK'lı Şemdin Sakık'ın verdiği öne sürülen ancak sonradan dönemin üst düzey komutanlarından birinin monte ettiği ortaya çıkan ifadesiyle işlerinden olmuş, bazı yazarlar tarafından vatan haini ilan edilmişlerdi. PKK yöneticileriyle röportajlar yapılması ciddi yaptırımlara yol açıyordu.

Aradan geçen onca yıl sonra *Milliyet*'ten Hasan Cemal'in, PKK üst düzey yöneticilerinden Murat Karayılan ile geçen ay yaptığı ve birkaç bölüm halinde yayımlanan mülakatı bir yandan ses getirirken diğer yandan da, "Acaba bu mülakat devletin üst kademelerinden sipariş mi edildi?" gibisinden şüphelerin ortaya atılmasına neden oldu. Hasan Cemal, *Milliyet*'teki köşesinden, bu tür şüpheleri giderici açıklamalarda bulundu. Çünkü köşesini ise, PKK ve Kürt sorununun çözümünde devletin tüm kurumlarında çözüm yolunda samimi olduğu izlenimi veren açıklamalar yapıldığı bir sırada, "Bugün yeni olan, yeni bir sürecin kapıda olmasıdır!" başlığı ile verdi.

Karayılan ile söyleşinin sipariş ile mi gerçekleştiği şüphelerinin doğması, yakın geçmişimizde, yukarıda da değindiğim gibi PKK ile kurulan temasların bir dizi cezai ve toplumdan dışlanmaya zorlama şeklinde başvuru psikolojik baskılar dahil çeşitli yaptırımlarla karşılaşmış olmasından kaynaklanıyor.

Geçmişte PKK ile temasa ceza verilen Türkiye'de, bugün İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Hasan Cemal'in Karayılan ile yaptığı söyleşi sırasında yaptığı açıklamalarla ilgili NTV'nin 22 Mayıs'ta yönelttiği soruya, "Her söylenen önemli. Kim tarafından söylenirse söylensin," dedi. Atalay'ın bu sözleri, Türkiye'de karar vericilerin aslında çok gecikmiş de olsa önemli bir olgunluk dönemine girdiklerini gösteriyor.

Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek'in de birkaç ay önce söylediği gibi terörle mücadele Türkiye'ye 1 trilyon dolar gibi astronomik bir maliyete ve binlerce cana neden olmuş ve olmaya devam ediyor.

Aslında Türkiye'nin Kürt sorununu, dolayısıyla da PKK'nın silahlı eylemlerini en aza indirme konusunda başarı göstermesi; kompleks ve korkularından arınmış gerçek, güçlü ve kendine güvenen bir devlet olmaya başladığının da önemli bir göstergesi olacak.

Kürt sorununda silahsız çözüm yolları arayışları, Türkiye'nin artık, tüm kurumlarıyla rüşünü ispat etmeye başladığı bir dönemin başlangıcı olacak. Devletin, silahsız çözümden anlaşılması gereken siyasi çözüm konusunda ne ölçüde ileri gideceğini henüz bilmiyoruz. Terör sorununa silahsız çözüm arayışları, vatan hainliği ile eşdeğer görülürken bu türden arayışların ülkeyi böleceği korkusuyla yaşatıldık, yetiştirildik. Oysaki tam tersine, Kürt sorununa silahsız aranacak çözüm formülleri Türkiye'yi bölmeyeceği gibi bütünlüğünü pekiştirecek.

Çok değil, bundan dokuz yıl önce, İngiltere'de 1800'lü yıllardan bu yana yayımlanan ve benim de Türkiye temsilciliğini yaptığım *Jane's Defence Weekly*, kısa adı *JDW* olan derginin Murat Karayılan ile yaptığı söyleşi, özellikle TSK nezdinde ve bu kurumun kışkırtmasıyla Güneydoğu bölgesinde büyük bir infiale yol açmıştı.

Karayılan ile mülakatı yapan İngiliz gazeteci, daha sonra Çeçenistan'daki savaşı izlerken ölmüş.

Neyse, Karayılan o gün de bugün Hasan Cemal'e söylediklerinden pek farklı bir mesaj vermiyordu. Ama o günlerde, PKK konusunu, devletin ezberini bozacak biçimde ele almak tabu idi ve çeşitli türde yasal ve yasal olmayan baskılar oluşturuluyordu.

O gün bu söyleşi nedeniyle baskı oluşturan yüksek rütbeli generaller, emekli olduktan sonra Fikret Bila'ya verdikleri demeçte, Kürt sorunu ve PKK ile mücadele konusunda yanlışlar yaptıklarını itiraf ettiler.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un, geçen yıl bu göreve atanmasından birkaç ay önce yazdığım bir yazıda, TSK'nın tepesindeki bu komutanın, askerin siyasetten el çekmesini sağlayacak adımlar atmayacak olsa da Kürt sorununun çözümü konusunda siyasilerin elini bir nebze olsun güçlendirebileceğini belirtmiştim. Tahminim doğru çıktı. Orgeneral Başbuğ, gerek göreve geldikten bir süre sonra gerekse 14 ve 29 nisan tarihlerinde yaptığı açıklamalarda, Kürt sorununa silahsız çözüm yollarına sıcak baktıkları mesajını veriyordu.

Ama soruna çözümün ayrıntılarını, yapılan bazı spekülasyonlar dışında bilmiyoruz. Benim tahminin, siyasi otoritenin, askerin çözüm için çizdiği sınırların pek ötesine gidemeyeceği yönünde. Umarım TSK, Kürt sorununa çözüm formüllerinde siyasilerin manevra alanını çok daraltmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)